

Uhkien torjunta muuttuvassa toimintaympäristössä

Poliisin oman toimintakyvyn varmistaminen

Turvallisuusjohdon koulutusohjelma TJK14

Tutkielma

Veli Hukkanen

Helsingin poliisilaitos

Helsinki 1.4.2017

Aalto University Professional Development – Aalto PRO

Tiivistelmä

Toimintaympäristö ja uhkakuvat ovat muuttuneet Euroopassa ja Suomessa viime vuosina. Tilanne edellyttää koko yhteiskunnalta uutta ajattelua ja varautumisen kehittämistä uhkien torjumiseksi.

Poliisilla on keskeinen rooli sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä. Poliisilain 1 §:n mukaan poliisin tehtävänä on laillisen yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, rikostorjunta, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Kyetäkseen kaikissa olosuhteissa hoitamaan yhteiskunnallisen vastuunsa poliisin tulee varmistaa oma toimintakykynsä.

Kehitysprojektin tavoitteena on kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja jatkuvuudenhallinnan kehittäminen poliisissa. Uhkakuvien muutokset edellyttävät poliisilta uudenlaista ennakoivaa varautumista oman organisaation suojaamiseksi. Työ toimii taustoituksena muun muassa poliisiasemiin kohdistuvien terrori-iskujen varalta laadittaviin jatkuvuussuunnitelmiin.

Työ on julkinen; kaikki aineisto on julkisista lähteistä. Työn teoriaosassa käsitellään muun muassa valmius- ja jatkuvuussuunnittelua, yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa, sisäisen turvallisuuden sekä poliisin toimintasuunnitelmia, kokonaisvaltaista riskienhallintaa sekä terrorismin ja muiden väkivaltaisten ilmiöiden määritelmiä ja torjuntastrategioita.

Työ sisältää otannan väkivaltaisista poliisin kohdistuneista iskuista Suomessa sekä terrori- ja muista iskuista Pohjoismaissa ja Euroopassa. Lopussa esitellään terrorismiin, radikalisoitumiseen, väkivaltaiseen ekstremismiin ja muihin väkivaltaisiin trendeihin ja alakulttuureihin liittyvää tilannekuvaa ja torjuntakeinoja Suomessa.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Poliisin toimintakyky ja poliisin tehtävät	3
2.1	Poliisin toimintakyvyn varmistaminen kaikissa olosuhteissa	3
2.2	Poliisin toimiala ja tehtävät	4
2.3	Uhkien torjunta poliisin tehtäväkentässä.....	5
2.4	Puolustusvoimien virka-apu poliisille.....	6
3	Valmiustoiminta.....	8
3.1	Määritelmä	8
3.2	Valmiussuunnittelu.....	8
3.3	Varautuminen	9
3.4	Jatkuvuussuunnittelu	10
3.5	Varautumisen, jatkuvuussuunnittelun ja valmiussuunnittelun välinen suhde	11
3.6	Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS2010)	12
4	Sisäinen turvallisuus	14
4.1	Sisäisen turvallisuuden ohjelma	14
4.2	Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden keskinäisriippuvuus	15
4.3	Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta	16
4.3.1	Yleistä	16
4.3.2	Viranomaisten toimintakyky ja yhteiskuntarauha	17
4.4	Sisäisen turvallisuuden strategia	19
5	Kokonaisvaltainen riskienhallinta.....	20
5.1	Riskienhallinnan kehittynyt taso	20
5.2	Riskienhallintakeinot.....	20
5.3	Riskinottokyky	21
5.4	Strategiayhteyden merkitys	21
5.5	Ennakoiva turvallisuus ja nopea päätöksenteko.....	22
5.6	(Kriisin)sietokykyinen organisaatio	22
6	Poliisin visio, strategia ja riskienhallinnan toimintasuunnitelmat	24
6.1	Poliisin visio.....	24
6.2	Poliisin strategia	24
6.3	Poliisin toiminta-, talous- ja tulossuunnitelmat.....	25
6.3.1	Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2020 ja tulossuunnitelma 2016	25
6.3.2	Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2021 ja tulossuunnitelma 2017	25

6.4	Poliisin riskienhallinta ja organisaatioturvallisuus	26
6.5	Uhka-arviointi poliisissa.....	27
7	Suomi ja terrorismi.....	28
7.1	Kansainvälinen terrorismi.....	28
7.2	Suomalainen terrorismi.....	28
7.3	Kansainvälisen terrorismin kytkökset Suomeen.....	29
8	Terrorismi ja muu väkivaltainen toiminta.....	31
8.1	Terrorismi ja sen torjunta	31
8.2	Väkivaltainen ekstremismi	32
8.3	Väkivaltainen radikalisoituminen.....	33
8.4	Väkivaltaiset ääriryhmät Suomessa.....	34
8.4.1	Anarkismi	34
9	Poliisiin kohdistuneita iskuja ja uhkia Suomessa.....	36
9.1	Väkivaltainen toiminta Suomessa 1990-luvulla	36
9.2	Autopommi-isku Pasilan poliisitaloon 1995	37
9.3	Isku Kirkkonummen poliisiasemalle 2011	39
9.4	Polttopulloisku Keravan poliisiasemalle 2011	39
9.5	Länsi-Pasilan omatekoinen pommi 2011	40
9.5.1	Tapahtumien kuvausta.....	40
9.5.2	Mediakohu terrorismikytköksistä.....	41
9.6	Räjähde ja pommiuhkat poliisiasemalla	44
9.6.1	Räjähde terroristisessa tarkoituksessa	44
9.6.2	Poliisiasemalle tuodut räjähteet.....	44
9.6.3	Pommiuhkaukset poliisia kohtaan.....	46
10	Iskuja muissa Pohjoismaissa	48
10.1	Tapahtumia Ruotsissa 2010-2017.....	48
10.1.1	Vuosi 2010	48
10.1.2	Vuosi 2011	50
10.1.3	Vuosi 2012	50
10.1.4	Vuosi 2013	51
10.1.5	Vuosi 2014	51
10.1.6	Vuosi 2015	53
10.1.7	Vuosi 2016	53
10.1.8	Vuosi 2017	56
10.2	Norja	58
10.2.1	Norjan iskut 2011	58
10.3	Tanska.....	60
10.3.1	Kööpenhaminan terrori-iskut 2015	60

10.3.2	Poliisia ammuttiin päähän poliisiasemalla 2016.....	62
11	Iskut Euroopassa 2010-luvulla.....	63
11.1	Terrori-iskuja 2010-2017.....	63
11.2	Hyökkäys poliiseja vastaan poliisiaseman edessä Belgiassa.....	65
11.3	Uudet uhkat; epäilty myyrä Saksan turvallisuuspalvelussa.....	65
12	Terrorismin uhka Suomessa – tilannekuva 2015-2017.....	67
12.1	Suojelupoliisin terrorismin uhka-arvio 3.11.2015.....	67
12.2	Tilannekuva 2016	68
12.2.1	Sisäministeriö 4.7.2016 ja SuomiAreena 12.7.2016.....	68
12.2.2	Suojelupoliisin toimintaympäristö 2015-2016.....	69
12.2.3	Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 1/2017	73
12.2.4	Suojelupoliisin vuosikirja 2016	75
13	Yhteenveto ja päätelmiä.....	76
14	Saatesanat.....	80
15	Lähteet.....	81

Kuvaluettelo

Kuva 1	Varautumisen merkitys häiriöiden vaikutusten pienentämisessä ja toipumisen nopeuttamisessa.....	12
Kuva 2	Poliisitalon seinä autopommin räjähdysen jälkeen, Pasilankadun puoli.....	37
Kuva 3	Räjähdyks rikkoivat kaikki Pasilankadun puoleiset ikkunat.....	38
Kuva 4	Tykinammus Malmin poliisiaseman palvelutiskillä.....	45
Kuva 5	Epäillyn terroristin kuva julkaistiin Ruotsin mediassa.....	55

1 Johdanto

Kehitysprojektin tavoite on toimia taustoitukseksi poliisiorganisaatioon, erityisesti poliisin toimitiloihin kohdistuviin terrori-iskuihin ja muihin vakaviin uhkiin varautumisen kehittämiseksi. Tavoitteena on lisäksi edistää poliisin strategiatyön, kokonaisvaltaisen riskienhallinnan sekä jatkuvuus- ja valmiussuunnittelun kytkeytymistä toisiinsa nykyistä tiiviimmin.

Poliisin tehtävänä on poliisilain (872/2011) 1 §:n mukaan muun muassa laillisen yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, rikostorjunta, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Poliisi rooli sisäisen turvallisuuden keskiössä on erittäin vastuullinen. Voidakseen hoitaa yhteiskunnallisen tehtävänsä poliisin tulee varmistaa oma toimintakykynsä suojaamalla omaa organisaatiotaan vakavilta uhkilta.

Kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa uhkia ja riskejä pyritään ennakoimaan sekä riskien toteutumista ennakolta estämään. Toimintaympäristön ja uhkakuvien muutokset edellyttävät poliisilta uudenlaista varautumista poliisiasemien ja muiden toimitilojen, kriittisen infrastruktuurin, henkilöstön, kaluston ja myös asiakkaiden suojaamiseksi.

Työ on julkinen pohjautuen täysin julkisista lähteistä hankittuun tietoon - sisältäen vain lyhyen yhteenvedon poliisihallinnon keskeisistä määräyksistä ja ohjeisista. Työn teoriaosassa käsitellään muun muassa poliisin tehtäviä, valmius- ja jatkuvuussuunnittelua, yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa (YTS2010), sisäisen turvallisuuden sekä poliisin strategioita ja toimintasuunnitelmia, kokonaisvaltaista riskienhallintaa sekä terrorismin ja muiden väkivaltaisten ilmiöiden määritelmiä ja torjuntastrategioita.

Tutkielman laaja, kokonaisuutta hallitseva viitekehys on toimintaympäristön ja uhkakuvien muutokset Euroopassa ja Suomessa viime vuosina. Toimintaympäristön muutoksista johtuvat laaja-alaiset turvallisuusuhkat edellyttävät

koko yhteiskunnalta uudenlaista ajattelua sekä parempaa varautumista ja toimintakykyä uhkien torjumiseksi. Turvallisuusviranomaiset ovat uhkien torjunnassa johtavassa roolissa.

Työ sisältää katsauksen väkivaltaisista poliisiin kohdistuneista iskuista Suomessa sekä terrori- ja muista iskuista Pohjoismaissa ja Euroopassa. Lopussa esitellään terrorismin, radikalisoitumisen, väkivaltaisen ekstremismin ja muiden väkivaltaisten trendien ja alakulttuurien tilannekuvaa sekä niihin liittyviä haasteita ja torjuntakeinoja Suomessa.

Helsingin poliisilaitoksen turvallisuuspäällikön roolissa tämän työn tekeminen oli ammatillisesti tarpeellinen ja erittäin mielekäs. Tutkielmatyöskentelyn myötä jouduin aikaisempaa syvällisemmin perehtymään muun muassa jatkuvus- ja valmiussuunnittelun kannalta tärkeisiin strategioihin ja suunnitelmiin. Tutkielma luo pohjaa poliisilaitoksen toimitiloihin ja kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuviin vakaviin uhkatilanteisiin varautumiselle ja torjuntamallien kehittämiseksi.

2 Poliisin toimintakyky ja poliisin tehtävät

2.1 Poliisin toimintakyvyn varmistaminen kaikissa olosuhteissa

Toimintaympäristön muutosten myötä myös poliisiin ja muihin viranomaisiin kohdistuvat uhkat ovat lisääntyneet viime vuosina. Nämä muutokset edellyttävät uudenlaista ennakoivaa varautumista poliisilta, jotta se organisaationa kykenee hoitamaan yhteiskunnan sille asettamat tehtävät. Varautuminen erilaisiin normaaliolojen häiriötilanteisiin perustuu viranomaisten tehtäviä koskeviin säädöksiin, joiden mukaan organisaation on hoidettava tehtävänsä kaikissa oloissa. Lakisääteinen velvollisuus varautua poikkeusoloihin perustuu valmiuslakiin (1552/2011).

Poliisin rooli on erittäin keskeinen sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä Suomessa. Sen vuoksi poliisin tulee varmistaa oma toimintakykynsä kaikissa ennakoitavissa olevissa tilanteissa. Poliisin tulee kyetä suojaamaan omaa organisaatiotaan, henkilöstöään, kalustoaan, toimintojaan, toimitilojaan ja kriittistä infrastruktuuriaan vakavilta uhkilta - myös terroristisessa tarkoituksessa tehdyiltä iskuilta.

Kriittinen infrastruktuuri (Critical Infrastructure, CI) käsittää ne rakenteet ja toiminnot, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan jatkuvalla toiminnalle. Kriittiseen infrastruktuuriin kuuluu sekä fyysisiä laitoksia ja rakenteita että sähköisiä toimintoja ja palveluja. Näiden turvaaminen tarkoittaa yksittäisten kriittisten kohtien löytämistä ja turvaamista, kuitenkin koko ajan infrastruktuurikokonaisuuden toimintaa silmällä pitäen. (Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta kunnassa 2012, 18)

Kehitysprojektin tavoite on toimia taustoituksena poliisiorganisaatioon ja muun muassa poliisiasemiin kohdistuviin terrori-iskuihin ja muihin vakaviin uhkatilanteisiin varautumisessa ja ennakoivien torjuntamallien kehittämisessä. Poliisin tulee varautua tällaisiin uhkiin laatimalla toimintasuunnitelmat

siten, että uhkia kyetään tunnistamaan, tekemään niitä koskevia päätöksiä oikean tilannekuvan pohjalta ja siten ennakoivasti torjumaan uhkia. Laajemmassa katsannossa tavoitteena on edistää poliisilaitoksen strategiatyön, kokonaisvaltaisen riskienhallinnan, uhkien torjunnan, jatkuvuus- ja valmiussuunnittelun sekä pelastussuunnitelmien kytkeytymistä toisiinsa nykyistä tiiviimmin.

2.2 Poliisin toimiala ja tehtävät

Poliisin toimiala ja tehtävät on määritelty poliisilain (872/2011) 1 §:ssä.

Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälistä yhteistyöstä.

Poliisi suorittaa lisäksi lupahallintoon liittyvät ja muut sille laissa erikseen säädetty tehtävät sekä antaa jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua. Jos on perusteltua syytä olettaa henkilön kadonneen tai joutuneen onnettomuuden uhriksi, poliisin on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin henkilön löytämiseksi.

Poliisin keskeisimmät toimivaltasäännökset ovat poliisilaissa, pakkokeinoissa, esitutkintalaissa sekä näistä annetuissa asetuksissa. Rikosten esitutkinnasta säädetään esitutkintalaissa (805/2011) ja epäiltyjen rikosten esitutkinnassa käytettävistä pakkokeinoista pakkokeinolaissa (806/2011).

Poliisilain mukaan viranomaisen on annettava poliisille kuuluvan tehtävän suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen asianomainen viranomainen on toimivaltainen. Päätöksen virka-avun pyytämisestä tekee päällystöön kuuluva poliisimies, jollei erikseen toisin säädetä tai asian kiireellisyys muuta vaadi. Poliisille annettavasta virka-avusta on säädetty laissa puolustusvoimien virka-avusta poliisille (781/1980). Pelastuslain (379/2011) mukaan pelastusviranomainen voi antaa toimialansa soveltuvaa virka-apua valtion tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Poliisin hallinnosta annetussa laissa (1992/110) tarkennetaan muun muassa poliisin ohjausta, poliisiyksiköiden tehtäviä ja työnjakoa.

Poliisin hallinnosta annetun lain 7 §:n mukaan paikallispoliisin tehtävänä on ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, toimia rikollisuuden ennalta estämiseksi, tutkia rikoksia ja muita yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavia tapahtumia, ohjata ja valvoa liikennettä sekä toimia liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja suorittaa muut poliisille säädetyt tai määrätyt tehtävät. Poliisilaitoksella voi lisäksi olla toimialueensa erityispiirteisiin tai muihin seikkoihin perustuvia erityistehtäviä. Poliisihallitus määrää ne asiaryhmät, jotka kuuluvat poliisilaitosten erityistehtäviin.

Laki poliisin hallinnosta 10 § määrittelee Suojelupoliisin tehtäväksi sisäministeriön ohjauksen mukaisesti torjua sellaisia hankkeita ja rikoksia, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta sekä suorittaa tällaisten rikosten tutkintaa. Sen tulee myös ylläpitää ja kehittää yleistä valmiutta valtakunnan turvallisuutta vaarantavan toiminnan estämiseksi.

2.3 Uhkien torjunta poliisin tehtäväkentässä

Poliisin tehtäväkenttä on sisäisen turvallisuuden keskiössä, ja poliisi toimii tiiviissä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Poliisille kuuluvissa oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaamisessa, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä (mm. katurauha, kotirauha), rikosten ennalta estämisessä ja paljastamisessa on itse asiassa kyse rikostorjunnasta. Suojelupoliisin ydintehtäviä ovat terrorismin- ja laittoman tiedustelun torjunta sekä turvallisuustyö ja joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen.

Vakavien uhkien ennakointi ja torjunta liittyvät erityisesti edellä kuvattuihin poliisin tehtäviin ja rikostorjuntaan. Viranomaisten tulee kyetä ennakoimaan aiempaa paremmin tulevaisuuden toimintaympäristön muutoksia. Poliisin toimintakykyisyys instituutioihin tai laajemmin yhteiskuntaan kohdistuvien vakavien uhkien torjunnassa edellyttää muun muassa riittäviä resursseja, nopeaa tiedonvaihtoa ja ajantasaista tilannekuvaa, omia ja viranomaisyhteisiä toimintasuunnitelmia, toimivaa johtamisjärjestelmää sekä ennakkoharjoituksia muiden viranomaisten kanssa. Poliisiorganisaatioon kohdistuvissa vakavissa uhkatilanteissa poliisin toimintakykyisyys suojata omaa organisaatiotaan rakentuu samalle kivijalalle.

Poliisitoiminta jaetaan usein valvonta- ja hälytystoimintaan (järjestyspoliisi), rikostorjuntaan (rikospoliisi) ja lupahallintoon. Käytännössä poliisitoiminnan ydin on rikosten torjunnassa laajassa merkityksessä. Poliisille on säädetty velvollisuus ennalta estää ja tutkia kaikkia rikoksia ja toisaalta sellaiset teot, jotka loukkaavat oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä tai yleistä järjestystä ja turvallisuutta, on määritelty laissa rikoksiksi.

Näin ollen liikennevalvonta, hälytystehtävien hoitaminen, näkyvä partiointi asuinalueilla, koulupoliisitoiminta tai rikoksesta epäillyn tarkkailu tähtäävät kaikki viime kädessä rikosten torjuntaan joko ennalta estävästi tai rikoksen selvittämistä edistään. Esimerkiksi kiireellisten hälytystehtävien hoitamisessa on usein kyse siitä, että poliisi saapuu paikalle riittävän nopeasti estääkseen vakavan rikoksen tapahtumisen tai keskeyttämään rikollisen toiminnan. Liikennevalvonnassa puolestaan paljastetaan ja tutkitaan liikennesrikoksia. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 52, 55)

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen/palauttaminen ja rikostorjunta nivoutuvat näin ollen poliisin toiminnassa usein saumattomasti yhteen. Terroriteon tai muun kohdennetun väkivaltaisen iskun torjuntamallissa ensivaste hyökkäykseen on, että lähin poliisipartio/-partiot menee suoraan kohteeseen tehtäväänsä välittömästi pysäyttää tekijän tai tekijöiden toiminta, tarvittaessa äärimmäisin voimakeinoin. Poliisin erikoiskoulutettu ja -varusteltu Karhu-ryhmä saapuu todennäköisesti myös ensimmäisten joukossa paikalle.

2.4 Puolustusvoimien virka-apu poliisille

Puolustusvoimat antaa poliisille virka-apua puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain (781/1980) mukaisesti. Lähtökohtana puolustusvoimien antamalle virka-avulle lain 2 §:n mukaan on, että poliisiin voimavarat ovat riittämättömät tehtävän suorittamiseen tai tehtävään tarvitaan poliisilta puuttuvaa erityishenkilöstöä tai -välineistöä. *Lain 4 §:n mukaan poliisi voi pyytää ja saada puolustusvoimilta virka-apua myös rikoslain (39/1889) 34 a luvussa lueteltujen terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten torjuntaan.*

Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille 4 §:

Poliisilla on oikeus saada puolustusvoimilta voimakeinojen käyttöä edellyttävää virka-apua rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2–7 kohdassa tai 2

momentissa tarkoitetun rikoksen estämiseksi tai keskeyttämiseksi, jos estäminen tai keskeyttäminen ei ole mahdollista poliisin omalla välineistöllä ja henkilöstöllä.

Virka-apu voi sisältää sotilaallisten voimakeinojen käyttöä, jos se on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vaarallisen vaaran torjumiseksi eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla.

Sotilaallisilla voimakeinoilla tarkoitetaan virkamiehen henkilökohtaisen aseiden käyttöä voimakkaampaa sotavarusteiden tapahtuvaa sellaista asevoiman käyttöä, joka soveltuu poliisitehtävän suorittamiseen.

Voimakeinojen on oltava puolustettavia suhteessa tehtävän tärkeyteen ja kiireellisyyteen, vastarinnan vaarallisuuteen, käytettävissä oleviin voimavaroihin sekä muihin tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttaviin seikkoihin. Erittäin on otettava huomioon sivullisten oikeudet ja heidän turvallisuutensa. Ennen voimakeinojen käyttöä on niiden käytöstä mahdollisuuksien mukaan varoitettava.

Poliisi päättää tässä pykälässä tarkoitettujen voimakeinojen käyttämisestä ja johtaa niiden käyttöä. Voimakeinoja saa käyttää vain puolustusvoimien sotilasvirassa palveleva sekä se, joka on nimitetty puolustusvoimien virkamieheksi määräaikaiseen virkasuhteeseen määrättyinä sotilastehtävään.

3 Valmiustoiminta

3.1 Määritelmä

Valmiustoiminnan piiriin voidaan lukea kuuluviksi valmiussuunnitteluun, varautumiseen ja jatkuvuussuunnitteluun (jatkuvuudenhallinta) liittyvät toiminnot. Valmiustoiminnalla viranomaiset pyrkivät varautumaan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin siten, että yhteiskunnan elintärkeät toiminnot pystytään turvaamaan kaikissa olosuhteissa. Esimerkiksi valmiustoiminta ydinvoimalassa määritellään valtioneuvoston asetuksessa ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä (716/2013). (<http://vm.fi/valmiusasiat>)

3.2 Valmiussuunnittelu

Viranomaisten toimivaltuuksia poikkeusolojen aikana sääntelee *valmiuslaki* (1552/2011). Valmiuslain tarkoituksena on antaa viranomaisille riittävät toimivaltuudet sota-aikana ja sotaa alemmissa poikkeusoloissa. Puolustustilan (sodan) aikana voimassa on lisäksi *puolustustilalaki*, jonka määräykset ohittavat valmiuslain. *Molemmat lait yhdessä muodostavat valmiuslainsäädännön.*

Valmiuslakia sovelletaan vain koko yhteiskuntaa koskevissa kriisitilanteissa. Valtioneuvosto säätää valmiuslain mukaisten toimivaltuuksien soveltamisen aloittamisesta asetuksella todettuaan yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että maassa vallitsee poikkeusolot. Käyttönottoasetus tehdään koskemaan joko koko maata tai osaa siitä. Laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatautikin voi nykyisin olla syynä lain sisältämien toimivaltuuksien käyttämiin. Valmiuslailla pyritään varmistamaan väestön turvallisuus ja yhteiskunnan toimivuus poikkeusoloissa. Lain tarkoituksena on poikkeusoloissa suojata väestöä sekä turvata sen toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys.

Valmiuslain mukainen varautumisvelvoite koskee vain julkisen hallinnon tehtävien hoitamista. Lain mukaan valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien on varmistettava tehtäviensä hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Varautuminen tehdään laatimalla valmiussuunnitelmia ja valmistelemalla poikkeusolotoimintaa.

(<https://fi.wikipedia.org/wiki/Valmiuslaki>)

(<http://vm.fi/valmiusasiat>)

Valmiussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation varautumista tavalla, missä voimavarojen käyttö ja toiminta suunnitellaan sekä priorisoidaan häiriötilanteen vaatimusten mukaisesti ottamalla huomioon myös valmiuslain tarkoittamat poikkeusolot. (Varautuminen ja valmiussuunnittelu kunnassa 2012, 4)

3.3 Varautuminen

Erilaisiin tilanteisiin valmistautumisesta voidaan käyttää yleiskäsitettä varautuminen. Varautuminen erilaisten uhkien ja häiriöiden varalta on luonnollinen osa kaikkien organisaatioiden toimintaa. Varautuminen on osa normaalia viranomaistoimintaa kaikissa lain mukaan sen vastuulla olevien tehtävien hoitamisessa. Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta perustuvat paljolti hyvään varautumiseen omassa toiminnassa, ajantasaiseen tilannekuvaan ja sen perusteella muodostettavaan tilannetietoisuuteen sekä riittävän kattavaan alueelliseen yhteistoimintaverkostoon. Velvollisuus varautua poikkeusoloihin perustuu valmiuslakiin (1552/2011). (Varautuminen ja valmiussuunnittelu kunnassa 2012, 4, 7)

Varautuminen perustuu aina normaaliolojen rakenteille ja järjestelyille. Kysymys on olemassa olevista resursseista, luoduista yhteistoimintaverkostoista sekä erilaisista toimintamalleista. Varautumalla erilaisiin normaaliolojen häiriötilanteisiin, luodaan valmiuksia hallita myös vaativampia tilanteita. Eräiden toimintojen osalta varautuminen pahimpien poikkeusolojen varalta edesauttaa toimintaa myös lievemmissä kriiseissä. (Varautuminen ja valmiussuunnittelu kunnassa 2012, 7)

Varautumisvelvollisuuksia häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalle on asetettu myös huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992) sekä

valtioneuvoston päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista (857/2013). Varautumisesta säädetään lisäksi muun muassa Pelastuslaissa (379/2011) ja Rautatielaissa (304/2011). (Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta kunnassa 2012, 21)

Pelastuslaki velvoittaa kaikkia organisaatioita varautumaan vaaroihin ja uhkiiin. Rakennuksen omistaja ja haltija, teollisuus- ja liiketoiminnan harjoittaja, virasto, laitos ja muu yhteisö on asianomaisessa kohteessa ja muussa toiminnassaan velvollinen ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä, varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa ja varautumaan pelastustoimenpiteisiin omatoimisesti. (Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta kunnassa 2012, 19)

3.4 Jatkuvuussuunnittelu

Jatkuvuudenhallinta (continuity management) on johtamis- ja toimintaprosessi, jolla tunnistetaan toiminnan uhat ja niiden vaikutukset sekä luodaan kattava toimintamalli toimintakyvyn hallinnalle. Riskikartoitus on oleellinen osa jatkuvuussuunnittelua. *Jatkuvuudenhallinnan tulee olla osa organisaation johtamisjärjestelmää ja toiminnan strategista suunnittelua.* (Varautuminen ja valmiussuunnittelu kunnassa, 4; Jaatinen, Liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelman itsearviointi HUOVI-työkalulla, 11)

Jatkuvuussuunnittelu tarkoittaa niitä toimia, joiden avulla pyritään pienentämään ja lyhentämään toimintaa haittaavien tapahtumien vaikutusta ja aikaa. Jatkuvuussuunnittelu kokonaisuutena sisältää myös ne suunnitelmat ja toimenpiteet, joilla toimintoja voidaan siirtää pois tietojärjestelmiltä tehtäväksi ihmisvoimin, mikäli tietojärjestelmät eivät toimi.

<https://www.vahtiohje.fi/web/guest/jatkuvuussuunnittelu>

Jatkuvuussuunnittelulla pyritään parantamaan jatkuvuudenhallintakykyä. Suunnittelussa tunnistetaan ja määritetään ne toimenpiteet ja resurssit, joita organisaatio tarvitsee selviytyäkseen toimintansa äkillisestä keskeytymisestä tai esimerkiksi uhkatilanteista. Hyvä jatkuvuudenhallintakyky edellyttää ennalta laadittuja suunnitelmia, joiden avulla varmistetaan nopea reagointi sekä selkeät toimintatavat tilanteen hallintaan ja normaalitilan palauttamiseen. (Liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelman itsearviointi HUOVI-työkalulla, Juhana Jaatinen, 10)

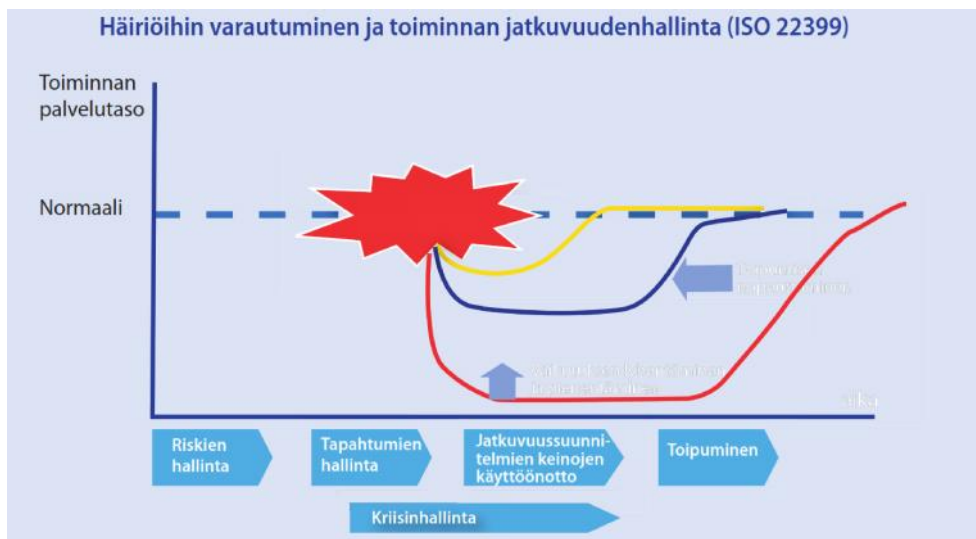
Kokonaisturvallisuus ja jatkuvuudenhallinta ovat muita varautumiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä. *Kokonaisturvallisuus* on yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen yhteistoimintana. Kokonaisturvallisuuden käsite pohjautuu *laajaan turvallisuuskäsitykseen*, johon sisältyvät kaikki sellaiset turvallisuuskysymykset, jotka voivat aiheuttaa merkittävää haittaa tai vaaraa Suomelle ja sen väestölle. Kokonaisturvallisuus kattaa kaikki toimet, joilla turvataan valtion itsenäisyys, väestön elinmahdollisuudet ja turvallisuus yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvia uhkia vastaan. Kokonaisturvallisuuden osa-alueet on määritetty YTS2010:ssä. (Varautuminen ja valmiussuunnittelu kunnassa 2012, 4)

3.5 Varautumisen, jatkuvuussuunnittelun ja valmiussuunnittelun välinen suhde

Varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan perustana on, että *organisaation päätöksentekojärjestelmä toimii samojen perusteiden mukaisesti normaalioloissa, erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa*. Uusia toimielimiä perustetaan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa ainoastaan välttämättömissä tapauksissa lähinnä vain silloin, kun tehtävää ei voida osoittaa tarkoituksenmukaisella tavalla jo olemassa olevalle organisaatiolle. (Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta kunnassa 2012, 19)

Helsingin kaupungin valmiuspäällikkö Anssi Vuosalmi määritteli valmius- ja jatkuvuussuunnittelun suhdetta, että valmiussuunnitelmalla ja jatkuvuussuunnitelmalla on vain näkökulma ero. Helsingin kaupungin *kriisinhallinnassa jatkuvuudenhallinta on sekä valmiussuunnitteluun että jatkuvuussuunnitteluun liittyvää toimintaa*. Hyvin laadituilla ohjeilla ja suunnitelmilla ei ole mitään merkitystä, ellei organisaatiossa ole selkeästi määritelty ja lisäksi ymmärretä, mihin ja miten varaudutaan. *Jatkuvuudenhallinta on ensi sijassa erityistilanteiden hallintaa*, minkä onnistumisessa korostuvat kriisijohtamisjärjestelyt, tietoliikenne ja viestintä sekä ennen kaikkea harjoittelu; toimintatapa lähtee henkilöstön osaamisesta. (Vuosalmi, A., luento 14.3.2017)

Alla kuvassa 1 on esitetty häiriöihin varautumisen ja toiminnan jatkuvuudenhallinnan malli. (Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta kunnassa 2012, 19)

Kuva 1 Varautumisen merkitys häiriöiden vaikutusten pienentämisessä ja toipumisen nopeuttamisessa.

3.6 Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS2010)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (YTS2010) on valtioneuvoston 16.12.2010 tekemä periaatepäätös, joka muodostaa varautumisen ja kriisijohtamisen yhteisen perustan yhteiskunnan kaikille toimijoille. Eri hallinnonalojen varautumista yhtenäistetään ja sovitetaan yhteen YTS:ssa. Kukin ministeriö ohjaa, linjaa ja seuraa strategian toteuttamista, sekä vastaa hallinnonalalle asetetuista strategisista tehtävistä ja niitä vaarantaviin uhkiin varautumisesta.

YTS2010 on laadittu kaikissa tilanteissa turvattavien yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen näkökulmasta. Strategiassa määritetään:

- yhteiskuntamme elintärkeät toiminnot ja niiden tavoitetilat; valtion johtaminen, kansainvälinen toiminta, Suomen puolustuskyky, sisäinen turvallisuus, talouden ja infrastruktuurin toimivuus, väestön toimeentuloturva ja toimintakyky, henkinen kriisinkestävyys
- elintärkeitä toimintoja vaarantavat uhkamallit (13) ja niihin liittyvät mahdolliset häiriötilanteet,
- toimintojen turvaamisen ja jatkuvuuden suunnittelun edellyttämät ministeriöiden strategiset tehtävät,
- häiriötilanteiden hallinnan edellyttämät kriisijohtamisen perusteet,
- strategian toimeenpanon seurannan ja kehittämisen sekä
- varautumisen ja kriisijohtamisen harjoitteluun liittyvät periaatteet.

YTS perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen. YTS2010:ssä kuvattuja uhkamalleja ovat muun muassa *terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus sekä rajaturvallisuuden vakavat häiriöt*. YTS2010:ssä on kiinnitetty erityistä huomiota kansainväliseen ulottuvuuteen sekä varautumisen ja kriisijohtamisen toimijakentän laaja-alaisuuteen.

Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisellä ehkäistään ennalta ja torjutaan Suomeen ja sen väestöön kohdistuvia rikoksia, onnettomuuksia ja ympäristövahinkoja tai muita vastaavia häiriöitä ja uhkia, sekä hallitaan niiden seuraukset. Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä korostuu toimivaltaisten viranomaisien operatiivinen toiminta, mitä tukee tiivis yhteistyö viranomaisten ja muiden toimijoiden kesken kaikilla hallinnon tasoilla.

YTS2010:ssä korostetaan sitä, että *turvataan edellytykset poliisin ja muiden lainvalvonta- ja tutkintaviranomaisten toimintakyvylle* sekä perustuslain mukaiselle oikeusvaltion toiminnalle. *Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisellä suojataan osaltaan yhteiskunnan keskeinen infrastruktuuri, ennalta estetään ja torjutaan terrorismi sekä järjestäytynyt ja muu vakava rikollisuus sekä vakavat häiriöt*. (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010, 13-14, 27; <http://vm.fi/yhteiskunnan-turvallisuusstrategia>)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa päivitetään parhaillaan. Nykyisessä YTS2010:ssä oleviin varautumisen perusteisiin ja strategisiin tehtäviin ei ole odotettavissa muutoksia. YTS2017:ssä kokonaisturvallisuuden konsepti sekä kokonaisturvallisuuden ja varautumisen yhteensovittaminen kirjoitetaan selkeämmäksi. Tavoiteaikatauluksi on asetettu YTS2017:n hyväksyntä valtioneuvostossa syksyllä 2017. (Valtonen, V., luento 15.3.2017)

4 Sisäinen turvallisuus

4.1 Sisäisen turvallisuuden ohjelma

Ensimmäinen sisäisen turvallisuuden ohjelma valmistui vuonna 2004. Lähtökohtana oli sisäisen turvallisuuden nykytilan arviointi ja uhkatekijöiden kartoitus. Sen pohjalta laadittiin strategiset linjaukset ja toimenpiteet, joilla kehitykseen pyrittiin vaikuttamaan. Toinen ohjelma valmistui 2008 ja kolmas 2012. Ohjelman tarkoituksena oli toteuttaa hallituksen linjauksia lisäämällä poikkihallinnollista lähestymistapaa laajojen ja monimutkaisten kokonaisuuksien hallinnoimiseksi. Ohjelmissa oli painopistealueita sekä konkreettisia tavoitteita ja keinoja, joita tuli toteuttaa valtakunnallisesti ja paikallisesti hyvän sisäisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Sisäisen turvallisuuden tavoitetila (visio):

Suomi on Euroopan turvallisim maa, jossa ihmiset ja eri väestöryhmät kokevat yhteiskunnan yhdenvertaisena ja oikeudenmukaisena.

Sisäinen turvallisuuden määritelmä:

Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta. Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. Osa sisäistä turvallisuutta on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja normaaliolojen häiriötilanteisiin. (Turvallinen elämä jokaiselle, sisäministeriö 2008, 5)

4.2 Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden keskinäisriippuvuus

Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden keskinäisriippuvuutta kuvataan Sisäministeriön julkaisussa 34/2016. Turvallisuusympäristö on nopeassa ja jatkuvassa muutoksessa. *Turvallisuuden maailmanlaajuiset ilmiöt, kuten terrorismi ja siihen liittyvä värväystoiminta, laajamittainen maahanmuutto sekä kyberrikollisuus ilmentävät sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden erottamattomuutta toisistaan.* Ilmiöiden monitahoiset syy-seuraus-yhteydet ja muodostumismekanismit sekä niiden muutokset tekevät turvallisuusympäristössä toimimisen entistä monimutkaisemmaksi ja kehityksen ennakoimisen haasteellisemmaksi.

Kehitysdynamiikan seurauksena epävarmuutta tuottavat tekijät sisäisessä turvallisuudessa kasvavat ja yhteiskunnan resilienssin eli yleisen kriisinsietokyvyn merkitys lisääntyy. Kehityksen nopeuden seurauksena tietoa toimintaympäristön muuttujista ja niistä muodostuvista mahdollisuuksista ja uhista on päivitettävä ja analysoitava jatkuvasti, ja *toiminnan strategisia painopisteitä ja operatiivista toimintaa on kyettävä ennakoimaan ja tarvittaessa sopeuttamaan.*

Kehitys velvoittaa turvallisuustoimijat tarkastelemaan turvallisuutta laaja-alaisesti ohi sektorirajojen sekä toimimaan yhdessä entistä kokonaisvaltaisemmin, systemaattisemmin ja ennakoivammin. Keskiössä ovat turvallisuuden kokonaisketjusta huolehtiminen ja laajan yhteisen ymmärryksen perustalle rakentuvien ratkaisumallien kehittäminen. Kehittämistarpeet liittyvät tiedon vaihtamiseen, yhteisen vision ja tavoitteiden muodostamiseen, yhteisen tilannekuvan muodostamiseen sekä operatiivisten toimintojen yhteensovittamiseen.

Ajantasainen tilannekuva on edellytys toimenpiteiden ennakoinnille, koska tulevaa kehitystä arvioidaan tilannekuvan kautta. *Turvallisuustoiminnassa pitää kyetä jatkuvasti arvioimaan ja ennakoimaan turvallisuusympäristön muutoksia ja uusien turvallisuushkien kehittymistä sekä varautumaan niiden torjuntaan.* Ennakkovarautuminen edellyttää muun muassa *vuoropuhelua organisaatioiden sisällä ja välillä uhkista, uhkiin varautumisen malleista sekä niiden ajantasaisuudesta.* Työkaluja yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi ovat esimerkiksi skenaariotyöskentely ja turvallisuusympäristön trendien ohella menettelyt hiljaisten signaalien ja mustien joutsenten tunnistamiseen ja tulkintaan. (Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden keskinäisriippuvuus 2006; tiivistelmä, 14, 20-22, 24)

4.3 Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

4.3.1 Yleistä

Selonteko on ensimmäinen laatuaan ja yhdessä puolustuspoliittisen sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon kanssa se luo kattavan kokonaisturvallisuuden viitekehyksen kuluvalle hallituskaudella. Valtioneuvoston selonteossa (sisäministeriön julkaisu 8/2016) sisäinen turvallisuus on rajattu koskemaan ainoastaan sisäasiainhallinnon toimijoita. Muita tärkeitä sisäisen turvallisuuden viranomaisia ovat tuomioistuimet, syyttäjänvirastot, Rikosseuraamuslaitos ja Tulli sekä sosiaali- ja terveystoimi. *Selonteossa on kiinnitetty erityishuomiota poliisin tehtäviin ja toimintaan.*

Selonteossa todetaan, että eurooppalainen turvallisuusympäristö on muuttunut nopeasti lähialueiden kriisien vuoksi. Erityisesti laittoman maahantulon kriisi uhkaa unionin perusrakenteita ja -mekanismeja. EU:n sisäisen turvallisuuden prioriteeteiksi onkin määritelty;

- *terrorismin, terrorismiin radikalisoitumisen sekä terrorismiin rekrytoinnin ja rahoituksen torjunta sekä vahvistettu rajaturvallisuus,*
- vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden ennalta ehkäisy ja torjunta sekä
- verkkorikollisuuden ennalta ehkäisy ja torjunta sekä verkkoturvallisuuden edistäminen. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 11)

Vahvistuneiden kielteisten kehityssuuntien - terrorismi, väkivaltainen ekstremismi, laaja laitton maahanmuutto jne. - hoitamiseen tarvitaan valtioiden ja viranomaisten yhteistyötä Euroopassa ja sen ulkopuolella. Vakavissa kansainvälisissä turvallisuusongelmissa vastuu ja tarvittavat toimet eivät ole yhden ministeriön tai viranomaisen hallittavissa. Kansainvälisen ja kotimaisen yhteistyön merkitys korostuu entisestään, ja sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteys on kiistaton. Suurin muutos turvallisuudessa onkin tapahtunut juuri niissä tekijöissä, jotka vaikuttavat Suomen turvallisuuteen ulkoa ja kaukaakin. *Terrorismin uhan kasvaessa turvallisuuden tunteeseen vaikuttaa erityisesti luottamus viranomaisten kykyyn vastata näihin ongelmiin.*

Turvallisuusympäristö on monimutkaistunut ja muuttunut pysyvästi sekä sen ennustettavuus on heikentynyt. Laittoman maahantulon lisääntyminen ja uudenlaiset uhkat ovat muuttaneet tilannetta pysyvästi. *Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden uhkat limittyvät yhä tiiviimmin toisiinsa, ja uhkat monimutkaistuvat ja muuttuvat nopeasti. Tilanteen ennustettavuus on heikentynyt merkittävästi. Turvallisuustilanteessa ei ole nähtävissä muutosta parempaan.* Globaalit haasteet korostavat yhteistyön merkitystä niin ympäristöuhkien, verkikorikollisuuden, rajat ylittävän rikollisuuden, laittoman maahantulon kuin terrorisminkin torjumisessa. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016; esipuhe, 11, 13-14, 17-18)

4.3.2 Viranomaisten toimintakyky ja yhteiskuntarauha

Viranomaisten toimintakyvyn varmistaminen

Sisäinen turvallisuus on suomalaisen demokratian ja hyvinvointiyhteiskunnan kivijalka. *Poliisit, rajavartijat, hätäkeskuspäivystäjät, pelastustoimen henkilöstö ja maahanmuuttohallinnon virkamiehet varmistavat ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä, että yhteiskunnan toimivuuden sekä yhteiskuntarauhan kannalta välttämättömät turvallisuustehtävät hoidetaan. Näistä tehtävistä ei voida kansainvälistyvässä ja muuttuvassa toimintaympäristössä tinkiä vaarantamatta sitä oikeusvaltion ydintä, joka tekee Suomesta Suomen.*

Poliisilla on osaamista ja kykyä torjua globaaleja rikosilmiöitä. Kansainväliset yhteistoimintamuodot antavat hyvää tilannekuvaa liikkuvista rikollisryhmistä ja Suomen poliisi on torjunut tehokkaasti ja paljastanut kansainvälisiä rikoksia. Kansainvälinen yhteistyö luo mahdollisuudet kehittää toimintaa muilta saatujen kokemusten pohjalta.

Poliisille osoitettujen voimavarojen vaikutuksissa yhteiskunnan turvallisuuden todetaan, että poliisimiesten määrä on ollut laskussa jo useamman määrärahakehyskauden ajan. Poliisien määrä vuonna 2015 oli 7 250 (pl. Suojelupoliisissa työskentelevät poliisit). *Poliisin vähentyvän valvonnan arvioidaan lisäävän yleisellä paikalla tapahtuvien häiriöiden ja rikosten määrää (pahoinpitelyt, vahingonteot ym.). Tämä puolestaan lisää rikostutkinnan tehtävämääriä. Lisäksi määrärahan tason muutoksien arvioidaan näkyvän häilytystoiminnassa muun muassa pitenevinä toimintavalmiusaikoina, tiettyjen*

tehtävien priorisointina sekä suorituskyvyn heikkenemisenä. Poliisin heikentyvien voimavarojen arvioituja vaikutuksia lisää seuraavassa kappaleessa. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016; esipuhe, 19, 20-21)

Poliisin suorituskyky ja yhteiskuntarauha

Poliisin suorituskyvyn heikkeneminen johtaa todennäköisimmin yksityisen turvallisuusalan palveluiden kysynnän kasvuun, kansalaisten eriarvoistumiseen palveluiden saatavuudessa sekä ennen muuta vähäosaisten aseman heikkenemiseen. Poliisi jatkaa ja kehittää yhteistyötä yksityisen turvallisuusalan kanssa, koska sillä on tärkeä merkitys sisäisen turvallisuuden ylläpitäjänä.

Näkyvän poliisitoiminnan väheneminen johtaa kasvavassa määrin ihmisten omiin pyrkimyksiin vastata heikentyvään turvallisuuden tunteeseen. Tästä on nähty vahvoja merkkejä jo nyt perustettujen katupartioiden muodossa. Myös riskin oman käden oikeuden käyttöön arvioidaan kasvavan. Tämä todennäköisesti heikentää yhteiskuntarauhaa merkittävästi, koska kansalaiset pitävät poliisia neutraalina yleisen järjestyksen ja turvallisuuden takaajana, mutta katupartiot ja vastaavat järjestelyt ovat sen sijaan omiaan vähentämään osan väestöstä turvallisuuden tunnetta.

Poliisin työturvallisuuden arvioidaan niin ikään heikkenevän käytettävissä olevien poliisipartioiden vähenemisen myötä. Poliisi joutuu pahimmassa tapauksessa menemään vaativalle tehtävälle liian pienellä vahvuudella, minkä seurauksena poliisi saattaa joutua käyttämään kovempia voimakeinoja kuin muutoin olisi ollut tarvetta. Tämä aiheuttaa helposti vaaratilanteita sekä poliisille että kohdehenkilöille. Lisäksi poliisin nauttima luottamus voi vaarantua vakavasti, jos tällaisiin tilanteisiin joudutaan toistuvasti. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 22)

Poliisitoiminnan painopisteiden päivittäminen

Selonteon mukaan poliisitoiminnan painopisteet on määriteltävä selkeämmin poliittisessa päätöksenteossa. Poliisilaista tulevat poliisin tehtävät ovat liian yleisiä, eikä niiden pohjalta voida määritellä, mihin asioihin poliisin voimavarat tulee kohdentaa ja missä suhteessa. Nähtävissä olevilla poliisin resursseilla voimavarojen kohdentaminen on kuitenkin välttämätöntä. *Poliisin tietoon tulleita rikoksia ja turvallisuusuhkia on niin paljon, etteivät voimavarat riitä niiden hoitamiseen kansalaisten odotuksia vastaavalla tavalla.*

Poliisitoiminnan yhtenä keskeisenä tavoitteena on parantaa ennalta estävän toiminnan vaikuttavuutta. *Yhteiskunnan turvallisuuden kannalta merkittäviä ennalta estävän toiminnan kohteita ovat muun muassa laajamittaisen väkivallan uhkat.*

Selonteon johtopäätökset -osassa todetaan muun muassa, että hallitus huolehtii siitä, että *sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon palvelut sekä viranomaisten toimintakyky turvataan koko maassa.* Tämän tavoitteen saavuttamiseksi poliisien määrä vakiinnutetaan kuluvalle kehyskaudella noin 7 000 poliisiin. Nykyisin Suomessa on noin 7 700 poliisia. Tähän liittyen aiotaan käynnistää hanke *sisäisen turvallisuuden viranomaisten ydintehtävien määrittelymiseksi* sekä viranomaistoimintojen yhteistyön tiivistämiseksi. Lopuksi todetaan, että viranomaisten tulee kyetä ennakoimaan aiempaa paremmin tulevaisuuden toimintaympäristön muutoksia. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 34, 37, 51-52)

4.4 Sisäisen turvallisuuden strategia

Strategia pohjautuu toukokuussa 2016 eduskunnalle annettuun sisäisen turvallisuuden selontekoon, joka pohjautui hallitusohjelman visioon Suomesta maailman turvallisimpana maana elää, asua, tehdä työtä ja yrittää. Strategia korvaa aiemman sisäisen turvallisuuden ohjelman. Strategia ja siihen liittyvä toimenpideohjelma valmistuvat huhtikuun 2017 loppuun mennessä. (<http://intermin.fi/sisaisen-turvallisuuden-strategia>) (http://intermin.fi/artikkeli/-/asset_publisher/sisaisen-turvallisuuden-strategia-alkaa-hahmottua)

5 Kokonaisvaltainen riskienhallinta

5.1 Riskienhallinnan kehittynyt taso

Kokonaisvaltainen riskienhallinta eli ERM (Enterprise Risk Management) on systemaattinen tapa tuottaa informaatioita organisaation eri prosesseista ja toiminnoista johdon päätöksenteon tueksi. Kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa uhkia ja riskejä pyritään tunnistamaan, ennakoimaan ja niiden toteutumista ennakolta estämään. *Luomalla riskienhallinnan kulttuurin organisaatiot voivat merkittävästi parantaa toimintaansa ja suorituskykyään.* ERM tulee laajentaa myös tärkeimpiin sidosryhmiin ja alueellisiin turvallisuusverkostoihin. (<https://riskihallussa.wordpress.com/2013/07/05/kuusi-askelta-kokonaisvaltaiseen-riskienhallintaan/>)

Riskienhallinnan tulee olla osa johtamista sekä päivittäistä toimintaa ja prosesseja. Kehittyneellä tasolla riskienhallinta on organisaatiossa johdon työkalu, jota käytetään toiminnan tulosten parantamiseen. Organisaatiossa tulee päivittää riskienarviointi ainakin silloin, kun tavoitteet ja strategiat muuttuvat, riskipositiot muuttuvat, ulkoinen toimintaympäristö muuttuu ja järjestelmät ja prosessit muuttuvat sisäisessä toimintaympäristössä. (Leppiniemi, H., luento 16.12.2015)

5.2 Riskienhallintakeinot

Riskienhallinnan keinoja ovat ennakoivat menettelyt, korjaavat/havaitsevat menettelyt ja jälkikäteiset menettelyt. Näille menettelyille voidaan rakentaa myös riskienhallinnan mittaristo. Riskienhallinnan keinoihin kuuluvat myös todennäköisyyden pienentäminen ja vaikutukseen varautuminen.

Riskienhallinnan ennakoivia menettelyjä organisaatiossa ovat muun muassa prosessien kehittäminen, koulutus ja harjoitukset, varautumissuunnitelmat, jatkuvuussuunnitelmat, riskien tunnistaminen ja arviointi säännöllisesti (tavoitteita uhkaavat riskit), toimintaympäristöanalyysit, vastuiden ja roolien

selkeä jako, järjestelmien käyttövaltuudet oikealle tasolle, hyväksymiskäytännöt sekä muu valvonta ja seuranta. (Leppiniemi, H., luento 16.12.2015)

5.3 Riskinottokyky

Riskinottokyky (risk appetite) tarkoittaa sitä määrää riskiä, jonka organisaatio voi ottaa saavuttaakseen asetetut tavoitteet. Riskinottokyky voidaan suhteuttaa suoraan organisaation strategiaan. Riskinottokyvyn määrällä on vaikutusta strategian laadintaan, jossa tavoitteet voidaan linkittää suoraan riskinottokykyyn. Kokonaisvaltainen riskienhallinta osana strategiaprosessia auttaa johtoa valitsemaan sellaisen strategian, joka vastaa haluttua riskinkantokykyä. Organisaation riskinottokyvyn tulisi tehokkaasti ohjata myös resurssien allokointia. *Johto lähtökohtaisesti kohdistaa resursseja toiminnan eri alueille riskinottokyvyn mukaan määritellen tietyn tavoitteen kullekin resurssille.* Riskinottokyky linkittyy siis organisaatioon, ihmisiin, prosesseihin sekä infrastruktuuriin. (Leppiniemi, H., luento 16.12.2015)

5.4 Strategiayhteyden merkitys

Organisaation riskien ja uhkien hallintaan liittyvien toimintamallien kehittäminen tulee kytkeä organisaation strategiatyöhön. *Strategiayhteydellä on korostetun tärkeä merkitys organisaation toimintakykyyn kohdistuvien uhkien torjunnassa.* (Tienari, J., luento 13.11.2017)

Nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää organisaatioilta entistä parempaa strategista ymmärrystä ja sitoutumista turvallisuuden jatkuvaan prosessiin – osana kilpailukykyä ja jatkuvuuden ydintä. Fyysisten uhkien lisäksi on arvioitava kyberuhkiin liittyviä uhkia ja vaikutuksia organisaation toiminnalle ja jatkuvuudenhallinnalle. Digitaalisen infrastruktuurin suojaaminen strategisesti on yhtä tärkeää kuin muunkin kriittisen infrastruktuurin. Kyberturvallisuudessa on kyse jokaisen organisaation (liike)toiminnan, suomalaisen yhteiskunnan ja elämäntavan turvaamisesta.

Keskeinen kysymys on, millainen on varautumattomuuden taloudellinen ja maineenmenetyksen arvo suhteessa kustannuksiin. Johdon vastuu on jakamaton ongelmatilanteessa, jos varautuminen ei ole ollut riittävää. Myös lainsäädäntö asettaa tiettyjä vaatimuksia. (Limnell, J., luento 11.11.2015)

5.5 Ennakoiva turvallisuus ja nopea päätöksenteko

Uhkien torjunnassa niiden jatkuva ennakointi on välttämätöntä. Ennakointikyky edellyttää toimintaympäristön muutosten tunnistamista, niiden vaikutusten merkitystä ja uhkia organisaatiolle sekä niistä viestimistä. Analyysin pohjalta varaudutaan, valmistaudutaan ja laitetaan käytännöt kuntoon uhkien torjumiseksi. Lisäksi tulee olla nopea kyky korjata toimintamalleja, jotta poikkeavuuksiin voidaan reagoida nopeasti. Tämä edellyttää organisaatiolta jatkuvaa vuoropuhelua sisäisesti ja sidosryhmien kanssa, oppimista sekä ennakoivaa toimintakykyä vahvistavaa kehittämistyötä ja viestintää vakavien uhkien torjumiseksi. (Tienari, J., luento 13.11.2016)

Ennakoivassa turvallisuudessa tavoitteena on kehittää toimintakykyä torjunnasta nopeaan havaitsemiseen ja reagointiin. Kyberturvallisuudessa tavoitteena on ennakoivan turvallisuuden tuottaminen sekä palomuurien etu- että sisäpuolella. Pahimmat kyber- ja muu turvallisuusuhkat organisaatiolle ovat ymmärtämättömyys ja välinpitämättömyys.

Nykyisellään turvallisuusympäristö muuttuu nopeasti ja usein yllättävästi. Todellisuus uusiutuu jatkuvasti ja uusi normaali - uusi todellisuus - tulee tilalle. Tämä edellyttää organisaatioilta nopeaa reagointia myös ratkaisujen osalta. Tämä asettaa organisaatioille vaatimuksia muutoksessa mukana pysymiseksi. Turvallisuus on jatkuva prosessi. On välttämätöntä seurata turvallisuusympäristön kehitystä ja kyetä tunnistamaan muutoksen heikkoja signaaleja. *Toisena keskeisenä vaatimuksena on dynaaminen päätöksentekoprosessi, joka mahdollistaa nopeat toimenpiteet.* (Limnell, J., luento 11.11.2015)

5.6 (Kriisin)sietokykyinen organisaatio

Sietokykyisellä organisaatiolla on valmiuksia kohdata ja selviytyä yllättävistäkin häiriötilanteista. Täydellistä turvallisuutta ei ole, se on realiteetti mutta ei este varautumisen kehittämiseksi. Organisaation (kriisin)sietokyvyllä (resilienssi) tarkoitetaan sekä henkistä että fyysistä sietokykyä, kykyä toimia, kun asiat eivät suju toivotulla tavalla. Ennakointi ja jatkuvuudenhallinta korostuvat sietokykyisessä järjestelmässä.

Yleisesti tiedetään, että asiat kehittyvät joko kriisin tai johtajuuden kautta. Organisaatioon kohdistuviin uhkiin varautumisessa ei tule odottaa kriisiä, esimerkiksi kriittisen infrastruktuurin lamaannuttavaa kyber-hyökkäystä tai väkivaltaista iskuja toimitiloihin. Turvallisuusjohtaminen on osa kaikkien johtajien ja esimiesten päivittäistyötä kaikilla organisaation tasoilla. *Organisaation johdon tehtävänä on huolehtia siitä, että turvallisuushkiin varautuminen kytketään strategiatyöhön.* Lisäksi johdon tulee antaa linjaukset turvallisuusjohdolle sietokykyisyyden ja muutoinkin turvallisuustoiminnan kehittämisessä. (Limnell, J., luento 11.11.2015)

6 Poliisin visio, strategia ja riskienhallinnan toimitasuunnitelmat

6.1 Poliisin visio

Poliisin toiminnan tavoitetilä on johdettu suoraan sisäministeriön yhteisestä visiosta: *Suomi on Euroopan turvallisin maa, minkä takeena on ammattitaitoinen, palveluultis, luotettava, yhteistyöhakuinen ja tehokkaasti organisoitu poliisi*. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää poliisilta aktiivisia toimia turvallisuuden parantamiseksi kaikilla tasoilla ja joka puolella maata pelkän yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen sijaan. Tavoitetilään pääsemisen reitit on hahmoteltu poliisin strategiassa. (Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2020 ja tuloussuunnitelma 2016)

6.2 Poliisin strategia

Poliisin strategia on laadittu vuonna 2015. Poliisin strategiassa *turvallisuuden varmistaminen* on ensimmäisellä sijalla. Yksi turvallisuuden varmistamisen päämäärän saavuttamiseksi kirjatuista keskeisistä toimenpiteistä on, että hoitamalla kiireelliset hälytystehtävät ja varmistamalla rikostorjunnan keskeiset toiminnot

- *poliisiyksiköiden toimintakyky ja sujuva tiedonkulku varmistetaan myös yllättävissä turvallisuustilanteissa laatimalla ajantasaiset vaarautumissuunnitelmat*, jotka sisältävät henkilöstön ja kaluston käytön yli poliisiyksikkörajojen.

Toinen tärkeä tämän päämäärän saavuttamiseksi kirjattu toimenpide on, että hyödyntämällä tietojohtoisuutta ja parantamalla poliisin analyysiosaamista ja -työkaluja perustetaan päätöksenteko kaikilla tasoilla reaaliaikaiseen ja analysoituun tietoon. *Kaikilla poliisin yksiköillä on jatkossa kyky, osaaminen, välineet ja valmiudet strategisten analyysien tekemiseen ja käyttämiseen*. (Poliisin strategia -esite 2015, Poliisihallitus)

6.3 Poliisin toiminta-, talous- ja tulossuunnitelmat

6.3.1 Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2020 ja tulossuunnitelma 2016

Suunnitelmassa määritellään seuraavia keskeisimpiä toimintaympäristön muutoksia poliisitoiminnan kannalta: Poliisin toimintaympäristö on suunnittelukauden alussa turbulentissa tilassa. Maan sisäisen turvallisuuden toimintaympäristö on muuttunut edellisestä suunnittelujaksosta kansainvälistymisen ja globalisaation myötä moniulotteiseksi, hajanaiseksi ja kansallisesti sekä kansainvälisesti rajattomaksi. *Muutos näkyy erityisesti tilanteina, joissa poliisin on lyhyellä varoitusaajalla mukauduttava uuteen tilanteeseen ja sen hallintaan.* Tästä paras esimerkki on turvapaikanhakijoiden määrän räjähdysmäinen kasvu 2015. Lisäksi poliisi joutuu suuntaamaan huomiotaan uusien turvallisuusuhkien, kuten kyber-rikollisuuden sekä väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ääriliikkeiden torjuntaan.

Vaikuttavuuden kannalta keskeisissä tavoitteissa 2016 todetaan, että *terrorismin, väkivaltaiseen radikalisoitumiseen, ekstremismiin ja viharikoksiin liittyvien ilmiöiden kehittyminen vakavampaan suuntaan estetään*, sekä Suomeen ulottuvaa ja Suomesta käsin toimivaa rikollisuutta torjutaan kansainvälisellä yhteistyöllä.

Keskeisissä toimenpiteissä vuodelle 2016 oli muun muassa, että *parannetaan poliisin operatiivista toimintakykyä vastata välittömästi vakaviin rikostilanteisiin* ja operatiivisen kenttätoiminnan johtamista terävöitetään. (Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2020 ja tulossuunnitelma 2016, 3, 7-8, 9)

6.3.2 Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2021 ja tulossuunnitelma 2017

Suunnitelmassa on huomioitu valtioneuvoston selonteon sisäisestä turvallisuudesta poliisitoimintaa koskevat keskeiset kohdat. Keskeisimmät toimintaympäristön muutokset poliisitoiminnan kannalta ovat pääosin samat kuin suunnittelujaksolla 2017 - 2020 / 2016. Turvapaikanhakija- sekä kansainvälisen ja kotimaisen turvallisuustilanteen muuttumisesta johtuen arvioidaan, että *yksittäisten radikaali-islamilaisten väkivallantekojen uhka myös Suomessa on kohonnut.* Epävaka turvallisuustilanne Euroopassa arvioidaan pitkäaikaiseksi, mikä vaikuttaa myös Suomen poliisin toimintaympäristöön.

Poliisitoiminnan erityisissä tavoitteissa vuodelle 2017 poliisin toimintakykyisyyden kannalta tärkeää on se, että *valvonta- ja hälytystoiminnassa poliisin erityistoimintojen ja peruspartioiden suorituskykyä ja työturvallisuutta parannetaan koulutusta kehittämällä sekä päivittämällä aseistusta, varusteita ja kalustoa*. Tavoitteissa vuosille 2018 - 2021yhtenä keskeisimmistä on sen varmistaminen, että poliisitoimen prioriteetit on saatu määriteltyä ja ne ohjaavat poliisitoimintaa ja tavoitteenasettelua. (Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2021 ja tulossuunnitelma 2017, 3, 6-8, 10-11)

6.4 Poliisin riskienhallinta ja organisaatioturvallisuus

Koska tässä työssä käsitellään vain julkisista lähteistä saatavaa tietoa, niin sisäasiainhallinnon ja poliisin riskienhallintaa koskevien määräysten ja ohjeiden sisältöä ei esitellä. Keskeisimpiä poliisin riskienhallintaa ohjaavia määräyksiä ja ohjeita ovat: poliisin riskienhallintapolitiikka, poliisin organisaatioturvallisuusstrategia, poliisin organisaatioturvallisuusmääräys, ohje turvallisuuskäytännöistä poliisin tiloissa, määräys turvallisuusraportoinnista poliisissa, poliisin tietoturvapoliitiikka sekä määräys poliisin salassa pidettävien tietoaineistojen käsittelystä.

Lähtökohtaisesti riskienhallintaa toteutetaan samoilla periaatteilla kaikissa organisaatioissa. Poliisin riskienhallinnan toimintamallit on räätälöity poliisitoiminnan vaatimusten mukaisesti. Poliisin tehtävistä johtuen organisaatioturvallisuus, riskienhallinta sekä varautuminen, jatkuvuudenhallinta, valmiustoiminta ja valmiussuunnittelu korostuvat ollen keskeinen osa poliisin riskienhallintaympäristöä. Poliisissa on erillinen valmiussuunnittelu- ja varautumisorganisaatio, jonka toiminnasta on määrätty erikseen. Poliisihallituksen määräys toimintamallista poliisiin kohdistuvista viranomaisuhkatilanteissa. Vaativia ja erityistilanteita varten poliisilla on erillinen käsikirja. Lisäksi Helsingin poliisilaitoksella on omia, poliisihallituksen ohjeistusta tarkentavia määräyksiä ja ohjeita riskienhallinnasta.

Lisätietoa riskienhallinnasta poliisissa on saatavissa Carita Ylipelkosen Tampereen yliopiston Johtamiskorkeakoulussa vuonna 2016 tekemästä julkisesta pro gradu -tutkielmasta Turvallisuusjohtaminen poliisissa. (<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98822/GRADU-1461072378.pdf?sequence=1>)

6.5 Uhka-arviointi poliisissa

Erittäin vakavan turvallisuusriskin yhteiskunnassa muodostavat henkilöt, joihin liittyy korkea väkivaltapotentiaali, mutta joihin ei voida kohdistaa poliisin toimenpiteitä eikä heitä voida määrätä tahdonvastaiseen hoitoon. Poliisihallitus aloitti useita vuosia sitten, osana sisäisen turvallisuuden ohjelmaa, hankkeen potentiaalisten väkivallantekijöiden tunnistamiseksi, uhkien arvioimiseksi ja kohdennetun vakavan väkivallan ennalta estämiseksi.

Poliisissa on otettu käyttöön kohdennetun väkivallan uhka-arvion työkalu. Seulontatyökalun avulla kohdennetun väkivallan uhasta, suunnittelusta tai tekijän käyttäytymisestä ensimmäisenä tiedon saava poliisin yksikkö tekee heti systemaattisen arvion uhkasta ja sen tasosta. Seulontatyökalu on osoittautunut käytännössä toimivaksi. Sen avulla on jo tähän mennessä pystytty estämään mahdollisia vakavia väkivallantekoja sekä joukkosurmia.

Lisäksi poliisi on perustanut valtakunnallisen uhkat -toiminnon. Toiminnon keskittämisen tavoitteena on edelleen kehittää poliisin uhka-arvioprosesseja ja seulontatyökalua, osallistua uhka-arviotoiminnan kansainväliseen yhteistyöhön, tukea poliisiyksiköitä vaativien ja korkean riskin uhkatapausten käsittelyssä sekä toimia poliisin kansallisenä yhteyspisteenä muihin viranomaisiin, ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisiin. Toimintamallin ja siihen liittyvän monitoimijaisen asiantuntijaverkoston kehittämistyö jatkuu. (Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisytoimenpideohjelma 2016, 27-28)

<http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste12013/kohdennettuvakivalta.html>

7 Suomi ja terrorismi

7.1 Kansainvälinen terrorismi

Kansainvälinen terrorismi ei ole uusi ilmiö. Modernia kansainvälistä terrorismia on jaksotettu niin sanotulla aaltomallilla. Tämän mallin mukaisesti 1800-luvulla ensimmäistä aaltoa ohjasi anarkistinen terrorismi. Ensimmäisen maailmansodan jälkeisen terrorismin käyttövoimana toimi siirtomaavaltoja vastaan suuntautunut terrorismi, jonka korvasi 1960- ja 1970-lukujen taitteessa uusvasemmistolainen terrorismi. Viimeisintä, nyt käynnissä olevaa terrorismin aaltoa motivoi radikaali-islamistinen terrorismi. Nämä kaikki terrorismin aallot koskettivat, joskaan eivät onneksi rantautuneet Suomeen. (<http://www.ennenjanyt.net/2015/06/christian-jokinen-terrorismista-ja-sen-torjunnasta-suojelupoliisi-ja-kansainvalinen-terrorismi-1958-2004-lectio-praecursoria-14-2-2015/>)

Tarkasteltaessa globaalisti erilaisia terrorististen ryhmittymien tekemiä väkivaltaisia iskuja viime vuosikymmeninä voidaan todeta, että pelkästään tekojen lukumäärillä mitattuna emme elä poikkeuksellisen väkivaltaista aikaa. 1970-luvulla (1970-1979) maailmassa tehtiin peräti 55 terrori-iskua ja 2000-luvulla (2000-2009) vain 21. On huomattava, että varsin suuri osa terrori-iskuista on sarjaiskuja tai vastaavia. 1990-luvulla väkivaltaisia iskuja oli vain 13 ja 1980-luvulla 28. 2010-luvulla iskujen määrä maailmalla on kiihtynyt ja niitä on 31.3.2017 yhteensä 37.

(https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_terrori-iskuista)

7.2 Suomalainen terrorismi

Väkivaltainen poliittinen toiminta venäläistä sortovaltaa vastaan kukoisti Suomessa 1900-luvun alussa. Silloin tapahtui runsaasti poliittisia murhia, puukotuksia ja pommi-iskuja, esimerkiksi kenraalikuvernööri N. I. Bobriko-

vin murha 1904. Lisäksi tuolloin toimi useita pieniä aktivistiryhmiä. Esimerkiksi suomalaisten koulupoikien salaseura Verikoirat edusti kuolonuhrien ja kunnianhimoisten yritysten määrässä suomalaisen terrorismin huippua. Suomen Aktiivisesta Vastustuspuolueesta haarautui taistelujärjestö ”terroristista ohjelmaa ajava vallankumouksellinen seura”, jonka yksi tavoite oli hallinnon lamauttaminen attentaateilla ja uhkailuilla. Iskuja kohdennettiin myös suomalaisiin virkamiehiin ja poliisiin. Sotien jälkeen tilanne rauhoittui vuosikymmeniksi. 1990-luvun puolivälissä terrorismi nousi jälleen otsikoihin.

Vuonna 2011 ilmestynyt teos Suomi, terrorismi, Supo 1900 -luvun alkupuolen ajan terrorismia ja poliittista väkivaltaa Suomessa ja erityisesti syitä, miksi Suomi on myöhemmin suurimmaksi osaksi välttynyt niiden leviämisestä maassa. (<http://yle.fi/uutiset/3-6103754>)

(https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomi,_terrorismi,_Supo)

(https://books.google.fi/books?id=WtRcAwAAQ-BAJ&pg=PT2&lpg=PT2&dq=suomi+terrorismi+supo&source=bl&ots=b6eBN3QI1W&sig=he_s6ex-FrC92uBGwLpUJOKmF4wM&hl=fi&sa=X&ved=0ahU-KEwi_j4m_oPTSAhUM1iwKHa8XCJU4ChDoA-QghMAA#v=onepage&q=suomi%20terrorismi%20supo&f=false)

7.3 Kansainvälisen terrorismin kytkökset Suomeen

Kansainvälisen terrorismin Suomi-kytkökset eivät ole viime vuosien aikana syntyneitä. Christian Jokinen on vuonna 2015 valmistuneessa väitöskirjassaan *Suojelupoliisi ja kansainvälinen terrorismi vuosina 1958 - 2004* tutkinut Suomen ja kansainvälisen terrorismin suhdetta. Tutkimuksensa filosofisena lähtökohtana hän pitää englantilaisen historioitsijan Felipe Fernandes-Armeston havaintoa, että historiaa tutkiessa reuna-alueisiin on toisinaan kiinnitettävä enemmän huomiota kuin suuriin keskuksiin. Tässä valossa hän katsoo Suomessa esiintyneiden terrorismiyhteyksien kertovan jotain terrorismin megatrendeistä: Suomi on ollut näiden megatrendien reuna-alueita, joiden päänäyttämöinä ovat toimineet Venäjä sekä Länsi-Eurooppa.

Tässä mielessä Suomen ja kansainvälisen terrorismin suhdetta voidaan tarkastella omana erityistapauksena. Maamme luonne raja-alueena idän ja lännen välissä ilmeni kansainvälisen terrorismin osalta siten, että muodos-

tuimme kummankin keskuksen periferiaksi: 1900-luvun ensimmäisinä vuosina venäläinen anarkistiryhmä Terroristiprikaati toimi Suomesta käsin ja toteutti iskuja Venäjää vastaan. Venäjän anarkistit myös rohkaisivat nationalistisia piirejä Suomessa kapinaan tsaaria vastaan. Myöhemmin, 1970- ja 1980-luvuilla, Suomi toimi eriasteisten vasemmistolaisten ja Lähi-idässä toimivien terroristiryhmien kuten Action Directen, Japanin Punaisen Armeijan ja Abu Nidalin kauttakulku- ja piilopaikkana.

Näin megatrendit koskettivat Suomea, siitä huolimatta, että näkyvä terrorismi tai poliittisesti motivoitu väkivalta ovat olleet Suomessa erittäin harvinaisia 1900-luvun toisella puoliskolla. Ilman näkyviä tekoja – terroristi-iskuja – terrorismi on vaikeasti havaittavaa piilorikollisuutta. *Ilman tällaisia konkreettisia terroristi-iskujen aiheuttamia kriisejä sekä näkyviä terrorismin vastaisia operaatioita ja rikostutkintoja terrorismin uhka on Suomessa koettu, ja koetaan edelleen, kaukaiseksi ja muiden ongelmaksi.*

Suojelupoliisin terrorismin torjunnan työmäärä kasvoi ja uhka monipuolistui 1980-luvulla. 1990-2000-luvulla esiin tulleet Suomi-yhteyden omaavat terrorismikytkökset ovat syventyneet. Kun vielä 1970-luvulla Suomi-yhteys tarkoitti mahdollisten ulkomaalaisten terroristien yksittäisiä käyntejä tai lyhytaikaista oleskelua Suomessa, olivat yhteydet Suomeen 1980-luvulla jo konkreettisempia: ulkomaalainen terroristi oli hankkinut itselleen suomalaisen vaimon. 2010-luvulle tultaessa Suomi-kytkökset ovat kehittyneet jo täysin syntyperäisten suomalaisten aktiiviseen osallistumiseen terroristiryhmien toimintaan ulkomailla. *Tänään terroristiepäilyllä voikin olla täysin suomalaiset kasvot.*

[\(http://www.ennenjanyt.net/2015/06/christian-jokinen-terrorismista-ja-sen-torjunnasta-suojelupoliisi-ja-kansainvalinen-terrorismi-1958-2004-lectio-praecursoria-14-2-2015/\)](http://www.ennenjanyt.net/2015/06/christian-jokinen-terrorismista-ja-sen-torjunnasta-suojelupoliisi-ja-kansainvalinen-terrorismi-1958-2004-lectio-praecursoria-14-2-2015/)

8 Terrorismi ja muu väkivaltainen toiminta

8.1 Terrorismi ja sen torjunta

Suomessa on terrorismintorjunnan strategia: Valtioneuvoston periaatepäätös 6.3.2014 kansalliseksi terrorismintorjunnan strategiaksi 2014-2017. Strategian väliraportti julkaistiin 30.6.2016. Rikoslain (39/1889) 34 a Terrorismit rikoksista -luvussa määritellään, milloin tietty rikos voidaan katsoa tehdyksi terroristisessa tarkoituksessa.

Terrorismille ei toistaiseksi ole olemassa yhtä kansainvälisesti sovittua määritelmää. *Terrorismilla tarkoitetaan yleensä sellaista väkivaltaista kansallisen lain tai kansainvälisen oikeuden vastaista toimintaa tai sillä uhkaamista, jonka tarkoituksena on levottomuuden ja vakavan pelon synnyttäminen.* Useimmiten terroristien tavoitteena on pakottaa poliittiset päättäjät tekemään tai jättämään tekemättä jotain sellaista, jota terroriteon suorittajat tahtovat, ja teot kohdistuvat usein siviileihin. Globalisoituvassa maailmassa terrorismin muodostama uhka saattaa kohdistua lähes mihin alueeseen tai kohteeseen tahansa. (Väliraportti: Kansallinen terrorismintorjunnan strategia 2014-2017. Sisäministeriö 30.6.2016)

Terrorismin torjunnan tavoitteena on tunnistaa Suomeen kohdistuvat uhat mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja estää niiden toteutuminen. Valtioneuvosto on linjannut terrorismin torjuntaa ja edellyttänyt sen kehittämistä. Lisäksi esimerkiksi Euroopan unionin terrorisminvastaisessa strategiassa ja toimintaohjelmassa on määritelty kansainvälistä yhteistyötä ja toimenpiteitä terrorismin torjumiseksi.

Terrorismin torjunnassa tiedustelutoiminnalla sekä koti- ja ulkomaisten viranomaisten välisellä yhteistyöllä on tärkeä merkitys. Suomessa poliisi seuraa ja analysoi kansainvälistä terrorismia ja siihen liittyviä ilmiöitä. Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ääriliikkeiden laittoman toiminnan tunnistaminen ja

ennalta ehkäisy edellyttävät viranomaisten välistä sekä viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan välistä yhteistyötä.

Terrorismirikosten ennalta estäminen, paljastaminen ja selvittäminen sekä rangaistusten määrääminen on otettu Suomen lainsäädännössä huomioon. Poliisi-, esitutkinta- ja pakkokeinolait ohjaavat terrorismirikosten paljastamista ja tutkintaa. Suomessa terrorismirikoksia koskevasta esitutkinnasta vastaa Keskusrikospoliisi. Tutkinnassa keskusrikospoliisia avustavat tarvittaessa Suojelupoliisi ja muut poliisiyksiköt. Erityisestä valtion turvallisuuteen vaikuttavasta syystä myös Suojelupoliisi voi suorittaa terrorismiin liittyvän rikoksen tutkinnan.

(http://www.intermin.fi/fi/turvallisuus/rikostorjunta/terrorismin_torjunta)

Terrorismintorjunnan toimintaympäristö Suomessa on nopeassa muutoksessa ja terrorismin uhka on muuttunut monimuotoisemmaksi. Nopeasti muuttuvan tilanteen vuoksi Suojelupoliisi nosti terrorismin uhkatasoa kesäkuussa 2014 ja edelleen marraskuussa 2015. Suurimman uhan muodostaa radikaali-islamistinen terrorismi ja erityisesti yksittäiset radikalisoituneet henkilöt tai pienryhmät. Ilman ulkopuolista ohjausta toteutetun terrori-iskun uhka Suomessa on kohonnut. *Ulkomailta käsin ohjattujen, suunnitelmallisten terrori-iskujen todennäköisyys Suomessa on edelleen matala.*

(http://www.supo.fi/terrorismintorjunta/terrorismin_uhka-arvio)

8.2 Väkivaltainen ekstremismi

Terrorismi on aina väkivaltaista ekstremismää, mutta kaikki väkivaltainen ekstremismi ei ole terrorismia. Väkivaltainen ekstremismi ei ole rikosoikeudellinen käsite. Ekstremitinen väkivalta ei välttämättä ole kumouksellista, ja se kohdistuu usein viholliseksi määriteltyyn ryhmään tai yksilöihin. Se aiheuttaa pelkoa ja turvattomuuden tunnetta paikallisesti, esimerkiksi yksittäisissä kaupunginosissa tai asuinalueilla ja voi kohdistua myös omaisuuteen. Rikokset, joiden motiivina on viha tai rasismi, voivat olla myös ekstremistisiä rikoksia.

Valtioneuvosto päätti ensimmäisestä kansallisesta väkivaltaisen ekstremismin toimenpideohjelmasta vuonna 2012. Kansallisessa väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelmassa (Sisäministeriön julkaisu 15/2016) väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan sitä,

että väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, siihen kannustetaan tai se oikeutetaan aatemaailmalla perustellen. Aatemaailmalla tarkoitetaan jaettuja ajatusrakennelmia, joiden lähtökohtina ovat tulkinnat ihmisryhmistä, maailmasta, uskonnosta, ihmisten ja valtioiden välisistä suhteista, ihmisarvosta, pyhästä sekä ei-pyhästä tai vastaavista sekä yksilön toimintaa ohjaavista uskomuksista.

Väkivaltaista ekstremismiä ennaltaehkäisemällä vähennetään terrorismin ja joukkosurmien uhkaa. *Poliisilla on erityinen vastuu väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyssä ja torjunnassa.* Väkivaltainen ekstremismi ilmiönä liittyy yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ytimeen. (Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyyn toimenpideohjelma. Sisäministeriö 2016, 11-14, 27-28)

Sisäministeriö on julkaissut säännöllisesti vuodesta 2013 lähtien väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsauksen. *Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaukseen 1/2017 on laadittu aiempaa laajempi ekstremistisen rikoksen määritelmä sekä ekstremistisen rikoksen ja viharikoksen välinen rajanveto.* Tilannekatsauksessa todetaan, että väkivaltainen radikalisoituminen, ekstremismi ja ääriliikkeiden toiminta ovat tulleet Suomessa aiempaa näkyvämmäksi. Väkivaltaiseen ekstremismiin liittyvän todennäköisimmän turvallisuusuhkan muodostavat lievemmat väkivaltaisen ekstremismin muodot kuten katuväkivalta.

Joukkosurma on todennäköisin väkivaltaisen ekstremismin uhka, mikäli tarkastellaan väkivaltaisen ekstremismin vakavimpia ja äärimmäisimpiä muotoja. Rikoksia, joissa taustalla on uskonnollinen motiivi, ei välttämättä tunnusteta. Esimerkkinä tällaisesta rikoksesta voi olla pahoinpitely tai kunnianloukkaus, jonka motiivina ovat uhrin eri uskonto tai erilaiset käsitykset uskonnon tulkinnasta. (Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 1/2017; kuvailulehti, 12)

8.3 Väkivaltainen radikalisoituminen

Väkivaltainen radikalisoituminen on prosessi, jonka myötä yksilöt päätyvät käyttämään väkivaltaa tai uhkaamaan sillä, kannustamaan siihen tai oikeuttamaan se aatemaailmalla perustellen. Radikalisoitumisen taustalla on aina useita syitä, eikä radikalisoituneilla henkilöillä ole yhtä profiilia. Radikalisoit-

tumisen taustalla vaikuttavat tekijät liittyvät yksilöön, hänen elämäntilanteeseensa ja suhtautumiseensa yhteiskuntaan. Eräinä tärkeimmistä tekijöistä mainitaan usein ulkopuolisuuden kokemukset, syrjintä ja rasismi. Tilannetekijät vaikuttavat siihen, miksi jotkut yksilöt radikalisoituvat ja toiset eivät. *Radikalisoituminen voi johtaa siihen, että henkilö liittyy väkivaltaisiin ekstremistisiin ryhmiin tai toimintaan. Äärimmillään väkivaltainen radikalisoituminen voi johtaa terroristisiin tekoihin.*

Väkivaltainen radikalisoituminen ja ekstremismi ovat merkittäviä uhkia yhteiskunnassa. Tällaisten ilmiöiden ennaltaehkäisy on ratkaisevan tärkeää yksilöiden ja yhteisöjen turvallisuuden, turvallisuuden tunteen ja yhteiskunta rauhan vuoksi. Erityisen tärkeää on niiden taustalla oleviin syihin vaikuttaminen, kuten yleensäkin rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä. (Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma 2016, 11)

8.4 Väkivaltaiset ääriyhdyt Suomessa

Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsauksessa 1/2017 ääriyhdyt on luokiteltu seuraavasti: Väkivaltainen äärioikeisto, väkivaltainen ääri vasemmisto, radikaalit vaihtoehtoliikkeet, uskonnolla perusteltu väkivaltainen ekstremismi, terroristiset vierastaistelijat, turvapaikanhakijatilanteeseen liittyvät väkivaltaisen ekstremismin uhat, lahkoväkivalta ja yksittäiset toimijat. Näiden ryhmien osalta tilannekuvaa valotetaan luvussa 12.2.2 Suojelupoliisin toimintaympäristö 2015-2016.

8.4.1 Anarkismi

Anarkismi on poliittinen filosofia, joka pitää valtiota haitallisena ja kannattaa valtiotonta yhteiskuntaa. Anarkististen aatesuuntien välillä erot ovat hyvin merkittäviä: osa kannattaa äärimmäistä individualismia ja osa kollektivismia. Anarkistisessa liikkeessä rakennetaan väkivaltaan perustuvaa hypermaskuliinista identiteettiä muun muassa tappeluilla poliisin kanssa samalla tavalla kuin uusnatsiliikkeessä.

Suomessa on useamman haaran aktivisteja ja ajoittaista terrorismia, jota harjoittavat anarkisteista lähinnä sosialismia kannattavat. Vasemmistoon anarkistit

ja uusnatsit lietsovat väkivaltaa ja tappelevat keskenään jalkapallotapahtumissa. Vasemmistoanarkistit ovat soluttautuneet HJK:n fanikunnan liepeille, uusnatsit HIFK:n. Samat henkilöt ovat itsenäisyyspäivän mielenosoituksissa omien banderolliensa alla.

Anarkoindividualistit: Etenkin anarkokapitalistit ovat kautta historian edistäneet asiaansa väkivallattomalla kansalaistottelemattomuudella. Vasemmistoanarkistit, etenkin anarkososialistit ovat tunnettuja pommisiivestään ja maailmalla niiden terrorismi on huomattavaa. Suomessa anarkososialisteilla ei ole ollut merkittävää roolia. *Anarkokollektivismi:* Suomessa anarkososialisteillakaan ei ole ollut merkittävää roolia, mutta maassa on useamman haaran aktivisteja. *Antifasismi:* Suomen kuten useimpien muidenkin maiden antifasistiset ryhmät ovat usein anarkososialistien väkivaltaisista peitejärjestöjä ja/tai ex-neuvostomielisiä ryhmittymiä.

<http://liberalismi.net/wiki/Anarkismi>

http://liberalismi.net/wiki/Anarkistien_terrorismi_Suomessa

9 Poliisiin kohdistuneita iskuja ja uhkia Suomessa

9.1 Väkivaltainen toiminta Suomessa 1990-luvulla

1990-luvulla tapahtui muutamia poliisiin tai muihin instituutioihin kohdistuneita väkivaltaisia iskuja tai uhkia. Kuuluisimmat niistä ovat Helsingin veroviraston pommi-iskut 1991 ja 1992 sekä Pasilan poliisitalon autopommi-isku 1995. Suomen kaikkien aikojen pahamaineisimman rikollispomon, Raimo Tienhaaran, epäiltiin organisoineen nämä iskut Sörnäisten vankilasta käsin. Riittävää näyttöä häntä vastaan ei kuitenkaan löytynyt.

(<http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000003096407.html>)

(<http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000003096741.html>)

Tienhaaran ei tiedetä kuuluneen mihinkään rikollisjärjestöön, mutta hänellä oli oma verkostonsa alamaailmassa. Yleisesti tiedettiin hänen vihaavan viranomaisia, kuten poliiseja ja syyttäjiä. Motiiviksi veroviraston räjäytyksiin epäiltiin Tienhaaran katkeruutta verottajaa kohtaan. Veroviranomaiset olivat ihmetelleet, miten miehellä voi olla omakotitalo, autoja ja veneitä, mutta ei tuloa mistään. Räjähdyksissä ei loukkaantunut kukaan eikä virastoon ollut tunkeuduttu. (https://fi.wikipedia.org/wiki/Raimo_Tienhaara)

(<http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/tunnettu-rikollispomo--teehoo--vangittiin/2060516>)

Lisäksi Tienhaaran epäiltiin organisoineen kahden rikoskomisarion koteihin kohdistuneet iskut loppuvuodesta 1996. Molemmat iskut epäonnistuivat. Toisen iskun kohteeksi joutunut poliisi oli Helsingin huumarikosyksikön Jari Aarnio, joka tutki työssään miehen tekemiä huumarikoksia. Aarnion murhayrityksen aitoudesta on sittemmin esitetty epäilyjä siinä ilmenneiden monien yhteensattumien ja kadonneiden asiakirjojen vuoksi.

(http://www.iltalehti.fi/uutiset/2010100512462917_uu.shtml)

(http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011102014599053_uu.shtml)

(https://fi.wikipedia.org/wiki/Jari_Aarnio)

Vuonna 1997 Aarnion nimi löytyi sekä Sörnäisten vankilasta Tienhaaran sel- listä että yhden ns. kostoliigan jäsenen kotoa ”poliisien tappolistan” kärjestä. Listassa oli 25:n Helsingin rikospoliisissa ja Keskusrikospoliisissa palvele- van poliisin nimet. Helsingin hovioikeus tuomitsi syyskuussa 1998 rikollis- pomo Tienhaaran yhdentoista vuoden vankeusrangaistukseen kranaatti- ja polttopulloiskujen organisoinnista.

(http://www.iltalehti.fi/uutiset/2010100512462917_uu.shtml)

9.2 Autopommi-isku Pasilan poliisitaloon 1995

Pasilan poliisitalon (Pasilanraitio 13) vieressä, Pasilankadun toisella puolella olevalla pysäköintialueella Länsi-Pasilassa Helsingissä räjähti autopommi yöllä 25.8.1995. Parinkymmenen metrin päässä poliisitalon seinästä tapahtu- nut räjähdys aiheutti noin miljoonan euron aineelliset vahingot ja yksi polii- simies loukkaantui lievästi. Poliisitalon lisäksi vaurioita aiheutui oikeusta- lolle (Pasilanraitio 11) ja Yleisradion rakennukselle (Radiokatu). Lisäksi ik- kunoita rikkoutui yli sadan metrin päässä sijaitsevistä rakennuksista. Kuva julkaistu 15.12.2006 artikkelin yhteydessä. (<http://www.iltasanomat.fi/koti- maa/art-2000000284340.html>)

Kuva 2 Poliisitalon seinä autopommin räjähdysten jälkeen, Pasilankadun puoli.

Pian räjähdys jälkeen useisiin tiedotusvälineisiin soitettiin ja soittaja ilmoitti pommi-iskun tekijäksi Suomen kansan vapautusrintaman. Soittaja uhkasi, että perjantaina sattuu kaksi muutakin pommi-iskua. (<http://www.hs.fi/kaupunki/art-2000003461924.html>)

Räjätetty auto oli varastettu Helsingistä. Pommi-iskun motiivin epäillään olleen ammattimaisesti järjestäytyneiden huumerikollisten kosto poliisille ja että pommin räjäyttivät henkilöt, jotka kuittasivat teollaan huumevelkoja. Pasilan pommi-isku on 1990-luvulla viranomaisiin kohdistetuista räjäytyksistä ainoa, jonka ratkaisemiseen johtavasta vihjeestä sisäministeriö ja poliisijohto ovat luvanneet 100 000 markan palkkion. Alla oleva kuva YLEn jutun yhteydessä. (<http://yle.fi/uutiset/3-5177931>)

Kuva 3 Räjähdyks rikkoi kaikki Pasilankadun puoleiset ikkunat.

Tapausta tutkittiin tuhotyönä, joka vanhenee kymmenessä vuodessa. Poliisi teki laajoja teknisiä tutkimuksia ja kuulusteli kymmeniä henkilöitä usean vuoden aikana, mutta läpimurtoa tutkinnassa ei saatu aikaiseksi. Rikoksesta epäiltyjen joukossa oli useita henkilöitä, jotka tuomittiin kaksi vuotta myöhemmin Tienhaaran ns. kostoliigan tekemistä rikoksista. Pasilan poliisitaloa (nykyinen Pasilan poliisitalo 1) tuhonneen autopommin räjäyttäjää jäi lopulta hämärän peittoon. Keskusrikospoliisi lopetti tutkimuksen rikoksen vanhennuttua vuonna 2005.

9.3 Isku Kirkkonummen poliisiasemalle 2011

Anarkistit tuhopolttivat Kirkkonummen poliisitaloa kahdella palavalla nesteellä täytetyllä kanisterilla itsenäisyyspäivän jälkeen, aikaisin keskiviikko-aamuna 7.12.2011. Rakennuksen työvoimatoimisto, käräjäoikeus, poliisitoiminta ja ravintola jouduttiin sulkemaan ja aula tuhoutui pahoin. Rakennuksen huoneistossa asuneet ihmiset selvisivät vammoitta.

(<http://liberalismi.net/wiki/Anarkismi>)

Takku.net -sivustolla anarkistit ilmoittivat 8.12.2011 tehneensä teon ja paljastivat paikkansa pitäviä yksityiskohtia. Ohessa suora lainaus tiedotteesta Isku poliisiasemalle Kirkkonummella: ”Sillä aikaa, kun monet värjöttelivät hernekeittonjonossa ja toisaalla ’yhteiskunnan kerma’ tanssahteli linnanjuhliassa, päätimme toimia. Aikaisin keskiviikko-aamuna 7.12. lämmitimme kylmää yötämme sytyttämällä kaksi bensakanisteria tuleen sytytyslanka avulla Kirkkonummen poliisiaseman ovilla. Varoittaaksemme mahdollisesti lähellä oleskelevia olentoja, asetimme sytytyslankaan mekanismin, joka kovalla äänellään kertoisi tulevasta”.

Tiedotteessa moitittiin vallitsevaa yhteiskuntajärjestelmää, jota vastaan ihmiset lähtevät kaduille osoittamaan lisääntyvän tyytymättömyytensä, poliisin aina estäessä kehityksen muutokseen. Kapitalistisessa järjestelmässä poliisilla ei ole muuta tehtävää, kuin suojella hallitsevan luokan etuja. Kirjoituksen lopussa kannustettiin suoraan toimintaan. Takku.net-sivustolla käytiin seuraavina päivinä tapahtumasta värikästä keskustelua enimmäkseen iskun oikeutuksen puolesta ja joissakin kannanotoissa hieman toppuutellen.

(<https://takku.net/article.php/20111208140437308>)

9.4 Polttopulloisku Keravan poliisiasemalle 2011

Keravan poliisiasemaa kohtaan tehtiin 7.11.2011 polttopulloisku. Poliisiaseman pääovien edessä havaittiin avotulta viiden aikaan sunnuntai-aamuna. Vahingot jäivät vähäisiksi, yksi lasi vain tummui vähän. Iskun tekijäksi ilmoitettiin Takku.net -sivustolla FAI:n epämuodollisen anarkistifederaation pohjoinen jaosto. Järjestö väittää iskeneensä poliisiasemaa ja sen parkkitaloa vastaan kuudella polttopullolla. Tuomisen mukaan parkkitalossa ei havaittu tulta. Poliisiasemalla oli tuohon aikaan vain henkilökuntaa. Järjestö ilmoittaa haluavansa toimia luonnon, eläinten ja elämän riistoa vastaan. Järjestön mukaan

poliisi on valtion etujoukoissa valvomassa ja ylläpitämässä tätä riistoa. (http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011110714712788_uu.shtml)

Ote anarkistien Takku.net -sivustolla 7.11.2011 julkaisemasta uutisesta Hyökkäys poliisiasemaa vastaan Keravalla 6.11.: ”Sunnuntaina 6.11. aamu-yöllä noin kello 05 hyökkäsimme Keravan kaupungin poliisiasemaa vastaan tulella. Heitimme poliisiaseman pääoville sekä samassa kompleksissa sijaitsevan poliisien käyttämän parkkitalon sisäänkäynnille yhteensä kuusi polttopulloa. Emme kuitenkaan rikkoneet aseman ikkunoita ja heittäneet polttopulloja rakennuksen sisään, peläten että näin toimimalla olisimme voineet asettaa asemalla mahdollisesti vangittuina olleet jopa hengenvaaraan”. (<http://takku.net/article.php/20111107131706895>)

Tiedote viritti värikästä keskustelua sekä takku.netissä että muilla keskustelufoorumeilla. Eräissä kommentissa todettiin, että anarkismilla ei ole mitään tekemistä tällaisen toiminnan kanssa. Joku varoitti, että anarkistien haaveissa on tuhota poliisiasema ja että seuraavaksi he heittävät polttopullot sisään, eivätkä välitä enää pidätettyjen tai kiinniotettujen hengestä. Tuotiin esiin myös, että monilla anarkisteilla on henkilökohtaisesti ikäviä kokemuksia poliisiasemasta, ja se edustaa kaikkea sitä, mikä anarkisteille on pahuutta. Poliisiasema on anarkismin suurin vihollinen, koska sieltä tulee poliisi-isä, joka estää anarkistilasta tekemästä ihan mitä haluaa. (<http://hommaforum.org/index.php?topic=60943.60>)

9.5 Länsi-Pasilan omatekoinen pommi 2011

9.5.1 Tapahtumien kuvausta

Perjantaina 3.6.2011 aikaisin aamulla Helsingin Länsi-Pasilasta Esterinportista, parin korttelin päästä Pasilan poliisitalosta löytyi sisäpihalta räjähtämätön kanisteripommi. Aamun aikana useat suomalaiset tiedotusvälineet uutisoivat räjähdä-epäilystä verkossa. Abu Sulaiman al-Nasser, jonka tiedettiin kuuluvan terroristijärjestö al-Qaidaan, ylisti pommi-iskua maailmanlaajuista jihadia eli pyhää sotaa kannattavalla verkkosivustolla. Tieto tästä levisi yhdysvaltalaisen terrorismiasiantuntijan Evan Kohlmannin Twitter-viesteissä. Kohlmann on avustanut muun muassa Yhdysvaltojen liittovaltion poliisi FBI:ta.

Lauantai 4.6.2011 yöllä Tapaninvainiossa Pohjois-Helsingissä heitetään kylmäasemalle polttopullo, ja mittarikenttä syttyi tuleen. Sunnuntai 5.6. Evan Kohlmannin mukaan Al-Nasser oli kirjoittanut sivustolle uuden viestin ja mainitsee Tapaninvainion iskun. Maanantai 6.6. suomalaisella anarkistisivustolla julkaistaan tiedote, jossa nimettömäksi jäävä ryhmä julistautuu sekä kanisteripommi- että polttopulloiskun tekijäksi.

Vaikka Takku.net -verkkosivustolla julkaistussa tiedotteessa suomalaiset anarkistit ottivat varsin pian vastuun iskuista, niin villit huhut terroristien sekaantumisesta tapauksiin levisivät viikonloppuna mediassa.

Anarkistit kertoivat sivustolla yksityiskohtaisesti, miten pommikyhäelmä oli viety Helsingin Länsi-Pasilaan. Pommi oli tiedotteen mukaan aseteltu turvallisuusyritys Turvatiimin toimipaikan sisäpihalle siten, että mahdollisimman moni huomaisi sen. Ajastimella toimiva palopommi päätettiin toimintavalmiudestaan huolimatta jättää räjäyttämättä, jottei sivullisia ja muiden firmojen työntekijöitä altistettaisi vaaralle.

Anarkistit ilmoittivat olevansa vastuussa useista muistakin ilkeilläanteoista pääkaupunkiseudulla. He kertovat muun muassa polttaneensa roska-astioita ja heitelleensä paikalle saapunutta poliisia maalipommeilla ja kivillä. Myös Tapaninvainion bensa-aseman polttopulloisku mainitaan ryhmän tekemäksi. Lisäksi he kertovat soittaneensa maanantaina pommiuhkauksen yhdeksään suurlähetystöön. Tekojensa motiiviksi anarkistit ilmoittavat solidaarisuuden ”Sosiaalikeskus Sataman tovereita” ja Helsingin romanisiirtolaisia kohtaan. (http://m.iltalehti.fi/uutiset/2011060613849302_uu.shtml)

Kyseessä oli selvästi pommiksi luokiteltava laitteisto, ja poliisi tutki tapausta tuhotyön yrityksenä. Pasilan poliisitalon läheisen sijainnin johdosta tapaus herätti mediassa arvailuja, että räjähdde olisi haluttu kohdistaa poliisiin ja että sillä voisi olla kytköksiä kansainväliseen terrorismiin.

9.5.2 Mediakohu terrorismikytköksistä

Islamiin perehtynyt teologian tohtori Ari Hukari kertoi medialle pitävänsä mahdollisena, että pommi olisi tarkoituksella laitettu Pasilan poliisiaseman läheisyyteen. Eri viranomaisten julkiset tilat olisivat Hukarin mukaan todennäköisimpiä kohteita, jos Suomessa yritettäisiin terrori-iskuja.

Tutkinnanjohtaja antoi medialle lausunnon, että poliisi ei pidä todennäköisenä eikä siitä ole näyttöä, että Pasilasta löytynyt räjähdde olisi haluttu kohdistaa Pasilan poliisiasemaan. Pommin ja poliisiaseman välinen etäisyys on useita satoja metrejä ja välissä on isoja rakennuksia. Samoihin aikoihin Tapaninvainiolta löydetty polttopommi kirvoitti keskustelua Pasilan ja Tapaninvainion räjähteiden yhteydestä. Poliisi ei esitutkinnassa löytänyt keskinäistä yhteyttä tapauksille eikä kytköksiä kansainväliseen terrorismiin. (<http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/rikoskomisario-poliisiasema-tuskin-pasilan-pommin-kohteena/2058644>)

Media jatkoi Islam-asiantuntija Ari Hukarin haastatteluja seuraavina päivinä. Hukarin mukaansa Afganistan-operaatio on hieman kasvattanut terrorin uhkaa Suomessa, mutta al-Qaidan suunnitelmissa Suomi on aika mielenkiinnoton kohde. Todennäköisempiä iskun kohteista olisivat viranomaisten tilat, jotka jotenkin liittyvät Suomen Afganistan-operaatioon, esimerkiksi ulkoministeriö. (<http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/islam-asiantuntija-afganistan-operaatio-on-kasvattanut-terroriuhkaa-suomessa/2060846>)

Suojelupoliisi antoi lausunnon, että se avustaa tutkintavastuussa olevaa paikallispoliisia, jos kytköksiä terrorismiin ilmenee. Toistaiseksi sellaiseen viitattavaa ei ole tiedossa. Suojelupoliisista todettiin, ettei terrori-iskun uhkarviota olla nostamassa ja Suomeen kohdistuvan terrori-iskun uhka on edelleen vähäinen. (<http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/supo-rauhoittelee-viela-ei-kannata-spekuloida-terroriuhalla/2061412>)
(<http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/supo-tutkii-pasilan-pommiin-liittyvia-outoja-nettiviesteja/2058806>)
(http://www.yle.fi/uutiset/kotimaa/2011/..._42753.html)

Media haastatteli myös useita kansainvälisen terrorismin asiantuntijoita. Ulkopoliittisen instituutin terrorismin tutkija Teemu Sinkkonen toppuutteli selväsanaisesti innokkaita terrorispekulaatioita. Muiden tekemien terrori-iskujen ottaminen omiin nimiin on terrorismille tyypillistä. (<http://www.mtv3.fi/uutiset/rikos.shtml/...-otettavaa>)

Maanpuolustuskorkeakoulun strategian pääopettaja Juha-Antero Puistola arvioi, että tuntematon islamistibloggari onnistui terrorismin tavoitteessa: pelon lietsonnassa median kautta. Puistola arvioi, että nimimerkki Sulaiman ei kuulu lähellekään al-Qaidan ydinpiiriä. Hänen mukaansa Islamistin blogiin olisi voinut yhtä hyvin päätyä edellisenä talvena tapahtunut pitserian tuhopoltto Tampereella.

Terrorismintutkija Evan Kohlmann arvioi, että Sulaiman on ilmeisen vaikutusvaltainen hahmo islamistien verkkokeskustelussa. *Hän mainitsi myös, että toukokuussa Sulaiman julkaisi netissä ohjeen polttopullon tekoon.* ([http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011060 ... 5 uu.shtml](http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011060...5_uu.shtml))

Terrorismia tutkinut Toby Archer, joka on aiemmin työskennellyt Ulkopoliittisessa instituutissa arvioi, että jos suomalaiset anarkistit ovat Pasilan pommin takana, kyseessä on askel eteenpäin radikalisoitumisessa. Suojelupoliisi yhtyi Archerin näkemykseen. Helsingin yliopiston tutkijan Leena Malkin mukaan *anarkismi on radikalisoitunut monissa Euroopan maissa. Kyseessä on muoti-ilmiö, jota ei voida vielä nimittää terrorismiksi.* Iskuille on tyypillistä, että ne tehdään hyväosaisia vastaan huono-osaisten puolesta. Iskut eivät yleensä kohdistu ihmisiin vaan materiaan.

Keskusteltu ja spekulointi verkossa jatkui useiden päivien ajan. Evan Kohlmann arvioi, että viestien kirjoittaja saattaa asua jossain päin Pohjoismaita, sillä hänen tietonsa Suomesta ovat epätavallisen tarkkoja. Kohlmannin mukaan on mahdotonta arvioida, kuinka suuri uhka al-Nasser on Suomelle, sillä hän on julkaissut useita uhkauksia, joista suuri osa on jäänyt toteutumatta. On huomattava, että al-Nasserilla on verkossa runsaasti lukijoita, seuraajia ja tukijoita, jotka saattavat inspiroitua hänen viesteistään. Lisäksi jihadistien verkotoimintaa seuraavalla internet-haganah-sivustolla oli arvioitu, että al-Nasserilla on jokin henkilökohtainen kytkös Suomeen.

Kohlmannin mukaan Pohjoismaista on sivuston seurannan mukaan lähetetty runsaasti viestejä islamistien sivuille aiemminkin. Vuonna 2010 yli kaksi prosenttia viesteistä lähetettiin Ruotsiin rekisteröidyistä ip-osoitteista. Yhtenä al-Nasserin strategioista näyttää olevan halu omia toisten ryhmien tekemiä iskuja omiin nimiin. Kohlmannin mukaan tällainen ei ole tyypillistä jihadistiteille, mutta hän tuntee silti vastaavan esimerkin takavuosilta.

(<https://takku.net/forum/viewtopic.php?showtopic=9933>)

Jauhesammutin-isku Paraisten poliisiasemalle 2011

Tuntematon henkilö tyhjensi avonaisesta ikkunasta jauhesammuttimen Paraisten poliisiaseman sisätiloihin 12.9.2011. Työvuorossa ollut poliisi kuuli maanantaina kello 21 jälkeen jauhesammuttimen tyhjenemisestä kuuluvan

äänen. Hän meni katsomaan äänen suuntaan ja havaitsi valkoisen jauheen leviävän poliisiaseman alakerran tiloihin. Poliisiaseman sisätiloihin ei ollut tunkeuduttu eikä murtojälkiä havaittu. Vahingonteko aiheutti mittavia vaurioita. Paraisten poliisiasema joutui siirtymään tilapäisesti Virastotalon toiseen kerrokseen, poliisin lupakanslian tiloihin.

(<https://www.uusisuomi.fi/kotimaa/115684-kuka-iski-poliisiasemalle-yl-latyshyokkays-ikkunasta>)

9.6 Räjähde ja pommiuhkat poliisiasemalla

9.6.1 Räjähde terroristisessa tarkoituksessa

Pasilan poliisitalon pommi 1995 on toistaiseksi ainoa vakava pommi-isku poliisia kohtaan. Nykyisessä toimintaympäristössä erittäin varteen otettava poliisiorganisaatioon ja poliisin toimitiloihin kohdistuva uhkaskenaario on, että poliisiaseman läheisyyteen tai sisätiloihin onnistutaan salaa tuomaan räjähde terroristisessa tarkoituksessa. Tällaisia vakavia uhkatilanteita varten tulee olla selkeät toimintasuunnitelmat uhkan torjumiseksi sekä henkilö- ja omaisuusvahinkojen minimoimiseksi.

9.6.2 Poliisiasemalle tuodut räjähteet

Sodanaikaisten räjähteiden löytyminen on poliisille ja puolustusvoimille arkipäiväinen asia. Harvinaisempaa on, että pommeja tai sotilasräjähteitä tuodaan suoraan poliisiasemalle. Poliisiasemalle tuotu räjähde aiheuttaa aina vakavan vaara- ja uhkatilanteen, jota varten tulee olla toimintasuunnitelma. Puolustusvoimat on oikea taho arvioimaan sotilasräjähteiden vaarallisuutta.

Löytyneiden räjähteiden kanssa tulee äärimmäisen varovainen, ja niistä tulee ilmoittaa Häätäkeskukseen 112. Lähtökohtaisesti poliisille voi tuoda luvattomia aseita ja räjähteitä ilman rangaistusta – ks. rikoslain (39/1889) 44 luvun 11 § 3 momentti. Tietyissä olosuhteissa räjähteen tuonti poliisiasemalle saattaa silti täyttää rikoksen tunnusmerkistön. Alla muutama mediasta poimittu tapaus poliisiasemalle tuoduista räjähteistä.

Turun poliisiasema

Turun poliisiaseman päivystys jouduttiin 28.10.2016 evakuoimaan ja viereinen Eerikinkatu katkaisemaan liikenteeltä, kun asemalle tuotiin käsikranaatti. Poliisiasemalle kranaatti päätyi, kun sen löytäjä kantoi sen poliisille hävitettäväksi. Poliisiasemalle tuotu käsikranaatti oli huonossa kunnossa ja ruostunut. Silti se ei todennäköisesti ollut sodanaikainen, vaan uudempi. Uutisoinnin mukaan kranaatissa paikallaan olleesta sokasta huolimatta oli epäselvää, olisiko käsikranaatti voinut räjähtää. Räjähteen löytäjän päätös tuoda se poliisiasemalle ei välttämättä jää ilman seurauksia, sillä poliisi tutki tapahtumaa räjähdeterikoksena. Poliisi kutsui välittömästi puolustusvoimat noutamaan kranaatin hävitettäväksi.

(<http://www.ts.fi/uutiset/paikalliset/2975384/Poliisiaseman+kranaatin+sokakin+oli+ruostunut++tutkitaan+rajahderikoksena>)

Malmin poliisiasema, Helsinki

Helsingin poliisilaitoksen Malmin poliisiaseman palvelutiskille tuotiin 14.3.2016 sodanaikainen tykinammus. Mies poistui poliisin asiakaspalvelusta nopeasti räjähteen jätettyään, eikä poliisille jäänyt hänestä edes henkilötietoja. Puolustusvoimat nouti ammuksen tuhottavaksi.

(<http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/poliisiaseman-paivystykseen-tuottiin-yllatys-armeija-haki-rajahteen-talteen/5788336>)

(<http://yle.fi/uutiset/3-8743010>)

Kuva 4 Tykinammus Malmin poliisiaseman palvelutiskillä.

Poliisi kirjoitti asiasta oheisen kuvan kanssa yhteisöpalvelu Twitterissä: ”Asiakaspalveluumme tuotiin sodanaikainen räjähdde. Räjähteet ovat sen ver-ran arvaamattomia, että ilmoitus suoraan 112!”, poliisi valistaa Twitterissä. Poliisi muistuttaa myös, ettei kenenkään tule tutkia, liikutella tai kuljettaa mahdollisia räjähdelöytöjä itse vaan niistä huolehtiminen on poliisin tai puolustusvoimien asia. (<http://www.hs.fi/kaupunki/a1457928225642>) (https://twitter.com/HelsinkiPoliisi/status/709358070510526464?ref_src=twsrc%5Etfw)

Jyväskylän poliisiasema

Poliisin lupapalvelun asiakas oli 23.3.2015 tuonut poliisiasemalle sovitusti mukanaan patruunoita, mutta samalla hän oli tuonut räjähteen. Räjähdde tunnistettiin sotilasräjähteeksi ja poliisi eristi poliisiaseman ja Urhonkadun liikenteeltä. Räjähdde, sodanaikainen savukranaatti, osoittautui vaarattomaksi ja puolustusvoimat kävi noutamassa sen. Katu ehti olla suljettuna parin tunnin ajan. Poliisi ei epäile asiassa rikosta.

(<http://www.radiokompassi.fi/uutiset/jyvaskylan-poliisiasemalle-toimitettu-pommi-viety-pois>)

(<http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/rajahde-purettu-poliisiasemalla-jyvaskylassa-naita-ei-saisi-kuljetella/4931906>)

9.6.3 Pommiuhkaukset poliisia kohtaan

Pommiuhkaukset poliisiasemille ovat suhteellisen harvinaisia. Uhkaukset kohdistuvat yleensä muihin julkisiin virastoihin tai instituutioihin taikka tyypillisesti esimerkiksi kauppakeskuksiin. Poliisiasemalle väkivaltaista terrorismia suunnittelevat henkilöt tai ryhmät tuskin paljastavat aikeensa ennakkoon esimerkiksi uhkailemalla. Alla esimerkinomaisesti yksi mediassa ollut tapaus.

Helsingin Uutiset uutisoi heinäkuussa 2015 tehtyä uhkausta 6.6.2016 verkkolehdeissä: ”Poliisiasema sai pommiuhkauksen – 29-vuotiaan naisen pila johti evakuointiin. Itä-Uudenmaan käräjäoikeus on tuominnut 29-vuotiaan naisen perättömästä vaarailmoituksesta 40:een kuuden euron päiväsakkoon eli yhteensä 240 euron sakkoihin. Nainen soitti viime heinäkuussa hätäkeskukseen kello 23.21 ja ilmoitti, että Porvoon poliisiaseman toiseen kerrokseen on asennettu pommi, joka räjähtää kello 24.00”.

Rakennuksessa ei ehditty suorittaa tepo-tarkastusta ennen ilmoitettua räjähtämisaikaa. Poliisiasemalla ollut partio ja vartija poistuivat rakennuksesta, ja poliisivankilassa ollut kiinniotettu evakuoitiin Vantaan poliisivankilaan. Rakennus oli evakuoitu kokonaan kello 23.45 mennessä. Räjähdyttä ei tapahtunut ilmoitettuna aikana. Rakennukseen tehtiin myöhemmin yöllä tepo-tarkastus, jolla varmistettiin, ettei rakennuksessa ole räjähteitä. Räjähdeä ei löytynyt. Perättömän ilmoituksen tehnyt nainen myönsi teon. Hän kertoi olleensa juovuksissa ja lyöneensä vetoa toisen henkilön kanssa pommiuhkauksen soittamisesta.

<http://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/401670-poliisiasema-sai-pommiuhkauksen-29-vuotiaan-naisen-pila-johti-evakuointiin>

10 Iskuja muissa Pohjoismaissa

10.1 Tapahtumia Ruotsissa 2010-2017

10.1.1 Vuosi 2010

Tukholman pommi-isku 2010

Tukholman pommi-isku 2010 oli Ruotsissa 11.12.2010 tapahtunut pommi-isku, jossa kuoli iskun toteuttaja ja haavoittui kaksi sivullista. Tukholman isku puuttuu Wikipedian sivustolta Luettelo terrori-iskuista 1940 -luvulta alkaen (https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_terrori-iskuista). Mahdollisesti sitä ei ole luokiteltu terrori-iskuksi. Aiheesta tarkemmin luvussa 11.

Pommi-isku tapahtui vähän jälkeen kello viiden paikallista aikaa keskustassa. Paikalla oli lauantaina iltapäivällä tuhansia ihmisiä tekemässä jouluostoksia. Ruotsin turvallisuuspoliisi Säpo ja ruotsalainen uutistoimisto TT saivat kymmenen minuuttia ennen iskua sähköpostiviestejä, joihin oli liitetty arabian- ja ruotsinkielisiä äänitiedostoja. Noin viisi minuuttia tämän jälkeen klo 16.49 paikallista aikaa Olof Palmes gatan ja Drottninggatanin risteyksessä räjähti auto.

Autossa oli lisäksi nestekaasusäiliöitä, jotka aiheuttivat lisäräjähdyksiä. Auton räjähdyksessä haavoittui lievästi kaksi henkilöä. Noin viisi minuuttia auton räjähdyksen jälkeen iskun toteuttaja räjäytti itsensä saaden samalla surmansa. Iskun toteuttaja oli varustautunut kuudella putkipommilla, joista kuitenkin vain yksi räjähti onnistuneesti. Hänellä oli myös mukanaan reppu täynnä nauvoja ja mahdollisesti räjähdysainetta. Seuraavana päivänä Säpo vahvisti kyseessä olleen terroristi-isku.

Iskun tekijä oli Ruotsissa asunut Taimur Abdulwahab al-Abdaly. Hän oli syntynyt Bagdadissa Irakissa ja muuttanut vanhempiensa mukana Ruotsiin vuonna 1992. Hän opiskeli Britanniassa Bedfordshiren yliopistossa Lutonissa vuodesta 2001 lähtien fysioterapijaa. Hän oli naimisissa ja hänen vaimonsa ja

lapsensa asuivat Britanniassa. Hänellä oli myös profiili Muslima-deittisivustolla, jossa hän ilmoitti etsivänsä toista vaimoa. Tekijä oli kouluttautunut Jemenissä. Lähettämänsä viestin mukaan oli mennyt Lähi-itään jihadin vuoksi.

Tekijä asui ilmeisesti Britanniassa vielä kaksi viikkoa ennen itsemurhaiskuun, mutta hänen iskussa räjäytetty autonsa oli rekisteröity Tranåsissa Jönköpingissä. Ilmeisesti iskun tekijän internetin jihadistisivulle kirjoittaman testamentin mukaan hän toteutti Irakin al-Qaidan vuonna 2007 Lars Vilksin toiminnan aiheuttaman uhkauksen. Jemeniläinen Shumukh al-Islam-sivusto julkaisi Abdulwahab al-Abdalyn nimen ja kuvan, ja ilmoitti hänen tehneen "marttyyrioperaation" Tukholmassa.

(https://fi.wikipedia.org/wiki/Tukholman_pommi-isku_2010)

Reaktiot Suomessa

Mediassa kirjoitettiin, että Ruotsin pommi-isku on muistutus myös Suomelle. Kahdessa Tukholman keskustaa vavisuttaneessa räjähdyksessä nähtävästi vain pommimiehen kömpelyys ja hyvä onni estivät perusteellisen tuhon. Isku myös todisti sen, että lintukodot ovat katoamassa maailmasta ja sotilasliittojen ulkopuolella olevat valtiotkaan eivät vältty terroristien kohteeksi joutumiselta. Suomi ja Ruotsi ovat arvoiltaan länsimaita muiden joukossa, eivätkä radikaaliaineokset erottele ulkopoliittisia linjoja iskuja suunnitellessaan.

(<http://www.kaleva.fi/mielipide/paakirjoitukset/ruotsin-pommi-isku-on-muistutus-myos-suomelle/191261/>)

Suojelupoliisin 12.12.2010 lausunnon mukaan Tukholman terrori-isku ei ollut suoranaisten yllätys Suomen Suojelupoliisille. Supo on tapauksen johdosta käynnistänyt kuitenkin oman tilanneseurannan. Pohjoismaissa, Ruotsissa ja Tanskassa on tehty tänä syksynä terrorismipidätyksiä. Tämän hetken tietojen valossa ei ole tullut ilmi viitteitä siitä, että tapauksella olisi jotakin yhteyttä Suomeen. Supo painotti, että Suomeen kohdistuva terroristiuhka on edelleen vähäinen, eikä tätä linjausta ole syytä muuttaa Tukholman hyökkäyksen johdosta.

(https://www.uusisuomi.fi/ulkomaat/107395-supu-%E2%80%9Dtukholman-isku-ei-yllattanut%E2%80%9D?qt-popular_articles=0)

Tukholman pommi-iskua seurannut uusi uhkaus

Tukholman iskun jälkimainingeissa tehtiin 14.12.2010 tehty uusi uhkaus iskuista Euroopassa. Kaksi eri militanttiryhmiä julkaisua seuraavaa palvelua

kertovat arabiankielisessä uhkausviestissä sanottavan, että ”Tukholman taistelu on uuden aikakauden alku jihadissamme”. Viestien ei ole voitu täysin varmistaa liittyvän Tukholman iskun tekijäksi epäiltyyn.

Median tietojen mukaan viesti olisi peräisin terroristijärjestö al-Qaidan korke-arvoiselta johtajalta. Viestissä käsketään Nato-maita vetämään joukkonsa Afganistanista välittömästi ja ilman ehtoja. Jos näin ei toimita, luvassa on viestin mukaan uusia iskuja "Euroopan sydämessä". Erillisessä viestissä kehoitetaan lisäksi lietsomaan länsimaissa paniikkia joulun ja uudenvuoden juhlakauden aikana väärillä hälytyksillä.

Reutersin mukaan uusia iskuja voi olla suunnitteilla, jos uuden uhkauksen tekijöillä todella on yhteys Ruotsin iskun tekijään. Ruotsin poliisi ja syyttäjät uskovat, ettei Tukholman iskun tekijä toiminut yksin. Poliisin mukaan on ilmeistä, että Abdulwahab etsi paikkaa, jossa liikkuisi paljon ihmisiä. Kohde on voinut olla esimerkiksi rautatieasema tai Åhlensin tavaratalo.

(<https://www.uusisuomi.fi/ulkomaat/107441-tukholman-terrori-isku-uusi-uhkaus>); (<http://yle.fi/uutiset/3-5685980>)

(<http://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004775735.html>)

10.1.2 Vuosi 2011

Pommiepäily Tukholman keskustassa

Ruotsin median 8.6.2011 uutisoinnin mukaan poliisi löysi epäilyttävän esineen suorittaessaan kotietsintää Vegankadulla sijaitsevassa kiinteistössä Tukholman keskustassa. Paikalle hälytettiin poliisin pommiryhmä, joka tutki sisältääkö esine räjähteitä.

Poliisi eristi useiksi tunneiksi Odenplanin metroasemaa ympäröivän alueen, ja muun muassa lähistöllä olevan talon asukkaat ja Vegankadulla sijaitseva esikoulu evakuoitiin vaaratilanteen takia. Keskustan pommiuhka osoittautui päivän mittaan tehdyissä tutkimuksissa vääräksi hälytykseksi; epäilty pommi osoittautui vaarattomaksi. (<http://yle.fi/uutiset/3-5372595>)

10.1.3 Vuosi 2012

Pommi-isku poliisiasemalle Malmössä

Malmössä tehtiin pommi-isku poliisiasemalle 1.2.2012 aamuyöllä. Pommi vaurioitti poliisiasemaa eteläruotsalaisessa Malmössä keskiviikon vastaisena

yönä. Räjähdyksellä rikki lähipoliisiaseman tiiliseinää, rikkoi ikkunoita ja aiheutti suurta tuhoa sisätiloissa. Rakennuksessa tai sen lähellä ei ollut tuolloin ketään.

Median haastattelema silminnäkijä kertoi, että kaksi mustiin pukeutunutta miestä asetti räjähteen seinän viereen ja ajoi pois mustalla mopolla. Poliisilla ei ollut varmuutta pommi-iskun tekijöistä tai motiivista. Vain muutamaa tuntia ennen pommiräjähdyksistä Malmössä ammuttiin kuoliaaksi mies. Kyseessä oli ainakin kahdeksas ampumiskuolema kaupungissa 12 kuukauden aikana. Malmö on noussut julkisuuteen väkivaltaisuuksillaan. Uudenvuodenyönä kaupungin lähiössä ammuttiin teinipoikaa.

(<http://www.iltasanomat.fi/ulkomaat/art-2000000473675.html>)

(<http://www.kp24.fi/uutiset/295917/Poliisiasemalle-tehtiin-pommi-isku-Malm%C3%B6ss%C3%A4>)

10.1.4 Vuosi 2013

Poliisiasema ja muita rakennuksia sytytettiin tuleen Tukholmassa

Media uutisoi 24.5.2013, että Tukholmaa on piinannut jo viides katumellakoiden värittävä päivä. Yhteensä ainakin 15 ajoneuvoa on poltettu Tukholman seudulla yön aikana. Autoja on poltettu ainakin Södertäljessä ja Rinkebyssä. Rinkebyn torille oli illalla kerääntynyt jopa 500 ihmistä katselemaan autojen palamista. Tuleen on yritetty poliisin mukaan sytyttää myös useita rakennuksia, muun muassa kouluja. Älvsjössä kaupungin eteläosassa sytytettiin tuleen poliisiasema. Palo saatiin nopeasti sammumaan. Edellisenä yönä poliisiasema tuikattiin tuleen Rågsvedissä.

Mellakoita rauhoittamaan saapuneet poliisit ja poliisiautot ovat aikaisempien öiden tapaan saaneet osakseen kivitystä. Metroasemilla myös vartijat ovat joutuneet nuorison kivityksen kohteiksi. Useita mellakoitsijoita on pidätetty yön aikana. (<http://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/poliisiasema-sytytettiin-jalleen-tuleen-tukholmassa/2195150>)

10.1.5 Vuosi 2014

Ostoskeskuksella pommilaukku Tukholmassa

Tukholman Liljeholmenilla sijaitsevasta ostoskeskuksesta löytyi 5.11.2014 iltana epäilyttävä laukku. Tukholman poliisi kertoi 7.11., että laukussa oli useita kiloja painava, toimintavalmis muoviräjähdettä sisältänyt pommi

Laukku löydettiin vilkkaassa ostoskeskuksessa sijaitsevasta kahvilasta kello 19.30 Ruotsin aikaa. Ostoskeskus tyhjennettiin, ja poliisi tutki laukkuja ja kahvilaa useiden tuntien ajan. Kahvilan saarto purettiin puolenyön jälkeen. Poliisin mukaan räjähdysvaaraa ei ollut. Median mukaan poliisi on tunnistanut pommin asettamisesta epäillyn miehen. Mies on tunnistettu tämän käyttämästä kahvikupista varmistetusta dna:sta.

Tukholman poliisi on pommiuhan vuoksi ollut yhteydessä turvallisuuspoliisi Säpoon, mutta sieltä tutkintaa ei haluta kommentoida. Tukholman poliisin mukaan tapausta tutkitaan yleisen turvallisuuden vaarantavan tuhon yrityksenä ja laittomana uhkailuna. Poliisi korostaa, että mitään uhkakuva ei ole esiintynyt, eikä Liljeholmenin yksittäisiä liikkeenharjoittajia tai ostoskeskusta yleisesti ei ole uhkailtu. Terroririkoksen yritystä ei poliisin mukaan pidetä kuumimpana tutkintalinjana.

Liljeholmenin kaupunginosa sijaitsee Tukholman Södermalmin lounaispuolella. Se on erittäin vilkas liikennekeskus, jonka kautta kulkee niin maanalainen kuin pikaraitiotiekin. Ostoskeskus sijaitsee näiden välittömässä läheisyydessä. (<http://yle.fi/uutiset/3-7608491>)

(<http://www.expressen.se/nyheter/skarpladdad-bomb-i-gallerian-i-liljeholmen/>)

Oikeustalon ovi räjäytettiin Malmössä

Malmön keskustassa oikeustalon ovi räjäytettiin 30.11.2014 yhdentoista jälkeen illalla. Voimakas räjähdys tuntui suuressa osassa kaupunkia. Useat oikeustalon ikkunat rikkoutuivat, ja lasinsiruja lensi kymmenien metrien päähän oikeustalolta. Oikeustalon yhteydessä on myös poliisilaitos ja lähellä sijaitsee useita asuinrakennuksia. Poliisin mukaan kukaan ei ole loukkaantunut.

Poliisin kertoi medialle, että yhden henkilön oli nähty sytyttävän jotain oikeustalon edessä ja sitten poistuneen juosten paikalta. Silminnäkijän mukaan paikalta olisi poistunut kaksi henkilöä. Samassa paikassa oli räjähtänyt myös helmikuussa samana vuonna. Myöskään tuolloin kukaan ei loukkaantunut, mutta materiaaliset vahingot olivat tuntuvat.

(<http://www.is.fi/ulkomaat/art-2000000842661.html>)

10.1.6 Vuosi 2015

Kaksi poliisiin kohdistunutta hyökkäystä Tukholmassa

Tukholman eteläpuolella tehtiin 21.8.2015 yöllä kaksi poliiseihin kohdistunutta hyökkäystä. Tumban poliisiasema Botkyrkan kunnassa sytytettiin palamaan puolenyön jälkeen perjantain vastaisena yönä. Palo rajoittui aseman ulkoseinämään, eikä aiheuttanut henkilövahinkoja. Paloa tutkitaan törkeänä tuhopolttona. Tuntia myöhemmin Tumban poliisiaseman lähelle pysäköidyn bussin alla tapahtui voimakas räjähdys. Bussissa oli räjähdysketkellä neljä poliisia. Kukaan ei loukkaantunut, mutta poliisibussi vaurioitui.

Poliisi tutkii räjähdystä törkeänä tuhopolttona ja murhayrityksenä. Poliisi tutkii lisäksi, liittyvätkö tapaukset toisiinsa. Aiemmin torstai-iltana poliisiautoa päin heitettiin myös kiviä Tumbassa.

(http://yle.fi/uutiset/kaksoishyokkays_poliiseja_vastaan_etela-tukholmassa/8243486)

(<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article21286083.ab>)

10.1.7 Vuosi 2016

Epäily ISIS-terroristien saapumisesta Ruotsiin

Ruotsin median 26.4.2016 uutisoinnin mukaan Irakista oli saatu tietoja Isis-uhasta Tukholmassa. Ruotsin turvallisuuspoliisi Säpo oli saanut Irakin turvallisuuspalvelulta tietoja, joiden mukaan seitsemän tai kahdeksan Isis-järjestön jäsentä on saapunut Ruotsiin. Tietojen mukaan Ruotsiin saapuneet suunnittelisivat terroritekoja Tukholmassa.

Ruotsin turvallisuusviranomaiset ovat alkaneet selvittää mahdollista terroriuhkaa. Turvallisuuspoliisi Säposta kerrotaan lehdelle, että sekä Säpo että valtakunnantason poliisi arvioivat nyt tietoja tehostetussa valmiudessa. Turvallisuuspoliisi ei halua vastata medialle, etsitäänkö jotakuta epäiltyä tai onko joku pidätetty poissaolevana.

Ruotsi ilmoitti tiukentavansa terrorisminvastaista toimintaa marraskuussa 2015. Säpon mukaan saatuihin tietoihin suhtaudutaan kuitenkin vakavasti, mutta uhka ei ainakaan toistaiseksi muuta Ruotsin terrorivalmiustasoa. Turvallisuusviranomaiset saavat melko usein terroriuhkaan liittyviä vihjeitä.

Suojelupoliisiin mukaan Ruotsin terroriuhkaepäilyllä ei kyseisten tietojen valossa ole vaikutuksia Suomeen. Suposta todetaan, että toistaiseksi ei ole sellaista tietoa, joka aiheuttaisi Suomessa tarpeen muuttaa uhka-arviota.

(<http://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/aftonbladet-ruotsissa-selvitaan-mahdollista-terroriuhkaa/5861608>)

(<http://www.aamulehti.fi/maailma/ruotsi-pelkaa-terrori-iskua-tukholmassa-useita-isis-terroristeja-tullut-maahan-23610955/>)

(<http://www.expressen.se/nyheter/uppgift-sapo-satt-i-stabslage-efter-hot/>)

Uutisointi Ruotsiin mahdollisesti saapuneista terroristeista viritti Suomen mediassa jonkin verran keskustelua ja arvuuttelua potentiaalisista iskukohteita Ruotsissa. Uber Uutiset oli listannut esimerkki iskukohteiksi ruotsinlaidat, ydinvoimalat, metrot ja junat, konsertit, yökerhot, huvipuistot, torit, poliisiasemat, Ruotsin armeijan sekä Ruotsin kuninkaan. IS-taistelijoiden tavoitteena on pelon lietsominen ja sitä palvelee parhaiten mielikuva, että isku voi tapahtua missä ja milloin tahansa. Käytännössä isku tai iskusarja voi tapahtua hyvin monenlaisissa paikoissa. Ongelmaksi niiden torjumisen tekee se, että terroristit voivat iskuissa ja iskusarjoissa itse valita kohteensa ja ajoituksen – sekä harhautusiskut. (<http://uberuutiset.fi/2016/04/27/ruotsiin-saapui-isis-terroristeja-iskuaikeissa/>)

Poliisiasemaa kohti ammuttiin Malmössä

Malmössä oli ammuttu Rosengårdin poliisiasemaa kohti. Poliisipartio huomasi 23.7.2016 lauantai-iltana luodinreiän aseman julkisivussa, median mukaan ikkunassa. Laukauksia on ammuttu yksi tai useampia, mutta poliisilla ei ole tiedossa, koska ampuminen tapahtui. Rosengårdin kaupunginosassa sijaitseva poliisiasema oli ilmeisesti suljettu ampumisen aikaan, eikä sisällä ollut ketään.

Kukaan ei ollut tehnyt ampumisesta ilmoitusta. Poliisi ei myöskään ole saanut uhkauksia. Rosengårdin poliisiasemaa kohti oli ammuttu edellisen kerran vuonna 2011. Rosengård on yksi Malmön pahamaineisimmista lähiöistä. Se on tullut tunnetuksi myös jalkapallotähti Zlatan Ibrahimovicin lapsuuden kotipaikkana.

(<http://www.aamulehti.fi/maailma/poliisiasemaa-kohti-ammuttiin-ruotsissa-malmoissa-luodinreika-ikkunassa-23807329/>)

Epäilty terroristi otettiin kiinni "jossakin päin Ruotsia"

Ruotsin median uutisoinnin 19.-20.11.2016 mukaan kiinniotettu terroristiksi epäilty henkilö olisi 25-vuotias Mutar Muhanna Majid. Ruotsalaiset tiedotusvälineet julkaisivat kuvan epäillystä terroristista. Hän tallentui valvontakameran kuvaan ylittäessään Ruotsin rajan. Kuva on artikkelissa (<http://yle.fi/uutiset/3-8469233>)

Kuva 5 Epäillyn terroristin kuva julkaistiin Ruotsin mediassa.

Ruotsin turvallisuuspoliisi Säpo kertoi 19.11.2016 tiedotteessa kotisivullaan saaneensa kiinni terroristiksi epäillyn miehen. Säpo kertoo tehneensä tehoiskun "jossakin päin Ruotsia" torstai-iltapäivänä ja pidättäneensä epäillyn. Säpon mukaan pidätys sujui rauhallisesti ja miehen kuulusteluja valmistellaan.

Median mukaan mies oli otettu kiinni Bolidenissä Västerbottenin maakunnassa. Kiinniotto-operaatioon kerrotaan osallistuneen poliisin erikoisjoukkoja ja 11 poliisipartiota. Median haastatteleminen paikallisten henkilöiden mukaan epäilty otettiin kiinni turvapaikanhakijoiden majoitustiloissa, jossa tämä oli asunut ainakin kolmen viikon ajan.

Säpo ei paljasta miehen henkilöllisyyttä tai muutoin kommentoi asiaa, koska esitutkinta on salainen. Ruotsin median mukaan terroriepäilty olisi 25-vuotias Mutar Muhanna Majid. Häntä epäillään terroririkoksen valmistelusta Ruotsissa. Hänen uskotaan saapuneen Ruotsiin Saksan kautta Irakista. Säpo toivoo

yleisöltä vihjeitä miehen liikkeistä Ruotsissa. Ruotsi nosti keskiviikkona terroriuhkatasonsa toiseksi korkeimpaan. Myös Tanska ja Norja ovat nostaneet terrorismin vastaista valmiuttaan.

(<http://yle.fi/uutiset/3-8469233>)

(<http://www.sakerhetspolisens.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2015-11-19-sakerhetspolisens-har-gripit-misstankt.html>)

10.1.8 Vuosi 2017

Poliisiasemalle heitettiin polttopullo Höganäsissä

Etelä-Ruotsissa Höganäsin kunnassa Skånessa heitettiin 19.1.2017 yöllä ilmeisesti polttopullo poliisitalon sisälle. Tulipalo syttyi poliisiaseman vastaanotossa, mutta palosta ei tullut merkittävää vahinkoa.

Yön aikana taajamassa syttyi yhteensä neljä ilmeisesti tahallaan sytytettyä paloa. Poliisiaseman kanssa samassa kiinteistössä on myös kunnantalo. Poliisi tutkii paloa tuhopolton yrityksenä. Poliisitalo-kunnantalo -rakennuksen lisäksi tulipalot syttyivät myös muun muassa autossa ja roskatynnyrissä.

(http://www.iltalehti.fi/ulkomaat/201701192200056113_ul.shtml)

Poliisipäällikön auto räjäytettiin Uppsalassa

Ruotsissa poliisi tutkii poliisipäällikön auton räjäyttämistä, joka tapahtui 6.2.2017 yöllä Tukholman pohjoispuolella. Henkilöauto kuuluu Uppsalan poliisissa työskentelevälle päällikölle, ja se oli parkkeerattu oman kodin edustalle. Poliisi sai yöllä hälytyksen asuinalueella tapahtuneesta räjähdyksestä. Poliisipäällikkö ei ollut auton lähellä räjähdysaikaan. Hänet on perheineen viety turvaan. Kukaan ei loukkaantunut räjähdyksessä.

Uppsalan poliisin mukaan räjäytyksen motiivi on vielä auki. Mitään vaihtoehtoja ei haluta vielä sulkea pois, ja asiaan suhtaudutaan erittäin vakavasti, kommentoi poliisin lehdistöedustaja. Muun muassa sitä selvitetään, onko kyseiseen poliisiin kohdistunut konkreettisia uhkia.

(<http://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/poliisipaallikon-auto-rajaytettiin-ruotsissa-motiivista-ei-viela-tietoa/6299642>)

Hyökkäys poliisipartion kimppuun Tukholmassa

Rinkebyn mellakoihin liittyen 21.2.2017 naamioitunut joukko nuoria miehiä hyökkäsi kolmihenkisen poliisipartion kimppuun kiviä heittelemällä, kun poliisi oli suorittamassa kiinniottoa. Mellakoitsijoita oli jopa useita kymmeniä. Poliisi ampui hyökkääjiä kohti tarkoituksenaan osua. Kukaan ei kuitenkaan tietävästi loukkaantunut laukausten seurauksena.

Ruotsin sisäministeri Anders Ygeman antoi ruotsin mediassa tukensa poliisin toiminnalle. Ygerman toteaa, että naamioituneiden nuorten miesten hyökkäystä poliisipartion kimppuun voi pitää poliisin lähiöprojektin sivutuotteena. Ruotsin poliisi on lisännyt läsnäoloaan maahanmuuttajavaltaisissa ongelmalähiöissä ja ottaa nyt korostuneen aktiivisesti kiinni rikoksista epäiltyjä henkilöitä. Se, että poliisi joutui ampumaan, on valitettavaa. mutta sellaista tapahtuu, kun poliiseja tulee lähiöihin yhä enemmän ja pidätyksiä tapahtuu enemmän. Ministeri toteaa, että hänen ei ole syytä kyseenalaistaa poliisin toimintaa. (<https://www.uusisuomi.fi/ulkomaat/214971-ruotsin-sisaministeri-poliisin-paatos-ampua-ymmarrettava-poliiseja-tulee-lahioihin>)

Saksa varoitti matkustajia terrori-iskun uhasta Ruotsissa

Saksan ulkoministeriö julkisti 4.3.2017 varoituksen kohonneesta terrori-iskun uhasta Ruotsissa. Ulkoministeriö kehottaa Tukholmaan matkustavia olemaan varuillaan sekä välttämään julkisia liikennevälineitä, isoja kansanjoukkoja ja ylipäänsä seuraamaan tarkoin Ruotsin turvallisuusviranomaisten ohjeistuksia. Erityiseen varovaisuuteen turisteja kehotetaan uskonnollisina juhlapäyhinä sekä suurten tapahtumien yhteydessä, kuten konserteissa ja festivaaleilla.

Saksan ulkoministeriön mukaan Tukholmassa on ollut kohonnut terrori-iskun vaara jo vuoden 2016 maaliskuusta lähtien. Ulkoministeriö muistuttaa myös, että tämänhetkisen pakolaistilanteen vuoksi Ruotsi on ottanut väliaikaisesti jälleen käyttöön rajatarkastukset.

(http://www.iltalehti.fi/ulkomaat/201703042200080598_ul.shtml)

(<http://www.is.fi/ulkomaat/art-2000005113856.html>)

10.2 Norja

10.2.1 Norjan iskut 2011

Norjan iskut 2011 olivat eteläisessä Norjassa 22.7.2011 tehdyt kaksi terrori-iskua. Niistä ensimmäinen tapahtui Oslon keskustassa valtion hallintorakennusten vieressä, jossa räjähti yksi autopommi. Rakennuksissa sijaitsevat muun muassa pääministerin kanslia, oikeusministeriö sekä öljy- ja energia-ministeriö. Tämän jälkeen tapahtui ampuma-aseilla suoritettu joukkomurha Utøyän saarella Oslon lähistöllä. Utøyän saaren ampumisessa kuoli 69 ja Oslon pommi-iskussa kahdeksan (8) henkilöä. Tekijä Anders Behring Breivik otettiin kiinni saarella. Hän tunnusti pian tehneensä molemmat iskut ja sai niistä 21 vuotta vankeutta.

Autopommin räjähdys hallintokorttelissa

Autopommin räjähdys tapahtui Osllossa 22.7.2011 kello 15.26 paikallista aikaa. Lannoitepommin sisältänyt pakettiauto räjähti valtion hallintorakennusten välissä. Räjähdyksessä kuoli kahdeksan (8) ihmistä ja kymmeniä loukkaantui vakavasti. Ihmisiä oli rakennuksissa loukussa vielä kaksi tuntia räjähdysten jälkeen. Pelastuslaitos ja muut viranomaiset menivät rakennuksiin vasta noin tunti räjähdysten jälkeen. Pian räjähdysten jälkeen alettiin epäillä, että kyseessä oli terrori-isku: ensimmäiset epäilyt kohdistuivat äärioikeistolaisiin liikkeisiin tai islamisteihin.

Ampumisvälikohtaus Utøyän saarella

Utøyän saari sijaitsee Tyrifjorden-järvessä noin 40 kilometriä Oslosta luoteeseen. Poliisiksi pukeutunut, aseistautunut ja asianmukaisella henkilökortilla varustautunut Breivik sanoi haluavansa saarelle suorittaakseen turvatarkastuksen Oslon tapahtumien johdosta. Hänet kuljetettiin leirin omalla veneellä saarelle, jossa oli meneillään Norjan työväenpuolueen nuorten kokousleiri.

Mies saapui päärakennuksen pihalle ja kutsui nuoret koolle, ja aloitti sen jälkeen ampumisen. Saarella oli tapahtumahetkellä 14–18-vuotiaita nuoria yli 500. Surmansa sai 69 henkeä ja loukkaantuneita oli 66, osa vakavasti. Osa pakoon pyrkineistä nuorista kuoli hukkumalla yrittäessään uida pois saarelta.

Breivik ehti ammuskella saarella puolisen tuntia ennen kuin poliisin erikoisyksikkö paikallispoliisin kanssa ehtivät paikalle.

Ampujaksi osoittautui sama henkilö kuin pommien asettaja, Anders Behring Breivik. Hän ei vastustellut pidätystä, kun poliisi saapui saarelle. Asianajajansa mukaan Breivik oli pidätyksen aikana huumeiden vaikutuksen alaisena ja puhui sekavia. Oman päiväkirjansa mukaan Breivik oli nauttinut runsaasti anabolisia steroideja ennen iskuja.

Tekijä

Poliisi epäili alusta alkaen pidätetyn leiriampujan liittyvän aiempaan pommi-iskuun. Tekijä on vuonna 1979 syntynyt norjalainen Anders Behring Breivik, joka tunnusti tehneensä molemmat iskut. Tekoja pidetään terrori-iskuina. Julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan Breivik on kertonut kuulusteluissa, että hän olisi halunnut surmata saarella vierailleen Norjan entisen pääministerin Gro Harlem Brundtlandin. Viivästyksen vuoksi ampujan suunnitelma ei toteutunut.

Breivik on äärioikeistolainen poliittinen kiihkoilija, siionisti ja tekojen aikaan myös vapaamuurari. Breivik ei ollut minkään ääri- tai fundamentalisti- tai muun kristillisen järjestön jäsen. Hän piti itseään konservatiivina ja militanttina nationalistina. Breivik on julkaissut internetissä islaminvastaisia kirjoituksia norjalaisella Document.no-sivustolla.

Breivik todettiin syyntakeettomaksi mielentilatutkimuksessa. Breivikin kerrotaan sanoneen, että iskut olivat hänen mielestään "hervittäviä mutta välttämättömiä", ja hän vaikuttaisi vihaavan kaikkia, jotka eivät ole ääriajatteliijoita. Breivikille langetettiin 21 vuoden vankeustuomio, joka on Norjan laissa määrätty maksimirangaistus.

Kritiikki poliisia kohtaan

Norjan poliisi sai runsaasti kritiikkiä tapahtumien hoidon johdosta. Manteeren puolella rannalla oleva paikallispoliisi oli jäänyt odottamaan erikoisyksikön saapumista. Erikoisjoukotkin joutuivat lopulta käyttämään siviiliveneitä päästäkseen saarelle. Kaikkiaan aikaa tuhraantui puolisen tuntia, jona aikana Breivik jatkoi ammuskelua.

Norjalaisten tiedotusvälineiden mukaan Norjan suojelupoliisi PST sai varoituksen Breivikistä maaliskuussa kansainväliseltä terrorismin torjuntaan kes-

kittyneeltä Global Shield -operaatiolta. PST ei kuitenkaan ryhtynyt selvittämään Breivikin toimia. Marraskuussa 2010 aloittaneen Global Shield -operaation tavoitteena on estää pomminrakennuksessa käytettävien tarvikkeiden, kuten kemikaalien päätyminen mahdollisten terroristien haltuun.

Vaikutus ja julkinen keskustelu Suomessa

Silloisen poliisiylijohtaja Mikko Paateron mukaan äärioikeiston toimintaa aiotaan jatkossa seurata Suomessa entistä tarkemmin Norjan tapahtumien jälkeen. Tampereen yliopiston historian ja filosofian laitoksen tutkijan Jussi Jalosen mukaan useat Breivikin esittämät ajatukset toistuvat Suomessa käydyssä islamia, maahanmuuttoa ja monikulttuurisuutta koskevassa keskustelussa. Suomalaisen maahanmuuttokriittisen Homma-foorumin etusivulla olleessa viestissä väkivalta ja veriteot tuomittiin.

https://fi.wikipedia.org/wiki/Norjan_iskut_2011

10.3 Tanska

10.3.1 Kööpenhaminan terrori-iskut 2015

Kahdessa iskussa Kööpenhaminassa 14. ja 15.2.2015 kuoli kaksi henkilöä sekä iskujen tekijä. Lisäksi viisi poliisia haavoittui. Tekijä oli radikalisoitunut islamisti. Ensimmäinen ampumavälikohtaus tapahtui Krudttønden-kulttuuritalossa järjestetyssä tilaisuudessa lauantaina 14.2.2015. Tekijä, Omar El-Husein, yritti oletettavasti tappa ruotsalaisen taiteilijan Lars Vilksin, mutta tämä selvisi. Tilaisuuteen osallistunut elokuvaohjaaja kuoli. Toinen ampumavälikohtaus sattui seuraavana yönä 15.2.2015 Kööpenhaminan synagogassa. Sama tekijä tappoi synagogan edustalla yhden henkilön. Poliisi ampui tekijän muutaman tunnin päästä. Tekijällä saattoi olla avustajia.

Lars Vilksin murhayritys

Krudttønden -kulttuuritalossa Kööpenhaminan Østerbrossa oli alkanut lauantaina 14.2.2015 klo 15 Lars Vilks -komitean järjestämä keskustelutilaisuus, jossa käsiteltiin jumalanpilkkua, sananvapautta ja taidetta. Kello 15.30 iskujen tekijä ampui 28 laukausta ulkoa Krudttøndenien kohti. Tekijä yritti ilmeisesti päästä sisään rakennukseen tappamaan ruotsalaisen taiteilijan Lars Vilksin, joka on tunnettu Muhammed-pilakuvistaan. Vilksin turvamiehet veivät

hänet turvaan heti. Elokuvaohjaaja Finn Nørgaard kuoli ammuskelussa yrittäessään pysäyttää hyökkääjää. Lisäksi tekijä haavoitti kolmea poliisia. Ammuskelu kesti noin kaksi minuuttia, ja ruotsalaiset ja tanskalaiset poliisit vastasivat tuleen. Tekijä pakeni ja kaappasi itselleen auton.

Lars Vilks oli aiemmin saanut useita tappouhkauksia islamisteilta. Poliisi ilmoitti iskun jälkeen, että iskun kohde oli todennäköisesti Vilks. Myös tapah-tuman järjestäjä kertoi uskovansa Vilksin olleen kohteena. Myös Vilks uskoi näin ja arvioi, että iskun tekijä saattoi saada innoitusta Charlie Hebdon iskusta. Tilaisuudessa oli paikalla myös Ranskan Kööpenhaminan-suurlähettiläs François Zimeray.

Isku synagogalla

Sama mies hyökkäsi seuraavana yönä, sunnuntaina 15.2.2015 kello yksi aamuyöstä ydinkeskustan Krystalgadella sijaitsevaan Kööpenhaminan synagogaan. Synagogassa oli meneillään bar mitsva, jossa oli paikalla 80 henkilöä. Tekijä saapui paikalle teeskennellen humalaista ja tappoi synagogan ovivahdin ampumalla tätä päähän. Hän ampui myös kahta poliisia, toista jalkaan ja toista käteen. Kaikkiaan hän ampui yhdeksän laukausta. Edellisenä päivänä tapahtuneen Krudttøndenin iskun vuoksi oli synagogan luo pyydetty ylimääräisiä poliiseja. Tekijä ei päässyt sisään synagogaan vaan pakeni paikalta jalan.

Tekijä

Ampuja oli 22-vuotias Omar El-Hussein. Hänet oli aiemmin tuomittu väkivalta- ja aseiden hallussapitorikoksista. El-Hussein tunnettiin Kööpenhaminan rikollisjärjestöissä ja hän kuului mahdollisesti itsekin rikollisjengiin. Hän oli vapautunut vankilasta kaksi viikkoa aiemmin. El-Hussein oli radikalisoitunut islamisti, joka katsoi käyvänsä jihadia ja halusi taistella Isisin joukoissa. Hän oli syntynyt Tanskassa, ja hänen vanhempansa olivat palestiinalaisia.

El-Hussein käytti lauontain iskussa aseenaan M/95-rynnäkkökivääriä, joka oli varastettu kodinturvajoukoilta murtoaikauden yhteydessä vuonna 2013, ja sunnuntain iskussa kahta pistoolia (7,65 mm ja 9 mm). 15.2.2015 kello viideltä aamulla tekijä poistui asunnosta Nørrebro rautatieaseman lähellä. Hän ampui poliiseja kohti, mutta ei osunut. Poliisi ampui hänet puoli kuudelta.

Tapauksen tutkinta

Iskuja seurannutta poliisioperaatiota ja tutkintaa kuvailtiin tuoreeltaan Tanskan nykyajan suurimmaksi poliisioperaatioksi. Tekoja alettiin tutkia terrorismiskuna jo heti Krudttøndenin tapahtumien jälkeen. Tanskassa oli ollut terrorismiskun uhka jo pitkään. Sen varalta oli harjoiteltu, ja vaikka isku tuli järkytyksenä, se ei tullut yllätyksenä. Tanskan viranomaisten laatima arviointiraportti viranomaisten toiminnasta saatiin myöhemmin myös Suomen viranomaisten käyttöön.

Suomen poliisi kohotti valmiuttaan Kööpenhaminan iskujen vuoksi. Poliisijohtaja Mikko Paatero ilmoitti, että valmiustilaa nostettiin kaikkien Suomen juutalaiskohteiden suojelussa. Valmiutta oli nostettu jo Charlie Hebdon iskun jälkeen.

(https://fi.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6penhaminan_terrori-iskut_2015)

10.3.2 Poliisia ammuttiin päähän poliisiasemalla 2016

26-vuotias tanskalaismies ampui 6.12.2016 poliisia Kööpenhaminan lähistöllä sijaitsevan Albertslundin poliisiasemalla. Tiedossa ei ole, oliko ammuttu poliisi siviiliasussa vai virka-asussa tapahtumahetkellä. Päähen ammuttu 43-vuotias poliisi selvisi hengissä, mutta myöhemmin poliisi tiedotti, että hänen tilansa on kriittinen. Vaikeasti loukkaantunut uhri koulutti poliisikoiria.

Tanskan poliisin mukaan kaikki viittaa siihen, että ampuja toimi yksin, mutta ampumisen motiivista ei ole tietoa. Mies on poliisille entuudestaan tuttu ja häntä syytetään murhan yrityksestä. Poliisi epäilee hyökkääjän kärsineen mielenterveysongelmista. Hänen käyttämänsä ase on yhä kadoksissa, joten poliisi on eristänyt poliisiaseman. Tapauksen tutkintaa hidastaa, ettei sillä olla silminnäkijöitä. Tanskan poliisi vahvisti tapauksen jälkeen turvatoimia koko maassa ja valmiustilaa poliisiasemilla on nostettu. Kööpenhaminan poliisi ilmoitti pian tapauksen jälkeen, että se on lisännyt partioita kaupungilla.

(<http://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004896087.html>)

(<http://www.is.fi/ulkomaat/art-2000004896076.html>)

(<http://www.dr.dk/nyheder/indland/politiet-beviser-pegger-paa-mistaenkt-gerningsmand-er-psykisk-syg>)

(<http://www.mynewsdesk.com/dk/vestegnenspoliti/pressreleases/politiamand-ramt-af-skud-i-albertslund-1681486>)

11 Iskut Euroopassa 2010-luvulla

11.1 Terrori-iskuja 2010-2017

2010-luvulla on maailmassa 31.3.2017 mennessä tehty yhteensä 37 terrori-isku. Euroopassa tehdyt 16 iskua ovat seuraavassa koosteessa, jossa on mukana Moskovan iskut 2010, mutta muun muassa Turkin iskut on jätetty pois. Ruotsin pommi-isku 2010 puuttuu Wikipedian sivustolta (ks. edellä 10.1.1). Se mukaan laskettuna iskuja Euroopassa on tähän mennessä ollut 17 ja maailmassa 38.

Iskujen tahti Euroopassa on viime vuosina selkeästi kiihtynyt, sillä vuosina 2015-2017 on tehty 13 iskua. Niistä yksi poliisin kohdistunut esitellään tarkemmin luvussa 11.2.

 Moskovan metron pommi-iskut tapahtuivat 29. maaliskuuta 2010, jolloin kaksi itsemurhapommittajaa räjäyttivät itsensä tappaen 40 ihmistä kahdella eri metroasemalla.

 36 ihmistä kuoli ja noin 200 haavoittui terrori-iskussa Moskovan Domodedovon lentoasemalla 24. tammikuuta 2011.

 77 ihmistä kuoli ja useita loukkaantui Oslon pommi-iskussa ja Utøyan saarella tapahtuneessa ammuskelussa 2011

 12 ihmistä kuoli 7. tammikuuta 2015, kun ääri-islamistit hyökkäsivät Pariisissa Charlie Hebdo -lehden toimitukseen.

 2 ihmistä kuoli iskussa Kööpenhaminan keskustassa 15. helmikuuta 2015.

 Kolme ihmistä haavoittui 21. elokuuta 2015 rynnäkkökiväärillä, pistoolilla ja mattoveitsellä varustautuneen ääri-islamistin hyökätessä Amsterdamista Pariisiin matkalla olleeseen junaan.

 132 siviiliä ja seitsemän terroristia kuoli Pariisissa 13. marraskuuta 2015 tapahtuneessa kolmen jihadistisolun terrori-iskujen sarjassa viiteen ravintolaan, Stade de France -stadionille ja Bataclan-konserttisaliin. Loukkaantuneita 349.

 Ainakin 31 ihmistä kuoli ja 340 loukkaantui pommi-iskujen sarjassa Brysselin lentokentälle ja metroon 22. maaliskuuta 2016. Ensimmäiset pommit räjähtivät aamuruuhkassa Brysselin lentokentän sisääntuloaulassa. Toinen pommi räjähti juuri Maelbeekin metroasemalta lähdössä olleessa metrossa.

 85 ihmistä kuoli ja 308 loukkaantui, kun kuorma-auto ajoi väkijoukkoon Nizzassa, Ranskassa 14. heinäkuuta 2016.

 Viisi ihmistä loukkaantui, kaksi vakavasti, kun 17-vuotias afganistilaismies hyökkäsi paikallisjunaan kirveellä ja veitsellä Würzburgissa, Saksassa 18. heinäkuuta 2016. Poliisi surmasi hyökkääjän.

 15 ihmistä loukkaantui, neljä vakavasti, kun 27-vuotias syyrialainen turvapaikanhakija räjäytti itsensä ravintolassa Ansbanchissa, Saksassa 24. heinäkuuta 2016. Tekijä vannoi uskollisuutta Isis-järjestön johtajalle.

 Kolme ihmistä kuoli ja yksi haavoittui vakavasti hyökkäyksessä katolilaiskirkkoon Saint-Étienne-du-Rouvray'ssa, Ranskassa 26. heinäkuuta 2016. Kaksi terroristia hyökkäsi kesken messun surmaten papin ja ottaen kaksi nunnaa ja kaksi seurakuntalaista panttivangikseen. Yksi nunnista haavoittui vakavasti veitsi-iskun aikana. Poliisi surmasi hyökkääjät.

 Kaksi poliisia loukkaantui viidakkoveitsihyökkäyksessä pääpoliisiaseman edustalla Charleroiissa, Belgiassa 6. elokuuta 2016. Kolmas poliisi surmasi hyökkääjän.

 12 ihmistä kuoli ja 48 loukkaantui, kun kuorma-auto ajoi väkijoukkoon Berliinin joulumarkkinoilla, Saksassa 19. joulukuuta 2016. Poliisi ampui iskun tehneen tunisialaismiehen Italiassa.

 Yksi ihminen loukkaantui vakavasti 5. tammikuuta 2017 uusnatsijärjestö Ruotsin vastarintaliikkeen pommi-iskussa Göteborgissa. Ruotsin tiedustelupalvelun Säpon mukaan tammikuun isku liittyi marraskuussa 2016 ja tammikuun lopulla 2016 Göteborgissa tapahtuneisiin pommi-iskuihin.

 4 ihmistä kuoli ja 40 loukkaantui 22. maaliskuuta 2017, kun henkilöauto ajoi ensin ihmisten päälle Westminsterin sillalla, jonka jälkeen epäilty puukotti poliisia kuolettavasti Westminsterin palatsin edustalla Lontoossa, Isossa-Britanniassa. Toinen poliisi surmasi hyökkääjän ampumalla. Terroristijärjestö Isis otti vastuun iskusta.

(https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_terrori-iskuista)

11.2 Hyökkäys poliiseja vastaan poliisiaseman edessä Belgiassa

Kaksi poliisia haavoittui 6.8.2016 väkivaltaisessa hyökkäyksessä Belgian Charleroiissa. Välikohtaus sai alkunsa, kun naispoliisia pysäytti urheilukasasia kantaneen miehen poliisiaseman edustalla. Mies oli välittömästi ottanut laukustaan esille viidakkoveitsen, jolla hän oli lyönyt kumpaakin poliisia päähän. Hyökätessään miehen kerrotaan huutaneen ”Allahu akbar”. Paikalla ollut kolmas poliisi ampui hyökkääjän, joka kuoli myöhemmin sairaalassa. Poliiseille aiheutui vakavia päävammoja.

Belgian viranomaisten mukaan hyökkääjä oli heille ennalta tuttu. Poliiseja lyönyt mies oli kotoisin Algeriasta ja 33-vuotias. Hänellä oli rikosrekisteri, mutta häntä ei aiemmin ollut liitetty terrorismiin. Hän oli asunut Belgiassa vuodesta 2012 lähtien.

Terroristijärjestö Isis ilmoitti seuraavana päivänä olevansa iskun takana. Isiksen uutiskanavana pidetty Amaq kertoi, että viidakkoveitsimies oli yksi ”sotilaista”, joka vastasi Isiksen kutsuun ”iskeä Yhdysvaltain johtaman liittouman kansalaisia vastaan”. Belgian viranomaisten mukaan maassa oli päällä kolmostason terroriuhka, mikä käytännössä tarkoittaa uhan olevan ”mahdollinen ja todennäköinen”. Järjestelmässä on neljä tasoa, neljännen ollessa kaikkein vaarallisin.

(<http://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000002914728.html>)

11.3 Uudet uhkat; epäilty myyrä Saksan turvallisuuspalvelussa

Saksalaislehdet uutisoivat 29.-30.11.2016, että Saksan turvallisuuspalvelun BfV:n työntekijä on osoittautunut islamistiksi ja suunnitellut ”Allahin nimissä” pommi-iskua BfV:n päämajaan Kölnissä. 51-vuotias mies oli ollut palveluksessa alle vuoden, ja hän on Saksan kansalainen. Epäilty jihadististi on pidätetty ja asiaa tutkitaan. Häntä syytetään islamististen lausuntojen esittämisestä Internetissä väärällä nimellä ja sisäisen tiedon levittämisestä.

Saksalaismiehen epäillään antaneen tietoja jihadisteille ja suunnitelleen iskua. Epäilty toimi väärällä nimellä aktiivisesti ääri-islamistisilla sivustoilla. Hän oli muun muassa jakanut tietojaan islamisteille ja pyrkinyt selvittämään yksityiskohtia islamisteja vastaan suunnitelluista poliisioperaatioista.

Lehtitietojen mukaan mies oli kääntynyt perheensä tietämättä salaa islamiskukseen vuonna 2014 ja vannoi uskollisuutta itävaltalaiselle ISIS-terroristille Mohamed Mahmoudille. Mahmoud on esiintynyt ISIS:n propagandavideolla, jolla kehoitettiin jihadisteja iskemään Euroopassa. Brittilehti Independentin mukaan BfV ei ole vahvistanut saksalaismiehen ISIS-kytköstä tai pommi-iskusuunnitelmia.

(http://www.verkkouutiset.fi/ulkomaat/saksan_turvpalvelu_islamisti-58338)

(<http://www.spiegel.de/politik/deutschland/geheimdienst-islamist-schlechtsich-bei-verfassungsschutz-ein-a-1123676.html>)

(<http://www.independent.co.uk/news/world/europe/germany-bfv-employee-isis-islamist-terror-attack-headquarters-cologne-sensitive-information-online-a7446531.html>)

12 Terrorismin uhka Suomessa – tilannekuva 2015-2017

12.1 Suojelupoliisin terrorismin uhka-arvio 3.11.2015

Suojelupoliisin 3.11.2015 antaman uhka-arvion mukaan Suomeen kohdistuva terroriuhka on kohonnut ja monimuotoistunut vuoden 2014 tasosta. Vaikka terroristijärjestöjen suunnitelmallisten iskujen uhka on matala, yksittäisten terrorististen väkivallantekojen uhka on edelleen kohonnut Suojelupoliisin kesäkuussa 2014 antaman arvion jälkeen. Suomalaiset voivat joutua kohteiksi myös ulkomailla länsimaita vastaan suunnatuissa iskuissa.

Yksittäisten radikaali-islamististen väkivallantekojen uhka Suomessa samoin kuin muualla Euroopassa on kohonnut kuluvan vuoden aikana. Näiden iskujen tekijät voivat olla yksittäisiä radikalisoituneita henkilöitä tai pienryhmiä. Tekijät toimivat joko täysin itsenäisesti tai heillä saattaa olla kytköksiä ulkomailla toimiviin väkivaltaisiin verkostoihin. Iskut saatetaan toteuttaa hyvin lyhyellä aikajänteellä.

Ulkomaisissa konflikteissa – erityisesti Syyriassa ja Irakissa – aseelliseen toimintaan osallistuvien, ja Suomeen palaavien henkilöiden lukumäärä on huomattava. Suomesta lähteneiden taistelijoiden vuoksi myös ulkomaiset radikaali-islamistit tuntevat Suomen entistä paremmin.

Suomeen on muotoutunut terrorismia tukevia ryhmiä, jotka pyrkivät radikalisoimaan ja värväämään ihmisiä sekä lisäämään radikaali-islamistisen ideologian kannatusta. Tukiryhmittymät saattavat kasvaessaan ja vahvistuessaan ryhtyä myös operatiiviseen toimintaan. Suojelupoliisi arvioi, että tukitoiminta todennäköisesti kasvaa entisestään.

Suomeen on saapunut runsaasti turvapaikanhakijoita maista, joissa käynnissä olevan konfliktin osapuolina on terroristisia liikkeitä ja toimijoita. Myös Suomeen viime viikkoina saapuneiden joukossa on konfliktialueen väkivaltaisiin ryhmiin kytkeytyviä henkilöitä.

Syyrian ja Irakin konflikti ja siihen liittyvä vierastaistelijailmiö ovat aiheuttaneet jännitteitä etnisissä yhteisöissä. Jännitteiden taustalla ovat poliittiset ja uskonnolliset erimielisyydet, kun yhteisö jakautuu konfliktin eri osapuoliin.

Suomessa on myös valtioita ja uskontoja edustavia kohteita sekä kansainvälisiä tapahtumia, joihin kohdistuu tavanomaista korkeampi uhka.

Terrori-iskujen uhka turistikohteita ja länsimaiden intressejä vastaan on kohonnut kesän 2014 jälkeen. Suomalaisetkin voivat joutua kohteiksi länsimaita vastaan suunnatuissa iskuissa.

(http://www.supo.fi/terrorismintorjunta/terrorismin_uhka-arvio)

12.2 Tilannekuva 2016

12.2.1 Sisäministeriö 4.7.2016 ja SuomiAreena 12.7.2016

Sisäasiainministeriö antoi 4.7.2016 tiedotteen Kansallisen terrorismin torjunnan strategian väliraportin valmistumisen johdosta. Tiedote sisälsi strategiassa vuonna 2014 asetettujen terrorismin torjunnan toimenpiteiden toteuttamista. Sen mukaan toimenpiteissä on edetty suunnitelmien mukaisesti. Suojelupoliisi on lisännyt terrorismin torjuntaan liittyvän tiedon välittämistä viranomaisille ja vahvistanut eri viranomaisten kykyä ja mahdollisuuksia havaita radikalisoitumiskehitystä. Suojelupoliisin strateginen analyysi palvelee poliittisia päättäjiä ja viranomaisia. Tiedonvaihtoa on lisätty esimerkiksi suojelupoliisin ja puolustusvoimien välillä. *Suomen tiedustelulainsäädäntöä ollaan uudistamassa, mikä parantaa viranomaisten kykyä vastata terrorismin ja kyberympäristön luomiin uhkiin.*

Terrorismintorjunnan toimintaympäristö Suomessa on nopeassa muutoksessa ja terrorismin uhka on muuttunut monimuotoisemmaksi. *Ilman ulkopuolista ohjausta toteutetun terrori-iskun uhka Suomessa on kohonnut. Ulkomailta käsin ohjattujen, suunnitelmallisten terrori-iskujen todennäköisyys Suomessa on edelleen matala.*

(http://intermin.fi/artikkeli/-/asset_publisher/terrorismia-torjutaan-monin-eri-tavoin-suomessa)

SuomiAreenassa 12.7.2016 suojelupoliisin päällikkö Antti Pelttari arvioi, että terrorismin uhka on Euroopassa korkeampi kuin kenties koskaan aiemmin.

*Tilannekuva on hänen mukaansa muutoksessa myös Suomessa: se on me-
nossa hitaasti huonompaan suuntaan. Tilannekuvan huononemiselle on kaksi
syytä. Ensinnäkin, Suomesta on viime vuosien aikana lähtenyt yli seitsemän-
kymmentä ihmistä Syyriaan, heistä suurin osa taistelemaan terroristijärjestön
riveissä. Toisekseen Suomessa on arviolta kolmesataa henkeä, joilla on yh-
teyksiä kansainväliseen terrorismiin, hän jatkaa. Turvallisuustilanne Suo-
messä on edelleenkin hyvä. Asiaa on kuitenkin tarkasteltava laajemmin. On
arvioitava, mikä on terrorismin uhka kansainvälisesti, sillä se heijastelee
myös Suomeen.*

Suomi on edelleen yksi maailman turvallisimmista maista, totesi sisäministeri
Paula Risikko. Erilaisia uhkia kuitenkin on, ja niitä on perattu muun muassa
tuoreessa sisäisen turvallisuuden selonteossa. *Ministeri vakuutti ministeri-
önsä tiedostavan, että mikäli poliisissa aiotaan pitää hyvä vahvuus, siihen
tarvitaan rahaa.*

[http://yle.fi/uutiset/supo_terrorismin_uhka_euroopassa_ehka_korke-
ampi_kuin_koskaan_myos_suomessa_mennaan_huonompaan_suun-
taan/9020981](http://yle.fi/uutiset/supo_terrorismin_uhka_euroopassa_ehka_korke-
ampi_kuin_koskaan_myos_suomessa_mennaan_huonompaan_suun-
taan/9020981))

12.2.2 Suojelupoliisin toimintaympäristö 2015-2016

Suojelupoliisi julkaisi marraskuussa 2016 katsauksen Suomen sisäisestä tur-
vallisuudesta ja sitä uhkaavista ilmiöistä Suojelupoliisin toimintaympäristö
2015-2016. Katsaus on Supon lausunto hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliit-
tisen sekä sisäisen turvallisuuden selontekojen eduskuntakäsittelyyn.

Terrorismin uhka

*Organisoituneen terrorismin uhka Suomen valtiorakenteita tai yhteiskunnan
kriittisiä järjestelmiä kohtaan on edelleen vähäinen. Suurimman uhan muo-
dostavat radikaali-islamistinen terrorismi ja yksittäiset radikalisoituneet hen-
kilöt tai pienryhmät. Uhkakuvana on, että Suomessa asuvat henkilöt saattavat
tulevaisuudessa suunnitella, tukea tai osallistua muualla toteutettavaan terro-
ritekoon itsenäisesti tai yhdessä muissa maissa oleskelevien radikaali-islama-
mistien kanssa. Tämän vuoksi Suojelupoliisi muutti kesäkuussa 2014 terro-
rismen uhka-arviotaan. Suomen lähialueilla ja muissa Pohjoismaissa terro-
rismen uhka on pysyväisluonteisesti kohonnut.*

Terrorismin torjunnan kohdehenkilöiden määrä Suomessa on kasvanut huomattavasti viime vuosien aikana. Vuodesta 2014 vuoteen 2016 kasvu on ollut 45 prosenttia, ja kasvu on jatkunut edelleen. Nyt kohdehenkilöitä on yli 300. Kasvu selittyy sekä kotoperäisellä radikalisaatiolla että maahan saapuneilla radikalisoituneilla henkilöillä. Merkittävällä osalla kohdehenkilöistä on vierastaistelijakokemusta tai he ovat muuten osallistuneet vakavaan terroristiseen toimintaan. Suomesta on matkustanut Syyrian konfliktiin yli viisikymmentä henkilöä, joista kolme neljäsosaa pyrkii osallistumaan taisteluihin jihadistien riveissä. Muutamia Suomessa asuvia henkilöitä on myös pidätetty ulkomailla terrorismirikoksista epäiltyinä.

Suomen noin 60 000 muslimin vähemmistö on maltillinen, mutta joukossa on myös uskonnollisesti radikalisoituneita henkilöitä. *Suojelupoliisin tiedossa on lähes 300 mahdollisesti terroristiseen toimintaan kytköksissä olevaa henkilöä. Myös Syyrian konfliktiin osallistuvien lukumäärä on Suomessa suhteellisen suuri - muihin Euroopan maihin verrattuna - ja samalla merkittävä turvallisuushaaste. Konfliktialueilta takaisin palaavat henkilöt, jotka ovat osallistuneet taisteluihin tai saaneet terroristista koulutusta muodostavat potentiaalisen turvallisuusuhan. Suomea pyritään käyttämään terroristien kauttakulku-, lepo- ja tukialueena.*

Separatistisen, poliittisen ja anarkistisen terrorismin uhka Suomessa on vähäinen. Kasvava huolenaihe on valtion tukeman poliittisesti motivoituneen terrorismin uhan lisääntyminen maailmanlaajuisesti. Suomi ei edelleenkään ole terroristijärjestöjen ensisijainen tai strateginen kohde, mutta *yksittäisten tekijöiden väkivaltaisten tekojen uhka on kuitenkin edelleen kohonnut.*

Isis on soluttanut Eurooppaan suuntautuneeseen pakolaisvirtaan. Suojelupoliisin tietoon on viimeisen vuoden aikana uskottavia vihjeitä Suomeen saapuneista terroristitaustaisista henkilöistä. Suomeen saapuneita turvapaikanhakijoita on myös kadonnut. Radikalisoitumisen ja sotatraumojen myötä Syyriasta taistelualueilta palanneiden kyky sopeutua takaisin suomalaiseen yhteiskuntaan saattaa olla heikentynyt. Samalla kasvaa sellaisen väkivaltaisen radikalisoitumisen riski, jonka seurauksena henkilö pyrkii Suomessa värväämään muita, tukemaan kansainvälistä terrorismia tai käyttämään itse väkivaltaa. *Organisoituneen radikaali-islamistisen ryhmän Suomessa tekemän terroriteon riskiä pidetään kuitenkin edelleen matalana.*

Sisäinen turvallisuus ja ääriliikkeet

Joukkoliikkeenä anarkismi on edelleen suhteellisen pieni ja kirjava. Militanttien anarkismin kannattajia on lukumääräisesti vähän. Anarkistinen toiminta on näyttäytynyt laajimmillaan yksittäisissä mielenosoituksissa, joissa käyttäytyminen on maltillista ja osallistujamäärät ovat pieniä. *Viime vuosina antifasistinen toiminta on Suomessa hieman aktivoitunut.* Skinhead-liikkeen laiton toiminta on pääosin yksittäisten henkilöiden tekemiä pahoinpitelyitä ja muuta häiriökäyttäytymistä. Suunnitelmallinen laiton toiminta ja vakava rikollisuus ovat harvinaisia.

Niin sanotut yksinäiset toimijat saattavat uhata myös valtakunnan turvallisuutta. Tällä tarkoitetaan henkilöitä, jotka voivat toteuttaa yksin laajamittaisen väkivallanteon esimerkiksi ampuma-aseilla tai räjähteillä. Suomessa tämänkaltaisia väkivallantekoja on nähty tällä vuosituhannella muutamia.

Yksinäisten toimijoiden motiiveissa yhdistyvät usein mielenterveydelliset ongelmat, henkilökohtaiset pettymykset ja sairaalloinen kiinnostus väkivaltaa kohtaan. Laajamittaisen väkivallanteon suunnittelusta saattaa muodostua henkilön elämänsisältö ja identiteetin kulmakivi. Viimeisin vakava yksinäisiin toimijoihin liittyvä tapaus tuli ilmi vuoden 2014 alkupuolella, kun poliisi paljasti kahden nuoren aikuisen suunnitelman väkivaltaisesta hyökkäyksestä Helsingin yliopistoon.

Suomen Vastarintaliike (SVL) on poliittinen, valtakunnallinen ja hierarkkisesti organisoitunut järjestö. SVL:n tavoitteena on sen oman ohjelman mukaan kansallissosialistisen valtion luominen. Liike levittää propagandaa, kuten lentolehtisiä ja liimaa julisteita sekä tarroja. Aika ajoin liikkeen aktivistit jalkautuvat myös kadulle erilaisiin mielenilmauksiin.

Äärioikeisto

Nopeasti muuttunut turvapaikanhakijatilanne ja sen nostattama maahanmuuttovastaisuus loivat loppuvuodesta 2015 lähtien otollisen ilmapiirin äärioikeistolaisen liikehännän aktivoitumiselle ja kasvulle. Äärioikeistolaisista ryhmittymistä näkyvin on *Soldiers Of Odin*. Järjestön alkuperäinen ideologinen perusta on äärioikeistolainen, mutta laajennuttuaan ja rekisteröidyttyään viralliseksi yhdistykseksi se on muuttanut julkikuvaansa maltillisemmaksi. Sen toimintaan liittyy viharikosten ja väkivallan uhka, koska järjestössä on mukana rasistisia ja väkivaltaentisyttä omaavia henkilöitä.

Väkivaltaisista äärioikeistolaisista liikkeistä vakavimman uhkan muodostaa kansallissosialistinen *Pohjoismainen Vastarintaliike* (PVL), joka vuoteen 2016 saakka tunnettiin nimellä Suomen vastarintaliike. Sen tavoitteena on pohjoismaisen kansallissosialistisen valtion luominen. PVL voidaan määrittellä luonteeltaan vallankumoukselliseksi ja militantiksi ääriryhmäksi. Toiminnasta on kirjattu useita rikosilmoituksia kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. PVL:n jäsenet syyllistyvät vuosittain myös väkivaltarikoksiin. Reaktiivista ja spontaania väkivaltaa esiintyy pääosin julkisten tapahtumien yhteydessä. PVL ei tällä hetkellä uhkaa kansallista turvallisuutta. Liikkeen harjoittama katuväkivalta muodostaa kuitenkin konkreettisen turvallisuusuhkan erityisesti vähemmistöjä ja poliittisia vastustajia kohtaan.

Suomessa toimii myös muita äärioikeistolaisia radikaaliryhmiä. Valtaosa niistä on uusnatsismiin ja rasistiseen skinhead-perinteeseen pohjautuvia pieniä, paikallisia kerhoja, joiden jäsenet syyllistyvät ajoittain katuväkivaltaan.

Äärivasemmisto

Väkivaltaista äärivasemmistolaista liikehdintää esiintyy Suomessa anarkismin ja antifasismien toimintaympäristöissä. Anarkistiliike ei ole kovinkaan järjestäytynyt vaan pääosin verkon välityksellä kommunikoiva ja ajoittain yhteen kokoontuva löyhä verkosto yksittäisiä henkilöitä ja pieniä ryhmiä. Anarkistiliikkeen harjoittama väkivalta jakautuu kolmeen eri muotoon.

Yleisintä on mielenosoitusten yhteydessä esiintyvä mellakointi, jossa väkivalta kohdistuu ensisijaisesti poliisiin. Väkivaltaisia mielenosoituksia on Suomessa vuosittain muutamia. Hieman harvinaisempi väkivallan muoto on anarkistien vastustamiin tahoihin kohdistuvat sabotaasiluonteiset tuhotyöt.

Kasvava uhka liittyy äärivasemmiston ja äärioikeiston väliseen vastakkainasetteluun, joka konkretisoituu ajoittain väkivaltaisina yhteenottoina tai niiden yrityksinä. Vastakkainasettelu on voimistunut viimeisten vuosien aikana, ja turvapaikanhakijatilanne on kärjistänyt sitä entisestään.

Väkivallaisen antifasistisen toiminnan keskiössä on löyhä Antifa-verkosto. Sen ensisijaisena kohteena on PVL ja Soldiers Of Odin. Kohteiksi voivat valikoitua myös muut maahanmuuttovastaiset tai oikeistopopulistiset tahot.

Radikaalit vaihtoehtoliikkeet

Radikaaliin vaihtoehtoliikehdintään liittyvä väkivalta on lisääntynyt viimeisen kahden vuoden aikana. Erityisesti ydinvoiman vastaisessa liikkeessä on esiintynyt poikkeuksellisen paljon väkivaltaista toimintaa sen jälkeen, kun Fennovoiman ydinvoimalahankkeen rakennustöiden valmistelu käynnistyi Pyhäjoella. *Ydinvoimaa vastustavat ekoanarkistit ovat kohdistaneet väkivaltaa sekä ydinvoimalan työmaa-alueen vartijoihin että muihin alueella työskenteleviin henkilöihin.* Ajoneuvoihin kohdistuneet tuhotyöt ovat osaltaan lisänneet henkeen ja terveyteen kohdistuvaa uhkaa. Ydinvoiman vastaiseen radikaaliliikehdintään on osallistunut tänä vuonna poikkeuksellisen paljon ulkomaalaisia aktivisteja useista eri maista. *Ydinvoimalahankkeen vastaisen laittoman toiminnan arvioidaan jatkuvan kauan.*

Yli kymmenen vuoden hiljaiselon jälkeen eläinoikeusliikkeen radikaali siipi on aktivoitunut. Kesäkuussa 2016 Eläinten vapautusrintaman (EVR) nimissä esiintyvät aktivistit polttivat pääkaupunkiseudulla useita linja-autoja aiheuttaen vakavaa vaaraa paikalla olleille työntekijöille. *Törkeän tuhotyön motiivina oli liikennöitsijän tekemä yhteistyö turkisanalan yritysten kanssa.*

Kyberuhat

Kyberuhassa digitaaliseen ympäristöön kohdistetulla teknisellä hyökkäyksellä pyritään tiedon anastamiseen tai tähän ympäristöön kuuluvan järjestelmän toiminnan häirintään. Koska digitaalisilla järjestelmillä ohjataan reaali maailman toimintoja, operaation vaikutus voi ilmetä reaali maailmassa, mutta ensisijainen vaikutus kohdistuu silti aina ensin tietojärjestelmään. Rauhanaikana kyberhyökkäys on ennen kaikkea vakoilun työkalu, ei niinkään vaikuttamisen. Kriisin aikana tilanne on kokonaan toinen. *Yhteiskuntaa ohjataan digitaalisilla järjestelmillä, jolloin yhteiskunnan toiminnan voi myös lamauttaa digitaalisilla järjestelmillä.*

(https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/26813_Suojelupoliisin_toimintaymparisto_vuosi_2015-2016.pdf?9acdbe0aa965d288)

(<http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-2000004886380.html>)

12.2.3 Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 1/2017

Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsauksessa (Sisäasiainministeriön julkaisu 3/2017) toistetaan ja täydennetään Suojelupoliisin tilannekatsauksessa

2015-2016 esillä olleita tietoja ja arvioita. Alla ote terroristisiin vierastaistelijoihin liittyvästä tilannekuvasta ja uhkasta Suomelle:

Suomesta Syyrian, Irakin tai Somalian konfliktialueille lähteneiden vierastaistelijoiden tilanteessa ei tapahtunut merkittävää muutosta vuoden 2016 aikana. Tunnistettuja lähtijöitä on lähes 80, mutta todellinen lukumäärä on suurempi. Suurin osa vierastaistelijoista on liittynyt Daeshiin (käytetään myös nimiä ISIS ja ISIL), jossa he taistelevat tai muulla tavalla tukevat järjestön toimintaa. Vähintään 15–18 on saanut surmansa taisteluissa. Alueella oleskelee edelleen kymmeniä Suomen kansalaisia tai Suomessa asuneita henkilöitä.

Suomesta lähteneet vierastaistelijat ja Suomen kansalaisten esiintyminen Daeshin propagandajulkaisuissa on lisännyt Suomen tunnettuutta terroristijärjestöjen kannattajien keskuudessa. *Takaisin Suomeen palanneisiin, aseelliseen taisteluun osallistuneihin liittyy vakava väkivallan uhka, joka arvioidaan tapauskohtaisesti.* Palaajiin kohdistetaan toimia henkilön yksilöllisen tilanteen mukaan viranomaisten ja järjestöjen yhteistyönä. Kaikki eivät välttämättä halua palata takaisin Suomeen, vaan he voivat myös siirtyä johonkin toiseen maahan joko Euroopassa tai Euroopan ulkopuolella.

Turvapaikanhakijoihin liittyvää väkivaltaisen toiminnan tilanne- ja uhkakuva arvioidaan muun muassa seuraavasti:

Konfliktialueilta pakenee siviilien mukana myös yksittäisiä kapinallis- ja terroristiryhmien jäseniä. Mitä pitempään konflikti jatkuu, *sitä todennäköisempää on, että turvapaikanhakijoiden joukossa on henkilöitä, jotka ovat osallistuneet jollain tavalla aseelliseen toimintaan.* Esimerkiksi Daeshin hallitsemien alueiden kutistuessa ja taisteluiden kiihtyessä Syyriassa ja Irakissa on todennäköistä, että Eurooppaan pakenee tai soluttautuu terroristisia vierastaistelijoita, paikallisia Daeshin taistelijoita sekä Daeshin kanssa yhteistyötä tehneitä henkilöitä pakolaisten joukossa.

Daesh on viimeaikaisessa propagandassaan kannustanut Euroopassa olevia tukijoitaan iskuihin omissa maissaan ja antanut tähän liittyviä ohjeita. Myös al-Qaida ja sen alueelliset liittolaiset voivat pyrkiä soluttamaan toimijoitaan Eurooppaan. *Pariisissa marraskuussa 2015 tehdyssä terroristi-iskussa osa tekijöistä oli turvapaikanhakijoiksi tekeytyneitä vierastaistelijoita.* Tekijöiden soluttamista helpotta kohdemaassa jo olemassa olevaa verkosto, joka auttaa ulkopuolelta tulevia iskujen toteuttajia. Tällaisen toimintaa helpottavan verkoston perustaminen voi myös olla syy Eurooppaan pyrkimiselle.

Kansainvälisen tilanteen kehitys saattaa vaikuttaa väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin tilanteeseen nopeasti Euroopassa ja myös Suomessa. Suomeen tuli vuonna 2016 huomattavasti vähemmän turvapaikanhakijoita verrattuna edelliseen vuoteen. Mikäli turvapaikanhakijoiden määrä Suomessa lisääntyy jälleen kansainvälisen tilanteen johdosta, saattaa se lisätä vastakainasettelua ja lisätä väkivaltaisten ääriliikkeiden toimintaa. Tilanteeseen vaikuttaa myös edelleen maassa oleskelevien turvapaikanhakijoiden suuri määrä ja erityisesti ne turvapaikanhakijat, jotka saavat kielteisen päätöksen eivätkä poistu maasta. (Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 1/2017, 9, 19, 22-23)

12.2.4 Suojelupoliisin vuosikirja 2016

Suojelupoliisin terrorismintorjunnan kohdehenkilöiden määrä kasvaa koko ajan. Samalla heidän toimintansa muuttuu yhä verkottuneemmaksi ja moniulotteisemmaksi. Radikaalit ajatusmallit ja aktivismi leviävät usein sosiaalisten verkostojen kautta. Se tekee myös Suomeen kohdistuvan terroriuhkan arvioinnin entistä vaikeammaksi. *Suojelupoliisin terrorismin uhka-arvio marraskuulta 2015 on edelleen voimassa.* Sen mukaan myös Suomessa uhka yksittäisiin terroristisiin väkivallantekoihin on kohonnut. Kun iskut suunnitellaan pienessä piirissä tai jopa yksin, meitä ei enää suojaa sekään, että Suomi ei ole terroristijärjestöjen ensisijainen kohdema.

Suomeen on saapunut paljon turvapaikanhakijoita terroristijärjestöjen sota-toimialueilta. *Suojelupoliisi pyrkii muiden viranomaisten ja kansainvälisten kumppaneidensa kanssa seulomaan sellaiset henkilöt, jotka voivat aiheuttaa vaaraa kansalliselle turvallisuudelle.* Vuoden 2016 aikana käynnistyi esitutkinta, jossa Suomessa olevien henkilöiden epäillään liittyvän ISIL:n joukkomurhaan Irakissa. Lisäksi käräjäoikeus tuomitsi kaksi henkilöä Irakissa tapahtuneista sotarikoksista. Vuoden 2016 aikana Suojelupoliisi siirsi useita terrorismiin kytkeytyviä tapauksia esitutkintaan keskusrikospoliisille. (Suojelupoliisin vuosikirja 2016, 4-5, 20)

13 Yhteenveto ja päätelmiä

Mikä on riittävä heräte Suomessa?

Poliittisesti motivoitu vakava väkivalta ja terroristiset teot ovat olleet Suomessa erittäin harvinaisia. Terrorismi on suurelta osin piilorikollisuutta. Koska Suomessa ei ole ollut konkreettisia terrori-iskuja, näkyviä terrorismin vastaisia operaatioita, rikostutkintoja eikä terrori-iskun jälkeisiä kriisejä, terrorismi Suomessa koetaan vieläkin kaukaiseksi ja muiden ongelmaksi.

Asiat kehittyvät joko kriisin tai johtajuuden kautta. Vakavat kriisit toimivat usein heräteinä. Pasilan poliisitalon autopommi 1995 yllätti ja pysäytti poliisin – hetkeksi. Yksittäisenä, rikollisten poliisille tekemänä kostona se unohtui nopeasti – ehkä siksi että henkilöuhreilta vältyttiin? Poliisitalojen turvallisuussuunnitelmiin tehtiin lisäykset pommiuhkasta ja -iskusta, mutta konkreettiset toimet varautumisessa jäivät poliisihallinnossa vähäisiksi.

WTC-iskujen uutiskuvat 11.9.2001 toivat terrorismin suorassa lähetyksessä suomalaisten olohuoneisiin. Kaksoistornien raunioiden vielä savutessa terrorismin torjunnasta tuli yksi Suojelupoliisin ydintehtävistä. Sen jälkeen kansainvälisen terrorismin Suomi-kytkösten selvittäminen ja niihin liittyvien uhkien torjunta on ollut kasvava työnsarka Suojelupoliisissa.

Ruotsin pommi-iskun 2010 jälkeen arvioitiin, että terrori-isku Suomessa on vain ajan kysymys - samoin Norjan iskujen 2011 jälkeen. Tanskan iskujen 2015 myötä terrori-iskun todennäköisyys Suomessa kasvoi, minkä myös Suojelupoliisi kirjasi uhka-arvioonsa 3.11.2015. Tätä kirjoittaessa Suomi ei ole vielä joutunut sellaisen terroristisen kriisin eteen, joka olisi ravistellut suomalaisten kollektiivista turvallisuudentunnetta ja pakottanut tarkastelemaan uudella tavalla terrorismiin liittyviä ajattelu- ja toimintatapojamme.

Tilannekuva Suomessa – uhkia ja mahdollisuuksia?

Väkivaltainen radikalisaatio leviää Euroopassa. Sitä ruokkii etenkin maahanmuuttajavastaisten asenteiden leviäminen ja niiden aiheuttamat vastareaktiot

maahanmuuttajayhteisöissä. Ruotsissa ääriliikkeiden väkivaltaiset teot ovat lisääntyneet viime vuosina. Norjassa ja Tanskassa tilanne on parempi. Suomessa äärioikeistolainen ja maahanmuuttovastainen liikehdintä on aktivoitunut ja tullut entistä näkyvämmäksi.

Suojelupoliisin uhka-arvion 2015/2016 mukaan organisoituneen terrorismin uhka Suomen valtiorakenteita tai yhteiskunnan kriittisiä järjestelmiä kohtaan on edelleen vähäinen. Suurimman uhan muodostavat radikaali-islamistinen terrorismi ja yksittäiset radikalisoituneet henkilöt tai pienryhmät. Suomen lähialueilla ja muissa Pohjoismaissa terrorismin uhka on pysyväisluonteisesti kohonnut. Sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan turvallisuustilanteessa ei ole nähtävissä muutosta parempaan. Todennäköisyys terrori-iskulle Suomessa on joka päivä suurempi.

Euroopassa tapahtuneet terrori-iskut ovat osoittaneet, että varautumisesta huolimatta iskujen ennakointi ja torjuminen on vaikeaa. Tekijät voivat vapaasti valita kohteen tai kohteet, tekotavan ja ajankohdan. Torjuminen ei kuitenkaan ole mahdotonta. Tästä hyvä esimerkki on Helsingin yliopistoon suunnitellun väkivaltaisen iskun estäminen 2014. Suomen vahvuus on laaja viranomaisyhteistyö sisäisen turvallisuuden asioissa. Poliisi on keskeisessä roolissa myös radikalisoitumisen ennalta estämisessä. Avainkysymys on: Kykeneekö Suomi muita Pohjoismaita paremmin ennakolta torjumaan väkivaltaista radikalisoitumista, ekstremismia ja terroristisia tekoja?

Mikä on riittävä toimintakyky?

Poliisilla on johtava rooli sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä ja terrorismin torjunnassa. Keskeisissä strategioissa tähdennetään, että turvallisuusviranomaisten toimintakyky tulee turvata. Poliisin resursseja ollaan entisestään supistamassa. Samaan aikaan viranomaisia veloitetaan kehittämään varautumista terrorismin ja muiden vakavien uhkien torjunnassa. Resurssien kaventumisella ei välttämättä ole suoraa vaikutusta poliisin toimintakykyyn terrorismin torjunnassa. Mutta sillä tulee olemaan heijastusvaikutuksia muuhun poliisitoimintaan ja poliisin palveluihin heikentävästi. Poliisi joutuu entistä enemmän priorisoimaan tehtäviä.

Säilyttääkseen toimintakykynsä yhteiskuntajärjestyksen turvaajana, poliisin tulee kyetä torjumaan omaan organisaatioon kohdistuvat terrori-iskut ja muut vakavat hyökkäykset. Toimintakykyä voi parantaa tiettyyn rajaan asti omaa toimintaa kehittämällä. Käyttämättömiä resursseja löytyy yhteistoiminnan tehostamisesta, ja sillä voidaan kompensoida supistuvia resursseja. Voimavarat

yhdistämällä kohotetaan turvallisuusviranomaisten yhteistä toimintakykyä terrorismin torjunnassa. Poliisi ja muut turvallisuusviranomaiset ovatkin uhkakatsalon nousun myötä viime vuosina voimakkaasti lisänneet varautumiseen liittyvää yhteistyötä ja harjoitustoimintaa.

Jatkuvuudenhallinta – poliisin omat toimenpiteet

Poliisi on kohottanut valmiustasoaan muun muassa päivittämällä toimintasuunnitelmia, kehittämällä tilannekuvatoimintaa ja tilannetietoisuutta, hankkimalla uhkien torjunnassa tarvittavaa välineistöä ja kalustoa sekä kehittämällä omaa harjoitustoimintaa. Tämä kehitystyö on ollut välttämätöntä yhteiskuntajärjestyksen turvaamiseksi. Poliisilla on tällä hetkellä hyvät toiminnalliset valmiudet torjua väkivaltaisia iskuja. Suhteellisen vähälle huomiolle on poliisissa kuitenkin jäänyt pohdinta, miten ennakolta varaudutaan torjumaan omaan organisaatioon kohdistuvia terrori-iskuja.

Poliisiasemat ja muut merkittävät valtion ja kunnan instituutiot ovat potentiaalisia iskukohteita. Ruotsissa poliisia vastaan on lähivuosina tehty useita väkivaltaisia hyökkäyksiä – Suomessa vain pienimuotoisia. Suomessa todennäköisin teko tällä hetkellä on yksittäisen radikalisoituneen henkilön tekemä isku. Poliisiasemalle on nykyisin helppo tuoda räjähteitä ja aseita, koska asiakkaat tulevat palvelutiloihin ilman turvatarkastusta. Poliisiaseman täydessä asiakaspalvelutilassa toteutettu räjähdeisku olisi tuhoisa. Se järkyttäisi sekä yleistä luottamusta poliisiin että kansalaisten turvallisuuden tunnetta.

Vakavampi uhkaskenaario on hyvin suunniteltu terrori-isku poliisiasemalle, jossa tuhoutuisi poliisin kriittistä infrastruktuuria, kuten johtokeskustoimintot, tai laajasti ajoneuvo- ja muuta kalustoa - tai menehtyisi poliiseja. Sellainen isku heikentäisi merkittävästi paikallispoliisin toimintakykyä, ja terroristeille syntyisi otollinen tilaisuus kohdistaa iskuja myös muihin yhteiskunnan kriittisiin kohteisiin.

Väkivaltaista iskua poliisiasemalle tai kriittisen infrastruktuurin lamaannuttavaa kyber-hyökkäystä ei kannata jäädä odottelemaan. Poliisin tulee kehittää toimintakykyään omaan organisaatioon kohdistuvien väkivaltaisten iskujen torjumiseksi. Toimintakykyyn kohdistuvien uhkien torjunta tulee nivoa poliisiyksikön strategiaprosessiin. Johdon vastuulla on kohdentaa resursseja myös riskienhallinnan/uhkien torjunnan alueelle - asetettujen tavoitteiden ja riskinottokyvyn mukaan.

Uhkien torjumiseksi laadittavat toimintasuunnitelmat tulee kytkeä poliisin jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien sekä kiinteistökohtaisten pelastussuunnitelmien kokonaisuuteen. Ennakoivassa uhkien torjuntamallissa uhkatilanteessa turvallisuustasoa nostetaan asteittain uhkatason kasvaessa. Toimintakykyä ja kriisinsietokykyisyyttä parannetaan uhka- ja häiriötilanteiden harjoittelulla. Harjoittelutoiminnalla kehitetään nopeaa reagointia uhkatilanteessa sekä nopeaa palautumista kriisistä.

Luvuissa 9-11 kuvatuissa Euroopassa ja muissa Pohjoismaissa tehdyissä terrori-iskuissa sekä poliisiin kohdistuneissa väkivaltaisissa iskuissa käytetyt tekotavat kannattaa ottaa huomioon suunnitelmia pohdittaessa. Niitä kannattaa hyödyntää todenmukaisina käsikirjoituksina myös harjoitustoiminnassa.

14 Saatesanat

Si vis pacem, para bellum - *Jos haluat rauhaa, varaudu sotaan.*

Publius Flavius Vegetius Renatus (Epitoma Rei militaris, noin 390 jKr)

Uudessa normaalissa - tämän päivän turvallisuusympäristössä - uhka voi tulla odottamattomalta suunnalta ja muodossa, johon ei aiemmin ole totuttu. Viime vuosina sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden raja-aidat ovat kaatuneet Euroopassa. Tämä koskee varsinkin terrorismintorjuntaa.

Turvallisuustilanne on kietoutunut monimutkaiseksi kokonaisuudeksi, jota voidaan kutsua kansalliseksi turvallisuudeksi. Sen ytimessä on Suomen valtion, suomalaisen yhteiskunnan ja suomalaisten suojaaminen. Kun koko kansallisen turvallisuuden toimintaympäristö on historiallisessa murroksessa, myös vanhat toimintamallit on syytä kyseenalaistaa.

Vain riittävä turvallisuus on yhteiskunnassa kestävä tie siihen, että perusarvot ylipäänsä toteutuvat. Uusi aika edellyttää poliisilta uudenlaisia tapoja toimia ja ennen kaikkea uutta tapaa ajatella. Yhä vähemmän riittää, että varaudumme siihen mikä on tiedossamme.

(Suojelupoliisin vuosikirja 2016, 4-5)

15 Lähteet

Lainsäädäntö

Poliisilaki (22.7.2011/872)

Laki poliisin hallinnosta (14.2.1992/110)

Esitutkintalaki (22.7.2011/805)

Pakkokeinolaki (22.7.2011/806)

Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille (5.12.1980/781)

Pelastuslaki (29.4.2011/379)

Rikoslaki (19.12.1889/39)

Valmiuslaki (29.12.2011/1552)

Rautatielaki (8.4.2011/304)

Laki huoltovarmuuden turvaamisesta (18.12.1992/1390)

Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (5.12.2013/857)

Valtioneuvoston asetus ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä
(17.10.2013/716)

Strategiat, suunnitelmat, tutkimukset ja julkaisut

Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta kunnassa. Turvallisuus- ja puolustus-
asiain komitean sihteeristö 2012

<http://www.yhteiskunnanturvallisuus.fi/fi/materiaalit> (linkki 4.3.2017)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia. Valtioneuvoston periaatepäätös
16.12.2010

<http://vm.fi/yhteiskunnan-turvallisuusstrategia> (linkki 4.3.2017)

Turvallinen elämä jokaiselle, sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäministeriön julkaisu 2008

Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden keskinäisriippuvuus. Sisäministeriön julkaisu 34/2016

[http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79229/Sisaisen_ ja_ ulkoisen_ turvallisuuden_ keskinaisriippuvuus.pdf](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79229/Sisaisen_ja_ulkoisen_turvallisuuden_keskinaisriippuvuus.pdf) (linkki 24.2.2017)

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Sisäministeriön julkaisu 8/2016

[http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74957/Sisaisen_ turvallisuuden_ selonteko_ SUOMI_ 18052016.pdf](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74957/Sisaisen_turvallisuuden_selonteko_SUOMI_18052016.pdf) (linkki 24.2.2017)

Poliisin strategia -esite 2015, Poliisihallitus https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwstructure/30185_POL_strategia_esite_210x280_FI_LR.pdf?c24fbe63c65bd488 (linkki 23.2.2017)

Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2017 - 2020 ja tulossuunnitelma 2016, Poliisihallitus https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwstructure/44428_Poliisin_TTS17-20ja16END.pdf?aa37fae4586cd488 (linkki 18.3.2017)

Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2018 - 2021 ja tulossuunnitelma 2017, Poliisihallitus

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwstructure/57646_Allekirj_PoliisinTTS2018_2021jatuso2017.pdf?9910f3e4586cd488 (linkki 18.3.2017)

Valtioneuvoston periaatepäätös 6.3.2014 kansalliseksi terrorismintorjunnan strategiaksi 2014-2017

<http://intermin.fi/documents/1410869/3723676/Kansallinen+terrorismintorjunnan+strategia+2014-2017/9b549988-3c30-4ecb-ad7f-1f99053b131b> (linkki 21.2.2017)

Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma. Sisäministeriön julkaisu 15/2016 http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74921/Toimenpideohjelma_final.pdf (linkki 24.2.2017)

Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 1/2017, Sisäministeriön julkaisu 3/2017 http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79235/03%202017_Vakivaltaisen%20ekstremismin%20tk%201_2017.pdf (linkki 21.2.2017)

Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma. Sisäministeriön julkaisu 15/2016 http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74921/Toimenpideohjelma_final.pdf (linkki 28.3.2017)

Suojelupoliisin toimintaympäristö vuosina 2015-2016

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/26813_Suojelupoliisin_toimintaymparisto_vuosina_2015-2016.pdf?9acdbe0aa965d288 (linkki 21.2.2017)

Suojelupoliisin vuosikirja 2016

http://www.supo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/supowwwstructure/72827_SUPO_2016_FIN.pdf?08734d9d7476d488 (linkki 29.3.2017)

Väliraportti: Kansallinen terrorismintorjunnan strategia 2014-2017. Sisäministeriö 30.6.2016

http://www.intermin.fi/download/68657_Terrorismin_torjunnan_strategia_valiraportti_30062016.pdf?6632a939e2a3d388 (linkki 26.2.2017)

<http://intermin.fi/documents/1410869/3723676/Terrorismin+torjunnan+strategia+v%C3%A4liraportti/41ed4a01-ec02-481b-900d-c350a83899e6>

(linkki 1.4.2017)

Jaatinen, Juhana. Liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelman itsearviointi HUOVI-työkalulla 2013, tutkielmaTJK12, Aalto-yliopisto

http://www.aaltopro.fi/sites/default/files/jaatinen_tjk12.pdf (linkki 25.3.2017)

Ylipelkonen, Carita. Turvallisuusjohtaminen poliisissa 2016. Pro gradu -tutkielma Tampereen yliopiston Johtamiskorkeakoulu

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98822/GRADU-1461072378.pdf?sequence=1> (linkki 18.3.2017)

Luennot

Leppiniemi Harri, luento 16.12.2015; Kokonaisvaltainen riskienhallinta, Aalto-yliopisto

Linnell, Jarmo, luento 11.11.2015; Kyberturvallisuus strategisena kysymyksenä, Aalto-yliopisto

Tienari, Janne, luento 13.11.2015; Minä strategisena turvallisuusvaikuttajana, Aalto-yliopisto

Valtonen, Vesa, luento 15.3.2017; Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, Aalto-yliopisto

Vuosalmi, Anssi, luento 14.3.2017; Erityistilanteiden hallinta kaupunkikonsernissa, Aalto-yliopisto

Linkit

<http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste12013/kohdennettuvaki-valta.html> (linkki 28.3.2017)

<http://www.ennenjanyt.net/2015/06/christian-jokinen-terrorisista-ja-sen-torjunnasta-suojelupoliisi-ja-kansainvalinen-terrorisista-1958-2004-lectio-praecursoria-14-2-2015/> (linkki 21.2.2017)

https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_terrori-iskuista (linkki 29.3.2017)

<http://yle.fi/uutiset/3-6103754> (linkki 11.3.2017)

https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomi,_terrorisista,_Supo (linkki 19.3.2017)

https://books.google.fi/books?id=WRRcAwwAAQ-BAJ&pg=PT2&lpg=PT2&dq=suomi+terrorisista+supo&source=bl&ots=b6eBN3QIIW&sig=he_s6ex-FrC92uBGwLpUJOKmF4wM&hl=fi&sa=X&ved=0ahU-KEwi_j4m_oPTSAhUM1iwKHa8XCJU4ChDoA-QghMAA#v=onepage&q=suomi%20terrorisista%20supo&f=false (linkki 26.3.2017)

<http://www.ennenjanyt.net/2015/06/christian-jokinen-terrorisista-ja-sen-torjunnasta-suojelupoliisi-ja-kansainvalinen-terrorisista-1958-2004-lectio-praecursoria-14-2-2015/> (linkki 21.2.2017)

http://www.intermin.fi/fi/turvallisuus/rikostorjunta/terrorisista_torjunta (linkki 11.3.2017)

http://www.supo.fi/terrorisintorjunta/terrorisista_uhka-arvio (linkki 26.3.2017)

<http://liberalisista.net/wiki/Anarkisista> (linkki 18.3.2017)

http://liberalisista.net/wiki/Anarkisista_terrorisista_Suomessa (linkki 18.3.2017)

<http://vm.fi/valmiusasiat> (4.3.2017)

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Valmiuslaki> (linkki 4.3.2017)

<https://www.vahtiohje.fi/web/guest/jatkuvuussuunnittelu> (linkki 25.3.2017)

http://turvallisuuskomitea.fi/images/pm_site/pdf/YTS-kuulemistilaisuus_muokattu.pdf (linkki 26.2.2017)

<http://www.turvallisuuskomitea.fi/index.php/fi/yhteiskunnan-turvallisuus-strategia-yts> (linkki 26.2.2017)

<http://www.yhteiskunnanturvallisuus.fi/> (linkki 26.2.2017)

<http://www.yhteiskunnanturvallisuus.fi/fi/elintarkeat-toiminnot/sisainen-turvallisuus> (linkki 26.2.2017)

<http://intermin.fi/sisaisen-turvallisuuden-strategia> (linkki 4.3.2017)

http://intermin.fi/artikkeli/-/asset_publisher/sisaisen-turvallisuuden-strategia-alkaa-hahmottaa (linkki 26.2.2017)

<https://riskithallussa.wordpress.com/2013/07/05/kuusi-askelta-kokonaisvaltaiseen-riskienhallintaan/> (linkki 12.3.2016)

<http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000003096407.html> (linkki 10.3.2017)

<http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000003096741.html> (linkki 10.3.2017)

<http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/tunnettu-rikollispomo--teehoo--vangittiin/2060516> (linkki 18.3.2017)

https://fi.wikipedia.org/wiki/Raimo_Tienhaara (linkki 18.3.2017)

http://www.iltalehti.fi/uutiset/2010100512462917_uu.shtml (linkki 11.3.2017)

http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011102014599053_uu.shtml (linkki 11.3.2017)

https://fi.wikipedia.org/wiki/Jari_Aarnio (linkki 11.3.2017)

http://www.iltalehti.fi/uutiset/2010100512462917_uu.shtml (linkki 11.3.2017)

<http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-2000000284340.html> (linkki 15.1.2017)

<http://www.hs.fi/kaupunki/art-2000003461924.html> (linkki 11.3.2017)

<http://yle.fi/uutiset/3-5177931> (linkki 11.3.2017)

<http://yle.fi/uutiset/3-6103754> (linkki 11.3.2017)

<http://liberalismi.net/wiki/Anarkismi> (linkki 18.3.2017)

<https://takku.net/article.php/20111208140437308> (linkki 18.3.2017)

http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011110714712788_uu.shtml (linkki 11.3.2017)

<http://takku.net/article.php/20111107131706895> (linkki 11.3.2017)

- <http://honnaforum.org/index.php?topic=60943.60> (linkki 11.3.2017)
- http://m.iltalehti.fi/uutiset/2011060613849302_uu.shtml (linkki 11.3.2017)
- <http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/rikoskomisario-poliisiasema-tuskin-pasilan-pommin-kohteena/2058644> (linkki 11.3.2017)
- <http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/islam-asiantuntija-afganistan-ope-raatio-on-kasvattanut-terroriuhkaa-suomessa/2060846> (linkki 11.3.2017)
- <http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/supo-rauhottelee-viela-ei-kannata-spekuloida-terroriuhalla/2061412> (linkki 11.3.2017)
- <http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/supo-tutkii-pasilan-pommiin-liittyvia-outoja-nettiviesteja/2058806> (linkki 11.3.2017)
- http://www.yle.fi/uutiset/kotimaa/2011/..._42753.html (linkki 11.3.2017)
- <http://www.mtv3.fi/uutiset/rikos.shtml/...-otettavaa> (linkki 11.3.2017)
- http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011060..._5_uu.shtml (linkki 11.3.2017)
- <https://takku.net/forum/viewtopic.php?showtopic=9933> (linkki 30.3.2017)
- <https://www.uusisuomi.fi/kotimaa/115684-kuka-iski-poliisiasemalle-yl-latyshyokkays-ikkunasta> (linkki 18.3.2017)
- <http://www.ts.fi/uutiset/paikalliset/2975384/Poliisiaseman+kranaatin+sokkakin+oli+ruostunut++tutkitaan+rajahderikoksena> (linkki 11.3.2017)
- <http://yle.fi/uutiset/3-8743010> (linkki 11.3.2017)
- <http://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/poliisiaseman-paivystykseen-tuottiin-yllatys-armeija-haki-rajahde-pommin-5788336> (linkki 11.3.2017)
- <http://www.hs.fi/kaupunki/a1457928225642> (11.3.2017)
- https://twitter.com/HelsinkiPoliisi/status/709358070510526464?ref_src=twsrc%5Etfw (linkki 11.3.2017)
- <http://www.radiokompassi.fi/uutiset/jyvaskylan-poliisiasemalle-toimitettu-pommi-viety-pois> (linkki 11.3.2017)
- <http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/rajahde-purettu-poliisiasemalla-jyvaskylassa-naita-ei-saisi-kuljetella/4931906> (linkki 11.3.2017)
- <http://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/401670-poliisiasema-sai-pommiuhkauksen-29-vuotiaan-naisen-pila-johti-evakuointiin> (11.3.2017)

https://fi.wikipedia.org/wiki/Tukholman_pommi-isku_2010 (linkki 18.3.2017)

<http://www.kaleva.fi/mielipide/paakirjoitukset/ruotsin-pommi-isku-on-muistutus-myos-suomelle/191261/> (linkki 19.3.2017)

https://www.uusisuomi.fi/ulkomaat/107395-supu-%E2%80%9Dtukholman-isku-ei-yllattanyt%E2%80%9D?qt-popular_articles=0 (linkki 19.3.2017)

<https://www.uusisuomi.fi/ulkomaat/107441-tukholman-terrori-isku-uusi-uhkaus> (linkki 19.3.2017)

<http://yle.fi/uutiset/3-5685980> (linkki 19.3.2017)

<http://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004775735.html> (linkki 19.3.2017)

<http://yle.fi/uutiset/3-5372595> (linkki 19.3.2017)

<http://www.iltasanomat.fi/ulkomaat/art-2000000473675.html> (linkki 11.3.2017)

<http://www.kp24.fi/uutiset/295917/Poliisiasemalle-tehtiin-pommi-isku-Malm%C3%B6ss%C3%A4> (linkki 11.3.2017)

<http://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/poliisiasema-sytytettiin-jalleen-tuleen-tukholmassa/2195150> (linkki 19.3.2017)

<http://yle.fi/uutiset/3-7608491> (linkki 19.3.2017)

<http://www.expressen.se/nyheter/skarpladdad-bomb-i-gallerian-i-liljeholmen/> (linkki 19.3.2017)

<http://www.is.fi/ulkomaat/art-2000000842661.html> (linkki 11.3.2017)

http://yle.fi/uutiset/kaksoishyokkays_poliiseja_vastaan_etela-tukholmassa/8243486 (linkki 19.3.2017)

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article21286083.ab> (linkki 19.3.2017)

<http://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/aftonbladet-ruotsissa-selvitetaan-mahdollista-terroriuhkaa/5861608> (linkki 19.3.2017)

<http://www.aamulehti.fi/maailma/ruotsi-pelkaa-terrori-iskua-tukholmassa-useita-isis-terroristeja-tullut-maahan-23610955/> (linkki 19.3.2017)

<http://www.expressen.se/nyheter/uppgift-sapo-satt-i-stabslage-efter-hot/> (linkki 19.3.2017)

<http://uberuutiset.fi/2016/04/27/ruotsiin-saapui-is-terroristeja-iskuaikeissa/> (linkki 18.3.2017)

<http://www.aamulehti.fi/maailma/poliisiasemaa-kohti-ammuttiin-ruotsissalmallossa-luodinreika-ikkunassa-23807329/> (linkki 18.3.2017)

<http://yle.fi/uutiset/3-8469233> (linkki 18.3.2017)

<http://yle.fi/uutiset/3-8469233> (linkki 18.3.2017)

<http://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2015-11-19-sakerhetspolisen-har-gripit-misstankt.html> (linkki 18.3.2017)

http://www.iltalehti.fi/ulkomaat/201701192200056113_ul.shtml (linkki 11.3.2017)

<http://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/poliisipaallikon-auto-rajaytettiin-ruotsissa-motiivista-ei-viela-tietoa/6299642> (linkki 16.3.2017)

<https://www.uusisuomi.fi/ulkomaat/214971-ruotsin-sisaministeri-poliisinpaatos-ampua-ymmarrettava-poliiseja-tulee-lahioihin> (16.3.2017)

http://www.iltalehti.fi/ulkomaat/201703042200080598_ul.shtml (linkki 18.3.2017)

<http://www.is.fi/ulkomaat/art-2000005113856.html> (linkki 18.3.2017)

https://fi.wikipedia.org/wiki/Norjan_iskut_2011 (linkki 19.3.2017)

https://fi.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6penhaminan_terrori-iskut_2015 (linkki 19.3.2017)

<http://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004896087.html> (linkki 20.3.2017)

<http://www.is.fi/ulkomaat/art-2000004896076.html> (linkki 20.3.2017)

<http://www.dr.dk/nyheder/indland/politiet-beviser-pegger-paa-mistaenkt-gerningsmand-er-psykisk-syg> (linkki 20.3.2017)

<http://www.mynewsdesk.com/dk/vestegnenspoliti/pressreleases/politimandramt-af-skud-i-albertslund-1681486> (linkki 20.3.2017)

https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_terrori-iskuista (linkki 29.3.2017)

<http://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000002914728.html> (linkki 19.3.2017)

http://www.verkkouutiset.fi/ulkomaat/saksan_turvpalvelu_islamisti-58338 (linkki 20.3.2017)

<http://www.spiegel.de/politik/deutschland/geheimdienst-islamist-schleicht-sich-bei-verfassungsschutz-ein-a-1123676.html> (linkki 20.3.2017)

<http://www.independent.co.uk/news/world/europe/germany-bfv-employee-isis-islamist-terror-attack-headquarters-cologne-sensitive-information-online-a7446531.html> (linkki 20.3.2017)

http://www.supo.fi/terrorismintorjunta/terrorismin_uhka-arvio (linkki 26.3.2017)

http://intermin.fi/artikkeli/-/asset_publisher/terrorismia-torjutaan-monin-eritavooin-suomessa (linkki 27.3.2017)

http://yle.fi/uutiset/supo_terrorismin_uhka_euroopassa_ehka_korkeampi_kuin_koskaan_myos_suomessa_mennaan_huonompaan_suuntaan/9020981 (linkki 27.3.2017)

<http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-2000004886380.html> (linkki 21.2.2017)